

YAZI-YORUM

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

38. Sayı

2021 Haziran
Yıl: 3 Sayı: 38 Ücretsiz

YAZI - YORUM SUÇ ORTAKLARI

Genel Yayın Yönetmeni

Zeynep Eşin

Yayın Kurulu

İlknur Demir

Figen Şahin

Editör

Didem Dilmen

Çizer

Şaranur Yaşar

İlknur Demir

Zeynep Eşin

Gönül Malat

Handan Kılıç

Gökçe Gökalp Doğan

Cansu Selçuk Çağlar

Hilal Dursun

Ayhan Ün

Aslı Esmâ Karaca

Nuray Narbay

Umut Kaygısız

Öykü

Melek Atalar Kızıldağ-Duygunun Yalnızlığı
Nezihat Keret-Ruh Adası
Sezen Doğan – Yün Çorap
Mustafa Kabak-Göç

Deneme

Ayhan Ün
Parıltılı Kümeler, Ekmek ve Kuşlar

Nuray Narbay
Bilim ve Sanat

Umut Kaygısız
Kadınlardan Tenis Dersleri

Film İnceleme

Handan Kılıç
Başkalarının Hayatı

Röportaj

Mert Erez
Turgay Keskin
Nilüfer Benal
Çilem Dilber
Fatma Nuran Avcı
Üstüngel Arı

Dosya İnceleme

Gökçe Gökalp-Kuyruklu Yalan/Çilem Dilber

Gönül Malat-Unutulan/ Nilüfer Benal

İlknur Demir-Son Cevizlik/Fatma Nuran Avcı

Cansu Selçuk Çağlar-Az Adamla Yakalandık-Turgay Keskin

Didem Dilmen- Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi

Şiir

Azer Güden-Gurbet Yalnızlığı
Hızır İrfan Önder-İnsan Bir Kere Ölmez
Himmet Çokal-Kör Olduk
Yusuf Erkol-Yakın ve Uzak
Bahar Öztürk-Yakarış

A

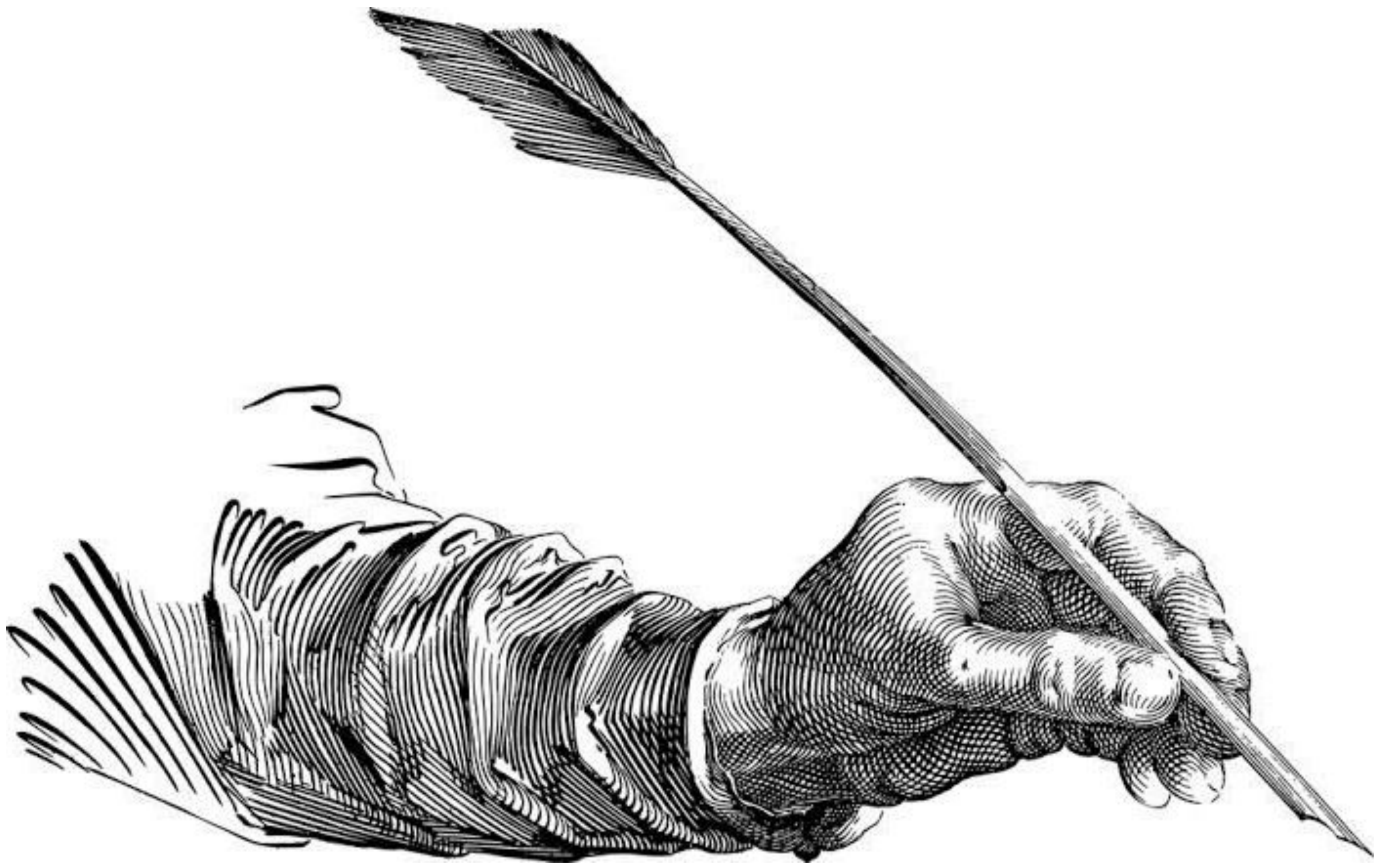
Ayhan Ün

Parıltılı Kümeler, Ekmek ve Kuşlar

“Bir tek şey bilgeliktir: Her şeyi her şeyin içinde sürükleyen fikri anlamak.” Herakleitos gibi nice filozoflar zihinsel çabalarının da zamana kurban edileceğinden kuşku duymamışlardı. Küstah bir bakış açısıyla, bugünün çocuklarının dahi, bilgi birikimi olarak erken çağ filozoflarından daha ileri olduklarını ileri sürebilirsiniz. Üstelik zihinsel etkinlikler yürütmeniz için bir Milet Okulu’na da ihtiyaç duymuyorsunuzdur artık. “Her şey akar ve sürekli değişir.”

Dil toplumun özgürlüğü ölçüsünde yaşayabilip tutunabilen bir canlıdır ve asırlarla birlikte fikir dünyasından adım adım uzaklaşan Yunanca gibi Latincenin de yerlerini günümüzün cüretkâr fikir jimnastikçilerini barındıran Alman, Fransız ve İngiliz dilleri almıştır. Bunu en azından Batı Dünyası için ileri sürebiliriz. Düşünsel etkinlikler toplumların hayat görüşünü olduğu gibi kuşkusuz edebiyatla sanatı da şekillendiriyor ve belirtmek abestir muhtemelen; kendi fikir dünyasını inşa etmekte hünersiz olduğu kadar isteksiz bir tutuma bürünen coğrafyalarsa bu gibi ileri gelen inşacılarca yaratılıp şekillendirilen akımlardan ufak ölçüde etkilenmekle yetinirler. Taklitçi coğrafyaların bu gibi elit-öncü tabakalardan mahrum oluşu (ki tam da bundan ötürü taklitçilerdir) fikir aktivitelerine karşı bir heves doğurmamıştır aksine. Felsefe, bilim ve sanatın besleyip meyvesine dönüştürdüğü insani gelişmişliğin nimetlerine doğrudan ulaşma çabasınca ele geçirilmiş olmaları yadırganamaz bir gerçektir oysa. Kısa yoldan gelişmişliğe ulaşma hayaliyse kitsch bir gösteriye dönüşmektedir çoğu kez.

Bu manzaradan edebiyat da payına düşeni alıyordur doğal olarak. Yakın ilişkileri, ihtiyaçları, bağlantılarını önde tutarak ticari kaygılara teslim olmuş, sıkılmadan sektörün öncüsü olduğunu öne sürebilen kimi yayınevleri de seçicilik kabiliyetlerini zamanla yitirmişlerdir. Piyesin adı kulistir ve sahtekârlığın ana motiflerindedir.

Kıymeti yoktur esasen yazarın veya şairin neyi nasıl kaleme aldığıнын. Kapaktan ibaret sözüm ona eserler her nasıl oluyorsa daima çok satanlar rafında yer alıyordu. O mecrada kurulamamış bir dostluk veya al gülüm ver gülüm oyununu besleyecek bir bağlantıdan yoksunsanız şayet benzer dönüşlere hazırlıklı olmanızda fayda vardır: “Eseriniz incelenmiş olup yayın programımıza uygun olmadığından...”

Artık böylesi sakatlanmış ve dalkavukluğa tutunmuş bir sektörde edebiyatın da bir çeşit kültür çöpüne dönüşmüş olmasını çoğu hassas aydınlar zaten saklamamaktadırlar. Bir yanda roman yarışmalarına kendi bünyesinden jüri üyesi atayan yayınevleri, öte yandaysa nasıl yaşanması gerektiğine dair ahkâmlar kesen, çarkın işleyişine boyun eğmiş katalog yazarlar... Bu süreçte, dış evren çöktüğünden iç evrenin çöküşü de kaçınılmaz olacaktır. Ama bir yıldız sönüşüyle birlikte yeni, ufak yıldızların, taze ve parıltılı kümelerin doğuşuna sebep olur daima. Adı nam salmış yayınevlerinden seken kimi okunmaya değer, belirli bir seviyeyi yakalayabilmiş eserlerin de yazar mı yoksa editör mü olduğuna bir türlü karar kılamayan kalem tutanların öncülüğündeki ufak çaplı yazar oluşumlarının insafına yönlendirilmesi de sanki oyunun geleneksel bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

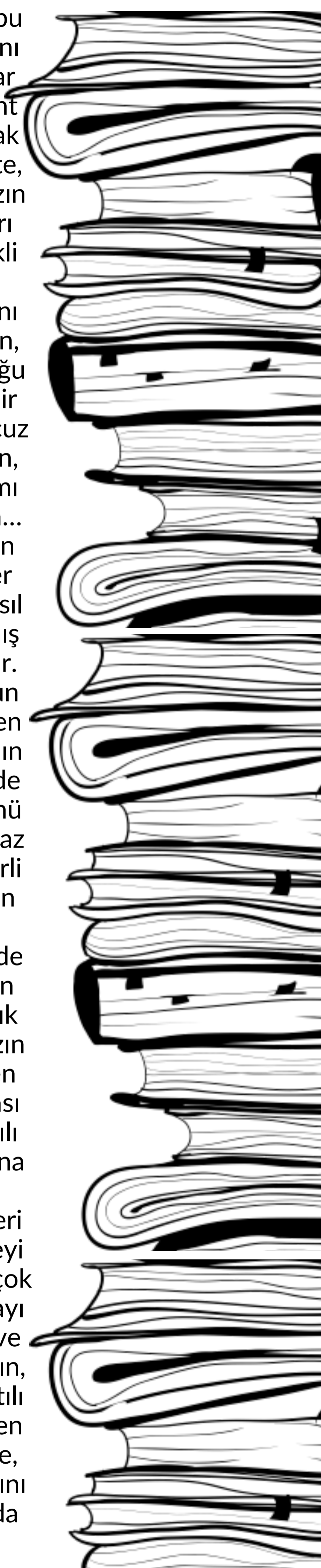
Yazınsal sanat endüstrisinin burun direğini kırar ölçüsündeki kokusu kapak tasarımından ibaret kimi yayıncıyı hiç de bir özeleştiriyeye sevk etmemektedir. Yurdundan sürülmüş ve sözlerine kulak asılmamış teorisyenler nasıl ki sistemler çöküp yeniden kurulduğunda hüznü bir huzurla yurtlarına geri dönüyorlarsa, hatırı sayılı sayıdaki entelektüeller de böylesi bir vahşi piyasanın önü alınamaz gibi görünen barbarlığını ihtimal bir parkın bankında, kuş topluluklarını izlerken aklının süzgecinden geçiriyordur. Kuşlar her ne kadar nefis hayvanlar olsalar bile aralıksız olarak dışkılar ve isimsiz bir kahraman el kadar ekmek parçasını veya bir simidi uluorta yere bırakıvermişse tam bir kaosun ortasında kalırsınız. Her bir kuş payına düşen -birkaç gagalık- ekmek parçası için cıvıdayarak savaş verirken aralarından bir tanesi (en uyanıkları olsa gerek) tüm parçayı kavrayıp oracıktan uçup uzaklaşmayı kafasına koymuştur. Ebediyete intikal etmiş kadim bir yazarın 70. ölüm yıldönümü kadar kıymetlidir işte o ekmek parçası.

Ne var ki birkaç kanat çırpışı ardından kuşun gücünü aşan bu eylem hayal kırıklığıyla neticelenecektir. Kaptığı ekmek parçasını az ötede düşürdüğünde artık iş işten geçmiştir. Öteki kuşlar zeminle buluşan hamur yığınının üşüşmüşken uyanık ama bedbaht kuş alıp alabileceği birkaç gagalık parçayı dahi yiyememiş olarak ötedeki çalının dibinden ekmeğin tükenişini izlemekle yetinir. İşte, sanatı da avucuna alan ticari açgözlülük ne yazık ki yazın dünyasının düzeyini de aşağılara çekmiştir ve kuşlar şirin oldukları kadar vahşi canlılardır aynı zamanda, üstelik sürekli dışkılamaktadırlar.

Yazın dünyasının sağlığını yitirmiş, ilkesinden sapmış çarkı zıddını yaratmıştır ve muhtemelen çağlar sonra, bu değer yozlaşmasının, edebiyatın sabote edilmesi eyleminin bir ilerlemeye vesile olduğu pekâlâ ileri sürülebilir; belirli sayıdaki, yeni doğan oluşumların bir kısmıysa nitelik olarak bugün göz alıcı düzeydedir. Üstelik ucuz romanların dahi kendilerince doğruları dile getirdiği bir gerçekken, internet ortamında ilerlemeyi seçen parıltılı küme ehil yaklaşımı sahiplenip yeniden şekillendirecek görünmekte. Kaçınılmaz son... Aydınlar tanık oldukları ahlâksızlıkların nimetlerinden yararlanırlar; yaşam durağan değildir ve değişimle beraber yayınevleri yol haritalarını gözden geçirecek, editörler de asıl görevleri olan yetenek avcılığına, ticari kaygılardan soyutlanmış gelişimci, sanatı ön planda tutan bakış açılarına kavuşacaklardır. Doğruluk ve dürüstlüğün toplumsal olarak imkânsızlığı uzun uzadıya tartışılacak bir konu olmasına karşın Jack London dönen çarkın gerçek yüzünü yansıtmakla yetinmemiş, yazın dünyasının büründüğü renge karşı beslediği hisleri de Martin Eden eserinde çekinmeden yansıtmıştır. Dış evrenin çöküşü iç evrenin çöküşünü de kaçınılmaz kılmaktadır; yazın dünyası cesur ve satın alınamaz şahsiyetlerin mabedidir. Gözü pek ve gayretkeş kümelerin belirli aralıklarla saldırılara maruz kalmasıysa doğru yolda olduğunun kanıtıdır şüphesiz.

Bununla birlikte, böylesi bir atmosferde artık bu gerçeğin üzerinde durmak anlamını yitirmiştir. Umut aşıl原因an parıltılı kümelerin ahlaki bir hesaplasmaya girişmeden dümenin başına geçmesi artık bir zarurettir. Kendinden emin olarak temiz kalması gereken yazın dünyasının meşalesini taşıyacaktır, çünkü gerilemiş, ilkelerinden sapmış bir yayınevi anlayışı karşısına tam da ne yapmaması gerektiğini en ince ayrıntısına dek pratikte göstermiştir. Parıltılı kümenin gözden kaçan, erdemin asıl düşmanı olanına yoğunlaşması hiç de boş bir çaba olmayacaktır.

Okuma ve yazma eylemleri dünyevi bilgeliğin başlıca gerekleri arasındadır. Nasıl ki düşünmeyi sevmemek zamanla düşünmeyi becerememeye dönüşüyorsa, okuma ve yazmayı sevmemek de çok geçmeden okuduğunu anlamamaya, iki satırı kaleme almayı becerememeye dönüşmektedir. Algı kısırlaşır, tepkisizlik ve çözümlenme yoksunluğu baş gösterir. Okuma yazma oranının, okuyup yazmadığınız sürece kıymeti de yoktur esasen. Parıltılı küme, tasarlayıp ürettiği ancak yakıt koymayı akıl edemediğinden yürütemediği araç için kahrolan tasarımcıların aksine, kahrolmamak için bir ihtimal eyleme geçip okuma ve yazma aşkını aşlamayı görev edinecektir. Zira taklitçi coğrafyalarda öğretmenlik de artık öğretmenlik olmaktan çok uzaktır daima.

Gönül Malat

Unutulan

Kitap İncelemesi

Uyandırın anamı
Söyleyin gidiyorum
Yolumu gözlemesin
Dönemem belki geri
Dağlara asmalara
Baygın çocukluğumun
Çınladığı kırlara
Gelsinler anılarım
Uğurlasınlar beni*

Nilüfer Benal'in ikinci baskısını yapmış olan ilk romanı Unutulan, ürkütülmüş sevdalarını telli turnalara yüklemiş kadınların romanı. Sofuların haram dediği aşkın şarabından sonuna kadar içip, elemelerini bakışlarına kazımış kadınların! Köklerinin sıcaklığından zorla sökülerek sol yanlarını anayurtlarında bırakanların! Protez hayatların! Hep eksikli, hep hasret dolu. Her ne kadar kitabın adı "Unutulan" olsa da unutamayışların satırları! Yeniden köklenmek için gür bir pınar ararken, kendini mavi bir enginlikte buluverenlerin. Susma ustalarının ve hüzünlü gözlerin! Engine dalıp, derdini ummana dökenlerin kitabı Unutulan! Yaralarını tuzlu suyla yakarak sağaltanların! "Şurama batan özlem demeselerdi, bıçak derdim" diyenlerin. Rüya ve Sultan gibi yalnızca kadın olmanın acısını çeken kadınların! Savaş nedeniyle yazgılarına dargın, kadın ve çocukların lirik anlatısı. Yırtılan ruhlarına umarsızca sarılmış pişmanlıklarıyla, kendine küsen kadınların romanı! Ve tabii en önemlisi de ikinci şanslar ile irak kavuşmaların!

Kitap geri dönüş tekniğini ile üç kuşağın acılarını, aşklarını, yaralarını ve hayata dair çilelerini gözler önüne seriyor. Satırlarda kelimeler melodik ilerliyor ki bir kitap için olmazsa olmazımdır benim. Çünkü melodik yazıya tutkuluyum (sırf bu nedenle çeviri kitaplarda yeterince okuma hazzı bulamam). Bu durum okuyucuyu hemen kitabın içine salıyor. Başlangıçta elinize bir kâğıt kalem alıp kim kimdir diye hayat ağacı yapmak istiyorsunuz. Sonra bir sihirli bohçayı usulca açar gibi serpiliyor, gelişiyor kitap.

Kitaba bir renk vermek istersek şayet bu mavidir kuşkusuz. Mavi aynı zamanda romanın leitmotiflerini de oluşturuyor. Mavi yaşmak, mavi fular, engin denizler ve gözler gibi. Maviyle bezenmiş satırlar, bulunduğumuz kadim toprakların yüz yıllık tarihini de bizlere sunuyor. Yeni cumhuriyeti. Milli mücadeleyi. Mübadeleyi. Satırlara örülmüş mavilik olmasa kavuracak okuyucuyu acılar, ayrılıklar, pişmanlıklar ve içine elem – hasret işlemiş bakışlar.

Kitabın en sevdiğim yanı çoklu anlatıcısı olması. Aynı olayı farklı farklı anlatıcılardan okumak; onların bakış açılarıyla değerlendirmek, hem kitaptaki leitmotif tekniğine sıra dışı bir güzellikte hizmet ediyor, hem de birinci tekil anlatısı olan ana anlatıcıyı güvenilir bir anlatıcı kılarak, verilmek isteneni pekiştiriyor. Bu bağlamda her anlatıcının bizlere sunduğu olaylar, romandan ayrı okunduğunda kısa bir öykü niteliğinde ve karakterlerin anlattığı bu öyküler birleşerek romanı doğuruyor.

Kitabın bu yapısına “nehir romandan” esinlenerek, nehir öykülerin kurgusu demek hiç de yanlış olmaz kanımca. Anlatıcıların farklı şehirlerde olması ve olayların çeşitli şehirlerde geçmesi, aynı zamanda metnin bir Flauner romana dönüşmesini de sağlıyor. Yazar, belli belirsiz bir gizem enjekte etmeyi de ihmal etmemiş nehir öykülerine. Tekniği ve çoklu anlatıcıları sayesinde dumanın ya da sisin yavaşça genişleyerek ortadan kalkması gibi tohumdan çiçeğe dönüyor kurgu.

Unutulan, sembollerden de kendine çok şeyler katmış bir metin. Beni en çok etkileyen sembolün, İzzet’e itaat eden boz yılan olduğunu söylemeliyim. Ve tabii leitmotif olarak da kullanılan mavi rengin duygusal sembolünü de.

Unutulan’ı okurken beni Dido Sotiriyu’nun yazdığı “Benden selam söyle Anadolu’ya” adlı kitaba uçurması ise apayrı bir güzellik! Anayurdu bu kadim topraklar olan yazarın (Dido Sotiriyu), mübadelede tüm köklerini ve çocukluğunu buralarda bırakıp suyun öte tarafına acılı göçünün yükünü anlatır metni. 1909 yılında Aydın’da doğan ve 1922 yılında Anadolu’dan ayrılarak Yunanistan’a göçmek zorunda kalan yazar Dido Sotiriyu, çocukluğuna takılı kalmış anılarını içinde çığ gibi büyüyen arzuyu ancak bir kitap yazarak sağaltabilmiş. Yazar on altı yaşında okuma yazma öğrenmesine rağmen birçok eser bırakmış okurlarına. Dido Sotiriyu, Can Yayınları’ndan çıkan “Benden Selam Söyle Anadolu’ya” kitabında öyle objektif ve insanî bakarak anlatır ki mübadeleyi ve milli mücadeleyi adaletine hayran olursunuz.

“Ve sen Kör Mehmet’in damadı! Hele sen! Niye öyle tiksiner bakıyorsun yüzüme? Öldürdüm evet seni, ne olmuş! Ve işte ağlıyorum. Sen de öldürdün! Kardeşler, dostlar, hemşeriler! Koskoca bir kuşak, durup dururken katletti kendini! Anayurduma selam söyle benden, Kör Mehmet’in damadı! Benden selam söyle Anadolu’ya! Toprağını kanla suladık, diye bize gazezlenmesin! Ve kardeşi kardeşe kırdıran cellatların Allah bin belasını versin!” diyerek.

İşte Unutulan da Sotiriyu’nun biz okuyucularına anlattığının tam tersini anlatır. Suyun öte tarafından gelenleri! Her şeylerini engin maviliklerin ardında bırakanları! Bir de Mezopotamya’da ki taş evler diyarından kaçırılarak getirilenleri!

Kaynaklar:

1. Unutulan, Edebiyatist Yayınevi, Yazarevi özel koleksiyonu, 1. basım 2020
2. Benden Selam Söyle Anadolu’ya, Can Yayınları, 15. Baskı (2013)

Nilüfer Benal

Nilüfer Benal / Unutulan
Röportaj / Zeynep Eşin

İsterseniz söyleşimize edebiyat yolculuğunuz ile başlayalım. Edebiyatla dostluğunuz nasıl başladı?

Edebiyatla dostluğum herkes gibi iyi bir okur olmaya çalışarak başladı. Kendimi bildim bileli yazıyorum diyemeyeceğim. Zaman zaman yazdığım küçük notların, denemelerin hiçbirini muhafaza etmedim. Tabiri caizse suya yazdım, silindi gitti. Yazmaya yatkınlığım olduğunu bilirdim de bir edebi eser yaratma cesaretini kendimde bulamazdım. Hekimlik mesleğinin uzun ve meşakkatli çalışma saatlerini önemli bir bahane olarak kullandım sanıyorum.

Edebi denebilecek eserler yazmaya başlamamın ise tatlı bir öyküsü var. Her zaman sanat sempatizanı olan, yaratabilen insanları gönlümde çok ayrı bir yere koyan ve sanatın herhangi bir alanında yeteneğim olmadığını düşünen ben; birkaç yıl önce bir dostumun karakalem seti armağan etmesiyle çizmeye başladım. O zamana kadar çöp adam bile çizemeyeceğime inanırdım. Herhangi bir yardım almadan, fena sayılmayacak desenler çizerken buldum kendimi. Çizebildiğimi görmek, yazabilme cesareti verdi. İlk öyküler dökülmeye başladı kalemimden. Tam bu aşamada hayat yolum YazarEvi ve Can Gazalacı'yla kesişti. Sevgili Can, yazdıklarımın değerli olduğuna inandırıp bana cesaret vermekle kalmadı, birlikte çalıştığımız her metnin çözümlemesinde yeni ve doğru şeyler öğretti. Ben de fena bir öğrenci değildim sanırım. Son üç dört yıldır yazamadığım zaman çiziyorum, çizemediğim zaman yazıyorum. Ve hissettiğimi çizecek fırça, düşündüğümü yazacak kalemle bulduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Türkiye'de kitap yayımlamak zor mudur? Bir kitabı yayımlatmak için hangi süreçlerden geçmek gerekir?

Haklısınız, ülkemizde kitap yayımlatmanın oldukça zor olduğunu düşünüyorum. Belki de bütün dünyada böyle. Hele ki ilk kitabını yayımlatmak isteyen bir yazar için... Çoğu zaman gönderdiğiniz dosyalardan yanıt bile alamıyorsunuz. Bir eseri artık okuyucuyla buluşabilir deyip de bağrınızdan kopardığınız evrede, yayınevlerinden gelecek yanıtını beklediğiniz sonsuz zamanlara tahammül etmek hiç kolay değil.

Ben ise bu kapıları çok fazla aşındırmak zorunda kalmadım. Sevgili editörüm Can Gazalacı birkaç yıl önce YazarEvi Özel Koleksiyonu isimli bir oluşum gerçekleştirmişti. Bu koleksiyonda edebi gücüne inandığı eserlere yer verdiğini biliyordum. Unutulan için gerçekleştirdiğimiz hummalı çalışmaların ardından "Senin romanın da özel koleksiyondan çıkmalı," dediği andaki mutluluğum tarifsizdi. Böylelikle Unutulan Edebiyatist Genel Yayın Yönetmeni Fatih Ayan'ın da olumlu görüşünü aldıktan sonra, Edebiyatist çatısı altında YazarEvi Özel Koleksiyonu'ndan çıktı.

Edebiyat dünyası çok geniş hatta biraz da sıkıntılı ülkemizde. Biliyoruz ki yazarlar en ağır işçiler, ciddi emek harcanarak bir kitap oluşuyor basılıyor, lakin bazen edebiyatın yarattığı derin boşlukta kaybolup gidiyor. Edebi anlamda güçlü olan bazı kitaplar karanlıkta kalıyor. Bu durumun nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz ve bu edebi eserlerin aydınlığa çıkabilmesi için bir yazar olarak beklentileriniz nelerdir?

Öncelikle binbir emekle yaratılmış her eserin hatırı sayılır bir okuyucuyla buluşmasını yürekten dilerim.

Kitap yazmak sizin de vurguladığınız gibi şimdiye kadar deneyimlediğim en meşakkatli, en sancılı uğraş oldu. Boş bir word sayfasına bakarken kendimle girdiğim sayısız kavgalar şahidimdir. Kaç kez "Ne haddine senin yazmak, neden bu işe kalkıştın?" dediğim olmuştur kendime. Bu ağır işçiliğin en zor kısmı zihninizdeki tasarımı aktarabildim dediğiniz evreden sonra başlayan, bazen tek bir paragrafı, cümleyi defalarca düzeltip belki de en sonunda tamamen kaldırdığınız zamanlar... Her şeye rağmen bir yazıyı tamamladığımda, zihnime flu bir şekilde tezahür eden kurgunun geçirdiği başkalaşımı gördüğümde aldığım hazzın, mutluluğun eşi benzeri yok.

Sizin de bahsettiğiniz gibi, ne yazık ki pek çok eser çok az sayıda okuyucuyla buluşabiliyor. Bunda ülkemizdeki edebiyat okurunun azlığı hepimizin malumu. Bir diğer neden de edebiyat dünyasının bir sektöre dönüşmüş olması, arz edilen her ürün için reklam kampanyalarına gereksinim duyulması. İsim yapmış yazarların ya da büyük yayınevlerinden çıkan eserlerin tanıtım kampanyalarının tıkr tıkr işlediğini gözlemliyorum. Görsel, yazılı ve sosyal medyada daha kitap baskıya girmeden söyleşiler, edebi kritikler yer almaya başlıyor.

Bu olanaklara ulaşamamış, ilk kitabı yayımlanmış bir yazar olarak, kendime sabırlı olmayı, bütün o hayranlıkla okuduğum yazarların da benimle aynı evrelerden geçtiğini, daha çok yazarak, vazgeçmeyerek edebiyat camiasında bir yer aralayabileceğimi telkin ediyorum. Bu vesileyle her sayısını zevkle ve hayranlıkla takip ettiğim Yazı-Yorum dergisinde bana ve eserime yer verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Unutulan'ı sizin aracılığınızla birçok edebiyat sevdalısına duyurabileceğim.

Sorunuza verdiğim cevabı uzattığının farkında olarak ve affınıza sığınarak kendi serüvenimden bahsetmezsem pek çok dosta ve okura haksızlık etmiş olurum. Kitabın yayımlandığı günler Covid pandemisinin en alevlendiği zamanlardı. Bırakın tanıtım kampanyalarını, imza ve söyleşi günlerini, en yakın dostlarıma imzalama fırsatı bile bulamadım. Yine de öncelikle dostlar, dostlardan duyan okurlar aracılığı ile gönülden gönüle ulaşan, gönül gücüyle kendine yer açan bir roman oldu Unutulan. Neredeyse her okuyan roman hakkındaki duygularını, düşüncelerini paylaştı sosyal medyada. Sadece yakın dostlarım değil, pek çok tanımadığım okur gösterdi bu teveccühü. İşte bu gönül imecesiyle benim için mucizevi bir reklam kampanyası oluştu Unutulan'ın. Ve yayımlandıktan sonra üçüncü ayında ikinci baskısını yaptı.

Unutulanda ki olay örgüleri geri dönüşlerle, karakterlerin bakış açılarıyla ilerliyor. Geri dönüşlerde okuyucu öğrendiğini zannedip cebine koyduğu bir olayın başka bir karakterin ağzından bambaşka olduğunu anlıyor. Bu da romanın dinamiğini ve merak unsurunu her zaman tetikte bırakıyor. Tekrarlayan anlatımlar, geri dönüşler her zaman risk barındırır kurguda. Siz bu riski nasıl göze aldınız? Okuyucuların kurgu hakkındaki yorumları nasıl oldu?

Haklısınız, aynı sahneyi farklı karakterlerin gözünden anlatmak okuyucuyu yormak açısından gerçek anlamda bir risk barındırıyordu. Roman okuyucusuyla buluştuktan sonra konuştuğum herkese o sahneler için yorumunu sordum. Çoğu kişi, olayları farklı karakterlerin gözünden bir film sahnesi gibi gözünde canlandırabildiğini, anlatıcının inandırıcılığını pekiştirdiğini ifade etti. İstedğim tam olarak buydu. Öte yandan tekrar sahnelerini biraz daha derinlikli işlememin daha etkili olabileceğini söyleyen profesyoneller de oldu. Bu önerileri cebime koydum, sonraki çalışmalarımda kulağıma küpe yapmak üzere...

Tekrar sahnelerinin dışında her bölümde günümüzle geçmiş arasında çok hızlı geçişler ve dönüşler var romanda. Yüzyıllık bir süreci kronolojik sıraya koyarak aktarmanın pek de yaratıcı olmayacağını, merak unsurunu azaltacağını düşünmüştüm. Zaman geriye çekilmiş olsa bile, her bölümün (unutulmak, beklemek, yeni bir ülke yaratmak, gitmek) gibi alt metinleri vardı. Zamandan bağımsız olarak bölümlerin ruhunun bütünlüğünü korumasına özen gösterdim. Doğru bir tercih yaptığımı, kurgu üzerine aldığım olumlu yorumlar gösterdi.

Romanın iki ana karakteri Sultan ve Rüya. Biri âşık olduğu adamın uğruna sevdiklerinden ve vatanından göç ediyor, diğeri sevdikleri uğruna âşık olduğu adamdan ve hayallerinden göç ediliyor. Kocası cephedeyken kaderine terk edilmiş Fatma, ahlaki baskılarla sevdiğinden koparılmış Mebruke'yi de düşündüğümüzde bu romanın bir kadın romanı olduğunu söyleyebilir miyiz? Yani romanınızda aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğine göndermeler mi yapmayı hedeflediniz?

Unutulan'ın ana teması yüzyılı aşan bir göç olgusu, göçün toplum ve birey üzerindeki etkileridir. Bunu özellikle kadın kahramanlar üzerinden anlatmayı tercih ettim. Bir de 'göç etmeyi' bir metafor olarak algılasak, sorunuzda olduğu gibi hayallerinden, sevdiğinden, kendinden göç eden kadınlar var. Her göçenin bir de dönme arzusu vardır. Toprağına, sevdiklerine, geride bıraktığı o güzelim kendine... Ya da bekleyişi... Dönemese de ardında bıraktığının ona gelecek olmasın umudu... Öte yandan kendileri için biçilmiş rollere boyun eğse de, mağrur duruşlarından ödün vermeyen, bu uğurda mutsuzluğu göğüsleyen kadınları anlatabilmeyi derdim. Bu dünyada, bu ülkede kadın olmak çok zor... Yüzyıllardır kimliklerimizi gerçekleştirilmekten, kendi kararlarımızı almaktan mahrum bırakıldık biz kadınlar. Töre cinayetleri, çocuk gelinler, maruz kaldığımız fiziksel ve psikolojik şiddet... Bir yandan eğitim görmüş, çalışma ve sosyal hayatın içinde kendimi var edebilmiş bir kadın olarak şanslı varsayarken, bir yandan da yıllar yılı ahlaki ve toplumsal baskıların benlik algımda ne derin yaralar açtığını fark ediyorum zaman zaman. Kendi hafif sıyrıklarıma tuz basarken haberlerde, sosyal medyada şiddet mağduru kız kardeşlerimin çığlıklarını duyuyorum sonra. Böyle zamanlarda kaşayıp da kanattığım o yaralardan utanıyorum. Bırakıyorum onlar sığim sığim aksın, ben yumruğumu basayım kız kardeşimin fıskıran kanına. Bu cümleleri yazdığım sırada bile bir yerlerde bir kadın eril zorbalığa maruz kalıyor biliyorum. Her birine yetişemeyeceğime göre yazmak, farkındalığı artırmak, erkek vicdanına hitap etmek bireysel olarak yapabileceğim en önemli katkı sanırım.

Bir romanın başarılı olabilmesi için sizce olmazsa olmaz koşul nedir?

Bu sorunuza en doğru yanıtı verecek kadar profesyonelleşmiş olmasam da bir romanın başarısındaki en önemli unsur kurgu sanırım. Karakterlerin sahiciliği, olay örgüsünün iyi örüntülenmiş olması, zaman ve mekânda maddi hatalar yapılmamış olması teknik açıdan çok önemli. Ancak asıl sihir yazarın dilinde. Yazarın özgün bir dilinin, zengin betimlemelerinin olması okuru farkına varmadan sarmalayan, okuduğu eserle bütünleştiren detaylar. Bu söylediklerimi kendi yazdığım romanda ne kadar gerçekleştirebildiğimi bilmiyorum. Ancak okuduğum romanlarda beni etkileyen faktörler bunlar oldu şimdiye kadar.

Yazar Nilüfer Benal 1970 doğumlu. Edebiyat alanındaki uğraşını, hekimlik mesleği ile birlikte arada sürdürmektedir. Edebiyatist, Son Gemi ve Altıyedi dergilerinde öyküleri yayımlanmıştır. Unutulan, yazarın ilk roman çalışmasıdır. Halen roman ve öykü çalışmalarını sürdürmektedir.

Melek Atalar Kızıldağ Duygunun Yalnızlığı | Öykü

Havanın yavaşça karardığını pencereden yansıyan ışıkla fark etti. Emin olmak için anlık devinimle saatine bakındı. Kaygısı daha da arttı, buradan bir an evvel çıkıp kurtulmalıydı. Tenine yapışan tükürük salgısı onu tiksindirmeye yetiyor, içinde derin çığlıklar barındırıyordu. Bağılıyor ama kimseler duymuyordu, insanlar bedenlen oradaydı ama kimseler görmüyordu.

Her zamanki gibi masasında gün sonu raporlarını hazırlıyordu. Patronunu, onu kapıda izlerken fark etti. İçeriye girmesiyle kapıyı çoktan kapatmış, sinsi bir tilki kurnazlığında masaya doğru yaklaşmıştı. Nedense o an Duygu'nun içini bir tedirginlik kapladı. Zamanın içine sıkışmış halde göğsünü yararcasına hissettiği içsel bir vehimle odadan çıkmak istiyordu. Adımlarının yaklaşan sığılığı yanında, gömleğinden sızan ter kokusu burnuna adeta işkence ediyordu. Yaşayacakları arasında ter kokusu ne kadar da yüzeysel kalıyordu. Gözleri Duygu'nun boyun bölgesini derin bir gezinim ile keşfe çıkmıştı. Duygu ondan yansıyan bakışların iticiliğini artık daha net hissediyordu. Anlık bir hamleyle ayağa kalktı. Gidecekti.

- Kaan Bey ben evrakları teslim edeyim.

- Olur, tabi buyurun.

Duygu'nun ayağa kalkmasını fırsat bilip belini kavrayarak kendine doğru çekti. Gözlerini gözlerine kilitledi. Kapana kısılmış ürkek tavşan gibi bakması ona keyif veriyordu. Belinde avuç içini, parmaklarının sert hissiyatını daha da artırarak dudağından ve boynundan öpmesi zor olmadı.

- Hadi ama nazlanma bu kadar, sabah koridorda yanımdan geçerken bakışların üstümdeydi. Şimdiyse kollarımdan kaçmak istercesine kıvranıyorsun. İsteddiğini biliyorum, kendini bana bırak güzelim.

Ne kadar da küstahtı. Sessizlik hâkim oldu. İçinde derin çığlıklar barındırırken kelimeler bile saklanmıştı.

Önünde dev gibi duran adamın kötü kokan nefesi ve ezici bakışlarıyla Duygu'nun kalbini acıtıyor, onu çaresizlik hezeyanına sürüklüyordu. Nasıl olur da şu kapıdan kimseler girmezdi, duvarlar bile lâl olup susmuştu. Aslında Duygu kimsenin gelmesini de istemiyordu. Gerek de yoktu, kendisinin rızası olmadığını açıklayamazdı. Susmuştu oysa gözyaşları gözünden taşmalı, deli çığlıklar havada uçmalıydı. Olmadı, derin bir sessizlik ve her tarafı geniz yakan o iğrenç ter kokusu sarmıştı.

Onu olağan gücüyle itip Kaan Bey kendinize gelin diyebildi. Arkasına bakmadan koşar adım uzaklaştı. Aralarında başka konuşma olmadı. Gücü olsa oracıkta o adamın kafasına sıkardı. Yapamadı.

Tek isteği iş arkadaşlarıyla birlikte o ofisten bir daha dönmek üzere çıkıp gitmekti. Yardım çığığında kopuyor kimsecikler duymuyordu. Ofisteki en yakın arkadaşı dahi ondaki bu hâl değışimini fark etmemiştii. Çakılı bir noktada duran derin gözleriyle yalnızlığın en kötüsü, seni anlamayanların arasında kalmaktır sözünü içinden geçirdiğinde yalnızlığın korkutucu yanını daha iyi kavramıştı.

Sonunda dakikaları saydığı mesai bitmişti. Diğer arkadaşları arasına saklansa da onu göz hapsinde tutan Kaan Bey'e 'iyi akşamlar' diyerek oradan uzaklaştı. Ne acınası, seni kimselerin olmadığı odada tükürükleriyle tehdit eden adama teşekkür ederim, iyi yaptın der gibi -iyi akşamlar- deyip ayrılmak. Kendi korkaklığında yaşamış olduğu utançla ezildi. Sıradan başlayan günün sonu acı bir iyi akşamlar kelimesine sığacak kadar küçüldü. Duygu'nun suçsuz kalbi suçu üstlendi iş yerinden ayrıldığı son akşam oldu. Yaşadığı korkularla karanlığa doğru yürüdü.

Cansu Selçuk Çağlar

Az Adamla Yakalandık

Bisiklete binmek gibidir çocukluk. Unutulmaz. Yokuş aşağı hızla iner, frenleri tam tutmaz. Her dönemece uygun şekle sokar bizi yol boyu, her şey değişir, ona bir şey olmaz. Azıcık su ister en fazla, yorulmak nedir bilmez. Döke saça, ancak bir yudum içtikten sonra koluyla siler ağzını, devam eder. Dizlerindeki yara bereye aldırılmaz, atlar bisikletine yeniden. Top oynayan birilerini görünceye kadar da durmaz. Oyuna girer, öyle ya da böyle. Yedek kulübesinde olmayı sorun etmez, kâh su taşıyıcı olur, kâh top toplayıcı. Kimi zaman dışlanmış hissetse de küsmez çünkü esas olan oyuna dâhil olmaktır, bunu bilir.

Bir yetişkin parmağı değmedikçe, çocuk gururumuz taş taşıyıp duvar öremez. En fazla taş tekmeler, canımızı yakarız. Geçene kadar bekledikten sonra atlarız taşların üzerinden, oyuna devam ederiz.

Oyunbozanlığı büyüdükçe öğrenir, bahaneler üretiriz. Gururdan kibirden olma bir dağa yerleşip otururuz. Oyunların çoğunu da oturduğumuz yerden izleriz. Çocukluğumuz top peşinde koştururken biz kombin biletlerin peşine düşeriz. O da yoksa gönlümüzce büyüttüğümüz ekran önlerinde değme antrenöre taş çıkarırız, ama yedek kulübesi bile hayaldir artık bizim için. Oyun dışı kalmanın en can acıtan halini çekirdek çitleyerek örtbas eder, kabuktan dağları, kibirden dağlara ekleriz. Boşa geçirilmiş sayısız doksan dakikada paslanır bisikletlerimiz, hurdaya ayrılır. Susuzlukla terbiye edilmiş bir çocukluk kalır bize.

Bu noktada imdadımıza çocuk kahramanlı kurmacalar yetişir. İyi ki 'Şeker Portakalı' var da Zeze'ye 'DeliFişek' oluncaya dek yarenlik edebiliyoruz ki sonunda 'Güneşi Uyandıralım'.

Bir de Küçük Prens var, edebiyat durdukça tahtı payidar. Harry Potter tüm 'muggle' ları büyülerken, Peter Pan ayaklarımızı yerden kesmeye, kahramanı bir çocuk olan her kurmaca büyük küçük tüm gönüllere talip ve onları iyileştirme gücüne de sahip olmaya devam edecek. Bu nedenle çocukluktan yola çıkan eserler her daim çok daha kıymetli olacaktır.

Yenileri konu edinen bu sayımızda yer alan, Turgay Keskin'in 'Az Adamla Yakalandık' adlı ilk romanı da bir çocukluk hikâyesi olma özelliğine sahip. Spor spikerliği yapan yazar, Demirtahta Mahallesi'nde büyüyen Atakan Ayrıl ve arkadaşlarının nezdinde kendi çocukluğunun da izini sürmüştü. Atakan'ın şaşkın, korkak, çapkın ve haylaz hallerine, çocukluğun sokaklarda yaşandığı, arkadaşlığın mahalle maçlarında öğrenildiği günlere duyduğu özlemi saklamış Turgay Keskin.

Karakterler, mahallede büyüyen herkesin tanıdığı şekliyle verilmiş.

Yazarın kendi çocukluğundan ilham aldığı izlenimi veren satırlarında, insanın tanıdığı en eski haline, ilk aşkına, küçük telaşlarına, büyük sevinçlerine vesile olan arkadaşlarına verdiği içten selamı okur da alıyor. Ancak anlatıcının çocuk oluşunun getirdiği atmosfer, kullanılan dilde kimi zaman yazarın yetişkin üslubunun devreye girmesi sebebiyle okuru tam kavramakta yetersiz kalıyor.

"Hepimiz diğerinin mutluluğunu kıskanıp, başına kötü bir şey geldiğinde içten içe seviniyoruz."

Samimi ve sade bir dille yazılmak istenen roman kimi bölümlerde aynı nedenle didaktik olmaktan kaçamıyor.

"Zor durumdaki bir insana bakış açısı önemli, bu tür durumlarda küçümseyen, dalga geçen insanları hayatınızdan uzakta tutun. Küçük bir tavsiye."

Farklı aile ortamlarını mahalledeki çocukların kişiliklerinde vermeye çalışan, akran zorbalığı ve etkileri konusuna da parantez açmış olan metin, karakterlerin çokluğu ve her birinin hikâyesine gereğinden fazla ayrıntı vererek değinmesi nedeni ile odak noktasından uzaklaşıyor.

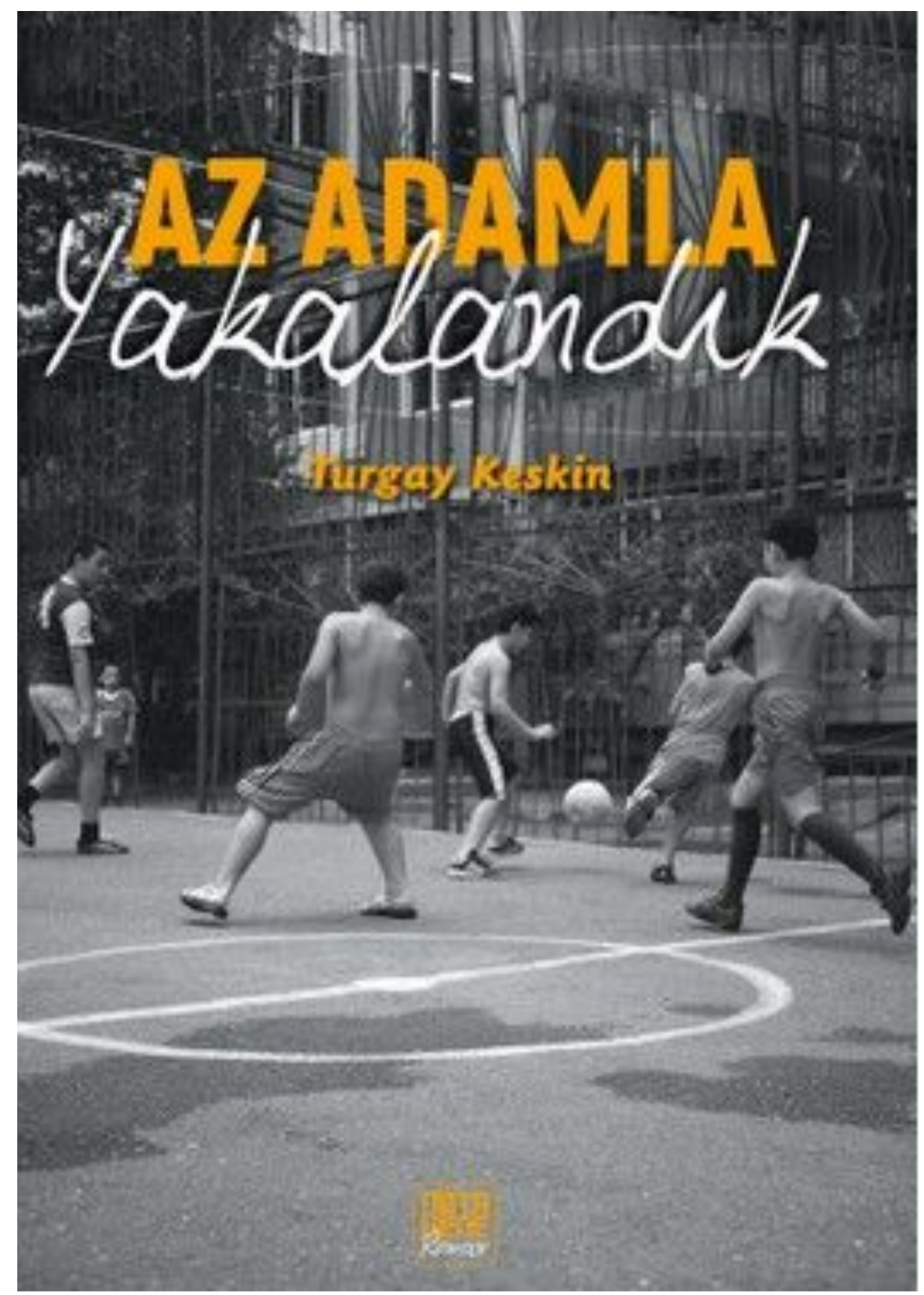
Yetişkin olarak çocukluğa dönmeye çalışmak yeterince zorken bunu bir de ben diliyle yapmış olmak yazar açısından ciddi bir risktir. Bazı satırlarda çocuk üslubu açısından iniş çıkışlara rastlansa da, ilk kitap-hele hele bir romansa- her daim bir adım öne çıkmaktır ve cesaret gerektirir. Bu açıdan Turgay Keskin'in, yargılamak, kalıplara sokmak, oyunlarını elinden almak suretiyle küstürdüğümüz, birkaç küçük anıyla sınırlandırarak, küçük kalpleri anlamakta yetersiz bıraktığımız çocuk iç sesimizi hatırlatarak attığı ilk adım çok değerli.

Atakan'ın ebeveynleri ile ilişkisi ve onları istediği kıvama getirmedeki çocuksu gözlem, anne ve babasıyla olan diyaloglar aracılığı ile -açıklama yapılmaksızın- verilerek daha gerçekçi kılınabilirdi.

"Bazen istediklerinize ulaşmak için onları dillendirmemeniz gerekir."

"Karşınızdaki insan cümle kurmakta ne kadar zorlanırsa zorlansın, eğer hoşuna giden bir şeyler duyarsa hemen çözülür. Basit bir kural. İnsanlar bildikleri ve sevdikleri konular hakkında konuşmayı sever."

Atakan Ayrıl'ın, bir gençlik romanı olmasının önündeki tek engel hikâyenin geçtiği zamanki, yetişkinlere layıkıyla hitap edememesinin nedeni ise metnin geçtiği zamana ait gençliğin üslubunun yakalanamamış olmasıdır.

“Birçoğumuz kabul edemesek de zamanla birilerinin hayatında acı vermeyen hatıralara dönüşüyoruz ve sonunda unutulup gidiyoruz.”

“Didem güzel diye tanımlanamayacak kadar güzel, akıllı diye geçiştirilemeyecek kadar akıllı, ‘Aşığım ulan!’ dedirtecek kadar âşık olunacak bir kızdı. Ben de olmuşum, çok fazla vakit kaybetmeden.”

Korkmaz karakterinin anlattığı hikâyeler ve mahalle takımı da olsa bir takımı ayakta tutacak değerlerin sessizce altının çizildiği bölümler ise yazarın hedeflediği doğallığın okura geçtiği kısımlar arasında.

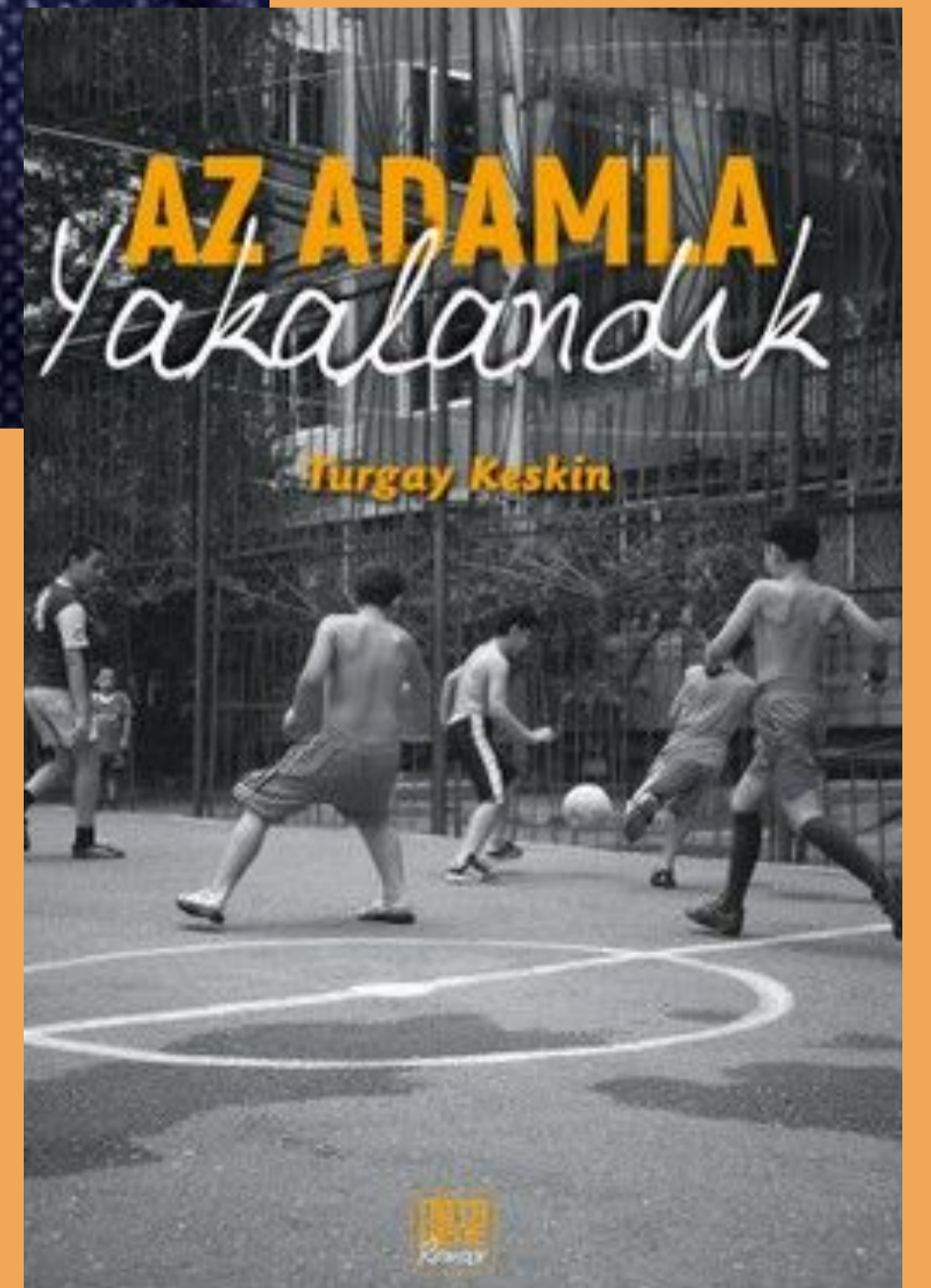
“Ben mahallenin pek fazla forma giymeyen önemsiz bir oyuncusuydum, lakin takım olmak böyle bir şeydi işte.”

“Birçoğumuz kabul edemesek de zamanla birilerinin hayatında acı vermeyen hatıralara dönüşüyoruz ve sonunda unutulup gidiyoruz.” diyor Turgay Keskin son satırlarında.

Unutulup gidiyoruz belki ama unutmuyoruz. Büyüyoruz ama çocukluğumuza duyduğumuz özlem hiç değişmiyor. Anlatabiliyoruz, dinleyebiliyoruz neyse ki. Neyse ki kurmacalar var. Çocuk kahramanlarını yaşatmaya çalışan yazarlar, çizerler ve o dev ekranları bizim takımında oynatmayı başaran yapımcılar var. Neyse ki oyuna dâhil olma çabasını sürdürerek çocukluğumuza su serpen yetişkinler var. Bize düşen onlara katılmak ve her durumda takıma destek olmak; oyunlar devam edebilsin diye. Kibirden dağlar üstümüze üstümüze yürümesin, skor tabelası hep lehimize ışıldasın diye: Oyunlar:1 Dağlar: 0

Az Adamla Yakalandık
Turgay Keskin
NotaBene Yayınları
Ekim 2020, İstanbul

Turgay Keskin

Turgay Keskin / Az Adamlarla Yakalandık
Röportaj / Zeynep Eşin

Edebiyata başlama serüveninizden bahseder misiniz?

Dürüst olmam gerekirse kitapların içinde büyüyen bir çocuk değildim. Çevremde çok fazla okuyan ve beni bu konuda yönlendiren birileri de olmadı. İlkokula başladığım dönemde kaloriferlerin üzerinde duran ve çok fazla kişinin dokunmadığı 20-30 kitap sınıfımızın kitaplığını oluşturuyordu ve ben de okuma serüvenime o kitaplarla başladım. Klasik olarak öğretmenlerin yazdığı kompozisyonlar da herhalde ilk yazma deneyimimdi. Diğer dersler konusunda pek iyi bir öğrenci olmasam da kompozisyonlar konusunda biraz istekliydim. Bunun dışında üniversite dönemine kadar tuttuğum günlükler dışında pek fazla bir şey yazmadım. Daha sonra birbirinden kötü -hatta okuduğumda utanıp yırtıp atacak kadar- roman ve öykü denemelerim oldu ama yazmaya hep devam ettim. Farklı kitaplarla ve farklı yazarlarla tanıştıkça yazdıklarımın bakışım da değişti. Hala bir şeyler yazmaya ve onları beğenmemeye devam ediyorum.

Türkiye’de kitap yayımlamak zor mudur? Bir kitabı yayımlatmak için hangi süreçlerden geçmek gerekir?

Kolay olmadığını rahatlıkla söyleyebilirim ama tabii bunun iki tarafı var. Yayınevleri özellikle son dönemde ekonomik anlamda çok fazla sıkıntı yaşıyor ve belki de bu nedenle daha seçici davranmaya çalışıyor. Yayınevlerine çok fazla dosya geldiğini de biliyorum ve bunları okumak, değerlendirmek çok zorlu ve uzun bir süreç. Ama diğer tarafta da kitabını yayımlatmak için çaba gösteren birçok yazar adayı var. Uzun süre beklemek, dosyanız hakkında olumlu ya da olumsuz bir cevap alamamak artık çok normalleşmiş durumda. Birçok garip ve beklemediğim olay yaşadım ama bu dünyanın içinde olanlar için belki de bunlar gayet sıradan şeyler. Beni en çok şaşırtan şeylerden biri okunmamış dosyama okunmuş gibi cevap verilmesiydi. Gönderdiğim roman dosyasına “Biz öykü kitabı yayımlamıyoruz” diye cevap veren bir e-posta aldım ve bu sürecin garip tecrübelerinden biri de benim için bu oldu. Bu arada NotaBene Yayınları ve editörüm Arzu Eylem’in ilk günden beri yaklaşımı ve ilgisiyse benim bu konudaki en büyük şansım diye düşünüyorum.

Kitap yayımlatma sürecine gelince dosyanızı tamamladıktan sonra eğer imkânınız varsa bir editörle çalışmak hem size hem de dosyanıza çok fazla yarar sağlayabiliyor. Bir editörle çalışmadan bunun ne kadar önemli olduğunun farkında değildim. Ayrıca çevrenizde güvendiğiniz ve hatta bazen sizi acımasızca eleştirebilecek arkadaşlarınızın yazdığınız dosyayı okuması ve size yazdıklarınız hakkında bilgiler vermesi bence yararlı olabilir. Bunların dışında yazdığınız türe göre yayınevleri belirlemek ve dosyanızı matbu ya da e-posta yoluyla bu yayınevlerine göndererek beklemek sanırım yapabileceğiniz tek şey. En azından benim yolum buydu.

Edebiyat dünyası çok geniş hatta biraz da sıkıntılı ülkemizde. Biliyoruz ki yazarlar en ağır işçiler, ciddi emek harcanarak bir kitap oluşuyor, basılıyor, lakin bazen edebiyatın yarattığı derin boşlukta kaybolup gidiyor. Edebi anlamda güçlü olan bazı kitaplar karanlıkta kalıyor. Bu durumun nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz ve bu edebi eserlerin aydınlığa çıkabilmesi için bir yazar olarak beklentileriniz nelerdir?

Günümüzde birçok yayınevi birçok kitap yayımlıyor ve okurun bunların hepsini takip etmesi ve okuması pek kolay olmuyor. Reklam her konuda olduğu gibi kitapların da daha geniş kitlelere ulaşması adına çok önemli ama ne her yazarın buna imkânı var ne de her yazar böyle bir şeyi istiyor. Özellikle artık sosyal medyada kitabınızı tanıtmak bu işin önemli bir parçası. Ama söylediğim gibi bu bir tercih. Reklam yapmadan okurların birbirlerine tavsiyeleri sonrasından kulaktan kulağa yayılarak daha geniş kitlelere ulaşan birçok harika kitap da var ve bu bence bir yazar için harika bir his olmalı. Maalesef, okuyup keyif aldığım ve çok fazla okura ulaşmayan kitaplar beni de üzüyor ama bu kitapların bazen yavaş yavaş çok fazla okurla buluşması da hoşuma gidiyor. Kitap eleştirileri de keşfedilmeyen kitapların daha çok okura ulaşması adına çok önemli bir yer kaplıyor. Umarım daha fazla eleştiri yazıları görürüz ve kıyıda köşede kalmış harika kitapları da böyle böyle keşfederiz.

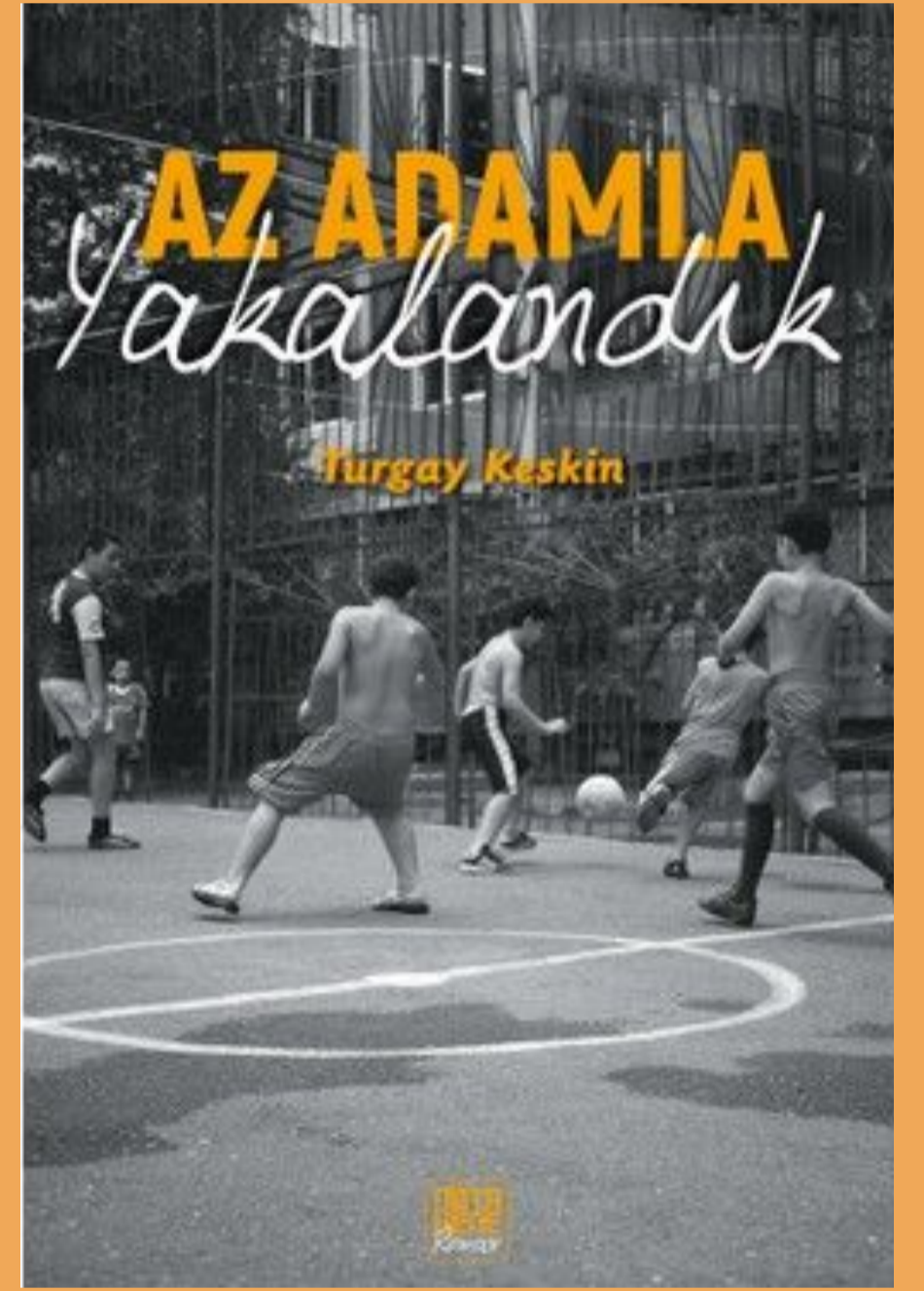
Atakan Ayrıl'ın Demirtahta mahallesinde geçen çocukluğu hangi noktalarda Turgay Keskin'inki ile benzerlik göstermektedir?

Kişisel olarak çocukların başrolde olduğu romanları, hikayeleri çok seviyorum. Ben de çocukluğumun büyük kısmını mahalle aralarında sabahtan akşama oynayarak, sağa sola koşturarak geçirdim.

Bir tek Atakan Ayrar'ın değil, diğer karakterlerin de o mahallede yaşadıklarını belli ölçülerde ben de yaşadım ama benzerliklerin tahminini okura bırakmak daha iyi olur diye düşünüyorum. Ama çok küçük bir benzerlik söylemem gerekirse gerçekten de o duvardan aşağıya itildiğimi söyleyebilirim.

Korkmaz karakterine anlattığınız hikayelerin kimilerinin Google'dan erişilebilir, kimilerinin hayali olduğunu görüyoruz. Seçtiğiniz hikâyeleri aktarırken neyi ön plana aldınız? Mesaj içerikli olduklarını söyleyebilir miyiz?

Ailesiyle sıkı bağları olmamış ve belki de bu yüzden biraz erken olgunlaşmış bir çocuk Korkmaz. Anlattığı hikayeleri de çevresini etkilemek ve hayatında alışık olmadığı ilgiyi üzerinde toplamak için paylaşıyor. Zaten kitap ilerledikçe onun hikayelerine dair bir şeyler öğrenmeye başlıyoruz. Mesaj içerikli öyküleri genel anlamda çok seven biri değilim ve böyle olması için de bir çabam yoktu. Hikayelerde ben değil ama Korkmaz çevresine bazı mesajlar vermeye çalışıyor çünkü birçoğundan büyük ve onların saygısını bilgisiyle kazanmak istiyor. Korkmaz'ın hikayelerini yazarken özellikle belli bir kalıbın içine girmedim. Sadece gerçeğe kurgunun beraber yürüdüğü, biraz ilgi çekici -çünkü diğer karakterler de bu hikayelerden etkilenmeliydi- hikayeler olsun istedim.

Bir romanın başarılı olabilmesi için sizce olmazsa olmaz koşul nedir?

Bu sorunun net bir cevabı var mı inanın ben de bilmiyorum. Birçok farklı yazar kitaplarını farklı şekillerde yazıyor. Her adımını planlayan bir yazar da doğaçlamayı fazlasıyla kullanan ve kitabın sonunu düşünmeden yazan bir yazar da çok iyi bir kitap ortaya çıkartabilir. Ben bu konuda tek bir doğrunun olmadığını, iyi romanın koşullardan bağımsız olduğunu düşünüyorum. Bir yazar çok basit bir fikri muhteşem bir şekilde anlatarak bize harika bir kitap sunabilir.

Çok sevdiğim Çavdar Tarlasında Çocuklar'da "Bir kitabı okuyup bitirdiğiniz zaman, bunu yazan keşke çok yakın bir arkadaşım olsaydı da, canım her istediğimde onu telefonla arayıp konuşabilseydim diyorsanız, o kitap bence gerçekten iyidir." diyordu Holden, belki de bir romanı çok iyi yapan şey bu histir.

Son olarak, sizce iyi bir okur olmadan iyi bir yazar olunur mu? Her yazarın etkilendiği, biçimini, anlatım tarzını, kullandığı yöntemleri benimsediği isimler vardır. Ve ben her yazarın tek bir dünya görüşünü benimseyen değil de, her görüşten yazarı okuması, bilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu çeşitliliğin yazma serüveninde nasıl bir etkisi olur? Size yoldaşlık yapan yazarlar kimler oldu?

Her kitabın her farklı yazarın kişiye bir şeyler kattığını düşünüyorum. Daha önce karşılaşmadığınız farklı kurguları okumak ya da sizi içine alan ve etkileyen muhteşem bir öykü kitabıyla tanışmak size çok geniş ve başka dünyalar sunabilir. Bazen bir kitaptaki bir cümle bile size bambaşka yollar açabilir ve bu yüzden farklı yazarları okumak benim için çok önemli. Yazdıklarına ne ölçüde etkisi oldu bilmiyorum ama Romain Gary benim için hem kitapları hem de hayatıyla çok özel bir yerde. Tüm kitaplarını çok sevsem de muhteşem bir çocuk karaktere sahip olan Onca Yoksulluk Varken beni en çok etkileyen kitaplardan biri. Romanları, öyküleri ve konuşmalarıyla bana çok şey katan isimlerden biri de kitabımın başında bir alıntı yaptığım Ayfer Tunç. Yazdıklarının dışında edebiyata, hayata dair söyledikleriyle ufkumu açan, bana yeni dünyalar sunan bir yazar ve benim için o da çok ayrı bir yerde. Bunun iki ismin dışında Vüs'at O. Bener, Yusuf Atılgan, Yalçın Tosun, Roberto Bolano, Agota Kristof, Raymond Carver, Valeria Luiselli sevdiğim yazarlardan bazıları.

Turgay Keskin,

Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Endüstriyel Elektronik okudu. En büyük hayali spor spikeri olmaktı. Bu nedenle spikerlik eğitimi aldı. 2009'dan bu yana Lig TV / beIN SPORTS bünyesinde çalışıyor. Yazıları çeşitli spor dergilerinde yayımlanan yazar, aşırı golleri ve Romain Gary'yi çok seviyor. Az Adamla Yakalandık, ilk kitabı.

Handan Kılıç

Başkalarının Hayatı

Film İnceleme

Bazı filmler vardır bittiğinde bitmez. Bir süre daha sizinle gelir. Zaman geçer, etkili sahneleri ve ruhunuzda bıraktığı izler kalır. İşte öyle bir filmden bahsetmek istiyorum: Elli sekiz ayrı ödül almış, IMDB listelerinde aldığı puanlarla en yukarılarda yer edinen, 2006 yapımı bu sinema filminde, 1984 yılında Doğu Almanya'da hüküm süren baskıcı rejim anlatılmaktadır. Kaliteli yapımın senaryosu aynı zamanda filmin yönetmeni de olan Florian Henckel von Donnersmarck'e ait olup ilk uzun metrajlı yapımıdır.

Stasi Polis Örgütü'nün ileri seviyedeki gözetleme baskısı, yüz bin çalışan ve iki yüz bin muhbirle devam ettirilirken Kültür Bakanı, izlediği bir oyunda hoşuna giden kadın sanatçının sevgilisini hedef alarak bir soruşturma açmayı planlar. Rejimle uyumlu yazıları ve hiçbir muhalif tavır sergilememesi sebebiyle oyunları hâlâ sahne alabilen yazar hakkında suçlamalar bulmak kolay değildir. Yükselme hırsıyla yanıp tutuşan kifayetsiz daire başkanı, kendisine verilen profesörlük sözünün de etkisiyle usul ve yasa tanımayan yapısı gözetilerek bu işle ilgilenmesi için bakanca görevlendirilir. Çok gizli ibaresi ile gerçekleştirilecek operasyonda sanatçı çift izlenecektir. Bunun için hem güvenilir hem de ağzı sıkı bir insan aranır. Bir de bakan, mutlaka yazar hakkında bir şeyler bulmasını aksi halde bedelini ödeteceğini söyleyince, daire başkanı bu işi fakülteden sınıf arkadaşı olan yetenekli yüzbaşıya verir. Bir zaman sonra inandığı parti programı için değil de bakanın gizli emeli için kullanıldığını fark eden ajan dinleme raporlarını kendi inisiyatifiyle düzenler.

Yüzbaşı Gerd Wiesler, akademide ders veren üst düzey bir emniyetçidir. Gerçek bir sorguda şüphelilere nasıl davranacaklarını videolarla izah eder. Mesela bir derste uzun süre uykusuz bırakılarak saat başı sorgulanırsa bir insanın nasıl ve ne şekilde bir itirafçıya döndürüleceğini, psikolojisini yıkmanın önemi üzerinden şöyle anlatır:

“Masum biri saatler geçtikçe öfkelenir. Suçlu biri ise sakinleşir. Çünkü neden orada olduğunu biliyordur. Birinin suçlu olup olmadığını anlamanın yolu onu gücü tükeninceye kadar sorguya çekmektir. Doğru söyleyen baskı altında anlattıklarında değişiklik yapar. Yalancı ise hazırladıklarını durmadan tekrar eder.

Hâlâ direniyor ve istediğiniz isimleri size vermiyorsa karısının da tutuklanacağını, çocuklarının devlet yurduna gönderileceğini söyleyerek tehdit eder ve sonucu alırsınız.”

Evrensel hukuk kurallarını yerle bir eden bir soruşturma usulünden bahsettiğini gören vicdanlı bir öğrenci “Bunlar insan haklarına aykırı” itirazını yaptığında da onu fişleyecek kadar rejim sevdalısıdır yüzbaşı.

“Sorguya çektiklerimiz sosyalizmin düşmanları, devletimizin düşmanları küstah, bunu unutmayın” diye uyarır öğrencilerini. “Yemin ettik, biz partimizin kılıç ve kalkanıyız” söylemleri ile ekonomisi sosyalizme bağlı, otoriter rejimin felsefesini, hayatının merkezine koymuş idealist bir ajan olduğundan aslında tam da bu iş için biçilmiş kaftandır. İnsan kullanmayı iyi bilen “Çakal” arkadaşı ise fakülteyi de onun yardımlarıyla bitirmiş bir menfaatçidir. Dürüst, çalışkan, rejimin devamı için kimsenin gözünün yaşına bakmayan, yumuşak karın sayılabilecek ailesi de olmadığından duyguları ile hareket etmeyecek yüzbaşıyı önce tiyatro oyununa götürür. “Belki görüldüğü gibi temiz biri değildir, aleyhine bir şeyler bulun” talimatının yukarılardan geldiğini de söyleyerek dosyayı verir.

Bakan, oyun sonrası gerçekleşen kutlamada gizlice izlettiği yazara Stalin’in sözüyle iltifat eder. “Yazarlar ruhun mühendisidir” derken yüzüne gülmektedir. Bir yandan da gözüne kestirdiği oyuncu sevgilisini nüfuzunu kullanarak taciz etmeye başlar.

Sistemin insanlara yaptığı baskının hassas ruhlarında bıraktığı yıkıcı sonuçlarını bu görev esnasında fark etmeye başlayan yüzbaşı, yirmi dört saat izleme yaptıkları yazarın kendi halinde yaşadığını görür. Sistemin insanlara yaptığı baskının hassas ruhlarında bıraktığı yıkıcı sonuçlarını bu görev esnasında fark etmeye başlayan yüzbaşı, yirmi dört saat izleme yaptıkları yazarın kendi halinde yaşadığını görür. O vakit yapılan çalışmanın bir dava amacı gütmeyişini anlar. Otoriter rejim kendi cennetini ve cehennemini yaratarak yandaşlarına sonsuz imkanlar sunarken kendisinden görmediğini de ateşlere atmaktadır.

Dreyman’ın, sevgilisinin baskıcı ortamda var olabilme kaygısıyla bakanın tacizine boyun eğdiğini yazara sezdirir. Huzuru kaçan adam, arkadaşıyla buluşacağım yalanını söyleyerek bakanın yanına gideceği gece tam kapıdan çıkmadan sevdiği kadınla şöyle bir konuşma yapar:

Hep iki şeyden korkardım; ilki yalnızlık, ikincisi ise yazma yetimi kaybetmek. Albert’in ölümünden sonra hiçbir şey umurumda değil. Artık sadece seni kaybetmekten korkuyorum. Nereye gideceğini biliyorum. Ne olur oraya gitme. Ona gerçekten ihtiyacın yok. Aldığın ilaçları da sanatına ne kadar az güvendiğini de biliyorum. Oysa sen ülkenin en iyi sanatçılarındanısın. Seyircin de biliyor, ona ihtiyacın yok, gitme!”

Kadının cevabı ise;

“Yok mu, bu sisteme muhtaç değil miyim? Seni mahvedebilirler. Sonumun diğerleri gibi olmasını mı istiyorsun? Ben şimdi gidiyorum” olur.

Evden çıktığında gevşeme ihtiyacıyla bir şeyler içmek isteyen kadın, yakındaki bir bara girer. Orada oturmakta olan yüzbaşı, yanına yaklaşır ve hayranlarından biri olarak kendisiyle konuşur. Sanatı konusunda iltifatlarda bulunmasıyla ikna olan kadın eve, sevdiği adama geri döner. Her sanatçı gibi yaptığı başka gönüllerdeki yankısını duymak, "Seni seviyorum, gitme" diyen yazar sevgilisinin objektif olamayabilecek görüşlerinden önemlidir. Bu durum sanat için sanat yapsa da devam edebilmek adına her sanat ve sanatçının içten içe izleyici ve alkış beklediğinin göstergesidir. Kültürümüzde "Marifet, iltifata tabidir" sözü de bunu hatırlatır.

Bu davranış, onları izlemek üzere gelen ajanı, onlara yardım eden, koruyan biri haline getirmiştir. Yüzbaşının insani yanlarını harekete geçiren, sanatçı kadına karşı duyduğu saf sevginin yanında ölçsüz güç kullanımı ile insanların hayatlarını parçalayan bir sistemin dişlisi olduğunu fark etmesidir. Ve o noktada çarkı kırması, sanatına ayna olarak kendisine inandırdığı kadının, iktidar adına verilen yetkilerini zevkleri için kullanan bakanın oyuncağı olmasını engellemektir.

Filmin en etkileyici sahnelerinden biri de rızası dışında bindirildiği araçta bakanın tacizine katlanmak zorunda kalan ünlü oyuncunun eve geldikten sonra yaşadıklarının gösterildiği bölümdür:

Ağlayarak düş alan genç kadın banyodan çıkıp yatağında cenin pozisyonunu aldığı anda sevgilisi yazardan sadece sarılmasını ister. Üst kata konumlanarak ortam dinlemesi yapan yüzbaşının tam da kadının yatağının üzerine denk getirdiği bölgede, oturduğu sandalyede hayalen kadını kollarıyla sardığı sahne müthiştir. Hatta hayranlığın, sevgiye götüren aşk halinden geçip insanı iyiliğe taşıyacak kadar güçlü olduğunun kanıtıdır. Kalbi yumuşatan, sanatın başlı başına konusu olan anahtar elbette aşktır.

Bir diğer önemli sahne, Dreyman'ın yedi yıldır çalışma izni verilmediği için zor durumda olan yakın arkadaşının intihar ettiğini öğrendiği andır. Piyanonun başına oturur ve ölen yazarın ona bıraktığı eseri çalmaya başlamadan önce sevgilisine şöyle söyler:

"Lenin, Beethoven'in 'Appassionata'sı hakkında ne dedi biliyor musun? 'Bunu dinlemeye devam edersem devrimi tamamlayamam.' Bu müziği dinlemiş biri, yani gerçekten dinlemiş biri kötü bir insan olabilir mi?"

Ve işte bu parçanın akabinde hikâyenin seyrini etkileyen değişimi yüzbaşının gözünden akan bir damla yaşta görürüz.

Ortam dinlemesi yapan Stasi Ajanı Yüzbaşı Gerd Wiesler, iş yaşamında son derece disiplinli bir insandır ama kendiyile kaldığı zamanlarda şiir okuduğu da görülür. Belki de bu yüzden, sanatın dönüştürücü gücünden uzağa düşmemiş kalbi, Dreyman tarafından çalınan bu parçayı dinlediğinde vicdanını harekete geçirir.

Bu parçanın, "İyi Bir İnsan İçin Sonat" adıyla Gabriel Yared tarafından film için bestelenmiş olduğu notunu da düşelim.

Filmden intihar oranlarında Avrupa'da ikinci oldukları 1977 yılında Alman Devlet İstatistik Enstitüsü'nün her şeyi sayarken intiharları saymayı bıraktığını da öğreniyoruz. Entelektüel kesimin, çalışma izinleri iptal edilen yazar, oyuncu, müzisyenlerin başka çıkış yolu bulamadığından yaşam amaçlarının kalmaması ve geçim sıkıntısı çekmeleri sonucu hayatlarına son verdikleri sıkça görülür. Bunları anlatan muhalif bir yazı Batı Almanya'da ünlü bir dergide yayınlanır.

Doğu Almanya'da yaşanan baskıları dünyaya duyurmayı amaçlayan bu makalenin kimin tarafından yazıldığıının bulunmasını isteyen Kültür bakanı hiddetlenir. Uzmanlarca ülkede kullanılan bütün daktiloların kaydı üzerinden bir araştırma yaptırır ama sonuç alamaz. Hırslı daire başkanı da yazar hakkında hiçbir şey bulamayan yüzbaşının bu suçu Dreyman'ın işlediğine dair delil bulmasını, gerekirse oluşturmasını, aksi halde ikisinin de görevden alınacağını söyler.

Bunun üzerine en zayıf halka olarak gördükleri yazarın sevgilisi oyuncuyu sorguya alıp günlerce yorduktan sonra işbirlikçi olmaya razı ederler. Yüzbaşı, "Şimdi kendinizi kurtarma zamanı. Anlamsız kahramanlıklar yüzünden burada ne kadar çok insanın yattığını unutmayın. Biz zaten bütün delilleri bulduk, bildiklerinizi biliyoruz" diye blöf yapınca âşık olduğu adamı sırtından bıçaklayan kadın serbest kalır. Eve döner ancak hemen ardından gelen polisin evi basması sonucu sevgilisinin ihanetini fark eden yazarın "Bana bunu nasıl yaparsın?" diyen bakışlarının ağırlığına dayanamaz. Kendini gözyaşları ile sokağa atar ve yoldan geçen bir kamyonun altında kalır.

Bir soruşturma daha geride sevdiği kadını kaybeden derbeder bir adam, ölen bir kadın, âşık olduğu kadını ölüme sürükleyen, buna rağmen ihanet ettiği şüphesi ile rütbeli görevden alınarak sürülen yüzbaşı ile onların halinden etkilenen insanlar bırakarak kapatılır. En acısı da bir hırs yüzünden yaşatılan bu hukuksuz sürecin onlarca masum insanın hayatını geri dönülmez şekilde değiştirmesi ve bunun sistemin menfaatçi yoldaşlarının zerre kadar umurunda olmamasıdır.

değildir" dedikleri yazar hakkında onu tutuklatacak bir delil bulmayan/üretmeyen hatta bulduklarını saklayan dürüst ve vicdanlı yüzbaşı, rütbeli görevinden alındıktan sonra postacı olarak çalışır. 9 Kasım 1989'da "Berlin Duvarı yıkıldı" haberini aldıklarında tam dört yıl yedi aydır karanlık bir mahzende mektup ayırma işini gönül hoşluğu, vicdan rahatlığı ile yapmaktadır.

Bazen böyledir, yapılması gereken vicdan gereği yerine getirilirken bir şekilde hayatına dokunulan insanlara büyük iyilikler yapılır. Tam tersi durum da mümkündür: Umursamadan, baştan savarak, sadece kendini düşünerek üzerine düşen işleri yerine getirmeyen kişiler, temas ettiği insanların hayatlarını kaydırabilir, çoğu zaman bunun farkında bile olmazlar.

Yakın arkadaşına karşı bir vefa borcu gibi düşünüp muhalif yazıyı yazmaya talip olan Dreyman da onu -

korumak için bunları rapor etmeyen yüzbaşı da duvarın yıkılmasına varan özgürleşme yolunda kendi hayatlarını, kariyerlerini hiçe sayarak sadece yapmayı gerekli gördükleri davranışı sergileyerek önemli katkılarda bulunmuşlardır. Muhalif makalenin yazarını tespit eden yüzbaşı, herkesi satan namussuz amiri/arkadaşına bu kritik bilgiyi vermekten vazgeçer. Bütün kariyerini bitireceklerini bildiği halde bu kahramanlığı yapar. Böylece duygusal yazar hapse girmez ve akabinde o döneme dair bir kitap yazılabilir.

Bir gün elbette her otoriter rejim gibi Stasi dönemi de sona erer. Evrensel hukuk kurallarının işlediği bir düzen geldiğinde basılan kitap "İyi bir insan için sonat" adıyla raflarda yerini alır. Eskinin yüzbaşısı, günün postacısı vitrinde görüp aldığı kitapta bir sürprizle karşılaşır; kitap kendi kod adına ithaf edilmiştir. Bu jest, sessiz ama güçlü bir iyiliğe sessiz ve minnet dolu bir teşekkürdür.. Kasada hediye mi diye soran görevliye "Hayır benim için" diyerek kitabı alırken hissettiklerini ilan eder.

Yüzbaşının, yıllar önce dinlediği o etkileyici müziğin, içindeki iyilikle bağ kurması adeta duvarda bir gedik açmıştır. Belki de böylesi insanların ellerini vicdanlarına koyup görünür bir iyilik hareketi başlatmasıyla duvar yıkılmış, adeta Platon'un mağara alegorisinde olduğu gibi aydınlığa çıkan insanlarca bugünün bütün dünyaya örnek güçlü devletlerinden biri kurulmuştur. Sonuçta devlet dediğimiz halk için var olan, insan potansiyelinin ileri taşıdığı bir yapıdır. İyi bir gelecek için bireylerin inisiyatif alamadığı toplumlar bunun bedelini ödemeye her gün biraz da sindirilerek devam eder.

Bir diğer etkileyici sahne; yüzbaşının yıllar önce akademide öğrencilere sorgu tekniklerini anlatırken günlerce uykusuz bırakılan şüpheliye dair "İnsan haklarına aykırı" diyerek çıkış yaptığından fişlediği öğrencisi ile aynı sürgün yerinde çalışmasıdır. Bu durum aslında sürekli tekrarlanan bir döngünün farkında olmaya çağırır bizi. Bir nevi kaderin cilvesidir: Hak ve hukuk ihlalleri, özgürlük kısıtlamaları öyle tehlikeli araçlardır ki, bozulan kantarın kötülüğe engel olmayan, susan, görmezden gelenler dahil illa ki bir gün bütün müsebbiplerini sıradan geçirdiğinin ispatıdır. Bu nedenle kendimiz için istediğimiz özgürlüğü, hukuku, en sevmediğimiz öteki için istemezsek asla gerçek bir insan hakları savunucusu, demokrasi taraftarı olamayacağımız aşikârdır.

Bir başka etkili sahne de şöyleydi:

Yüzbaşı, profesörlük emeline kavuşan arkadaşını makamında ziyaret ettiğinde danışmanı olduğu doktora tezine bakarken, ne sebeple düşük not verdiğini anlatışına şahit oluyor. Kürsüye yakışmayan bu çığlığı ve kötülüğü görünce onunla arasına iyilik, liyakat çizgisini çekmek için başına geleceklere razı oluyor. Önü açık bir "Yüzbaşı" iken yer altında bir postanede onuruyla emekliğine kadar çalışmayı zımnen kabul ediyor.

Bir başka noktaya daha dikkat çekmek istiyorum:

Bu kötücül yapıda, yetki kullananların ölçsüzlüğüyle gaddarlaştıran otoriter rejimde bile hukuk işliyor. Kendi bünyesinde çalışan memuruna en fazla sürgün cezası veriliyor. Özel sektörde kısıtlamalara gidilse ve dolaylı yollardan insanlar işsiz bırakılsa da memurlar sisteme ihanet ettiği iddiasıyla hain damgası yemiyor, işinden edilmiyor. Buna şahit olmak da düşündürücü doğrusu. Demek, soruşturmalarda işkence yöntemlerini kullansalar da idare hukuku alanında evrensel ilkeleri koruyorlarmış.

Ceza hukuku alanında da iş yargıya intikal etmeden bitmeli dediklerine göre “Berlin’de her zaman hakimler varmış.”

Yalaka profesörün danışmanı olduğu tez konusu da çok ironikti doğrusu. Değınmeden geçemeyeceğim:

“Muhafız Sanatçılar İçın Karakter Profiline Göre Hapishane Şartları”

Şöyle devam ediyordu Profesör:

“Sadece beş farklı sanatçı tipi olduğunu biliyor muydun?

Seninki, (Dreyman) dördüncü tip; histerik antroposantrik. Yalnız başına kalamaz. Sürekli konuşmalı ve etrafında arkadaşları olmalı. Böyle biri ile hiçbir zaman olayı yargı sürecine getirmemek gerekiyor. Yoksa bunu kendi lehine kullanır. Her şey tutukluluğu sırasında halledilmeli. İçeride ne kadar kalacağı söylenmeksizin hücre hapsine atılmalı. Bu süre içinde hiç kimse ile iletişim kurmamalı. Gardiyanlarla bile. Kendisine en iyi şekilde davranılmalı. Zorlamalar, kötü muameleler, skandallar yok. Sonrasında yazabileceği hiçbir şey olmamalı. On ay sonra da onu birden serbest bırakırız. Bundan sonra bize sorun çıkarmaz. En iyi kısmının ne olduğunu biliyor musun? Bu şekilde davrandığımız dördüncü gruba girenlerin birçoğu bir daha hiç yazmadılar, resim yapmadılar. Bu herhangi bir baskı uygulamadan gerçekleşiyor. Kendi kendine, sanki hediye gibi” Bu sahneyi müstehzi bir gülüşle okuduğunuza eminim. Öyleyse yazıyı yüzünüzü güldürerek bitireyim: “Başkalarının hayatı” deyince aklıma nedense ilk bu fıkra gelmişti:

“Bir gün Nasreddin Hoca eve doğru yürüyormuş, bir tanıdığı arkadan seslenmiş “Aman Hoca gördün mü biraz önce geçen baklava tepsilerini, ağzına kadar doluydu”. Hoca istifini bozmadan “Bana ne!” diye yanıtlamış. Adam, “Ama Hoca tepsiler sizin eve gidiyordu, buna ne dersin?” demiş. Hoca yine istifini bozmadan “O zaman sana ne!” demiş.

Umarım bir gün içinde yaşadığımız toplumun da başkalarının hayatına ilgisi bu basit iki kelime ile özetlenir:

“Bana ne/ Sana ne!”

Aslında çözümü bu kadar kolay bir tavır gösterme olan durum, ulusal güvenlik sorunu haline getirilerek halka karşı kullanılır ve halk da korkuya boyun eğerse gücü kaybetmek istemeyen yönetimler her şeyi kontrol etme yolu ile özgürlük alanlarını kısıtlar.

Unutmamalı ki, birlikte kazanmak için kimsenin diğerinin hayatına karışmadığı, varlığını tehdit olarak görmediği bir bilinç düzeyine gelmek, çağdaş medeniyetler seviyesi için elzemdir.

Gökçe Gökalp Doğan Kuyruklu Yalan

Her alanda olduğu gibi edebiyat dünyasında da bir hegemonyanın varlığından söz etmek mümkün. Rüşünü ispatlamış yayınevleri ve yazarların çok sık tercih edilmesi, kitapçılar ve kitap sitelerinde bu yayınevlerinin, yazarların piyasadaki öneminden ötürü kendilerine daha önden yer bulması, haliyle okurun kitap seçimini etkileyecek bir döngü oluşturması durumu birçok yayınevinin ve sesini duyurmak isteyen çok sayıda yazarın gölgede kalmasına neden olabiliyor.

Bu sayıdaki kitap seçimlerimizi biraz da bu durumu aşabilmek adına yaptık. İnanıyorum ki ışığının fark edilmesini bekleyen çok fazla yazar var. Ben ise seçimimi Çilem Dilber'den yana kullandım. İlk kitabı olan Kuyruklu Yalan, Nota Bene Yayınları'ndan bu yıl çıktı. İngilizce öğretmeni olan genç yazar, on bir öyküden oluşan bu kitapta farklı konular üzerinde durmuş. Yine de öyküleri belli başlıklar altında sınıflayabiliriz. Bireysel ve toplumsal açıdan ele alınmış öyküler, taşra ve kent merkezli öyküler gibi farklı yaklaşımlar üzerinden öyküleri yorumlayabilmek mümkün.

Kitabın birinci öyküsü olan Suzey'de mekan bir köydür. Taşranın hiç değişmeyen o bunaltıcı atmosferine, köylülerin bir kadın üzerinden günahlarını temize çekme girişimine tanıklık ederiz. Suzey ve kızları köylünün dilindedir.

Köylüler, Suzey ortadan kalktığına huzura kavuşacaklarına dair inanca sahiptir ve Suzey, muhtar öncülüğündeki kalabalıkla köyün yakınındaki bir gölde ölüme terk edilir. Köylü rahata kavuşup, büyük bir günahı ortadan kaldırmanın verdiği huzura ereceğini düşünürken akıl almaz olaylar yaşanmaya başlanır. Köylü adeta lanetlenmiştir. Mesele bilindik fakat yazarın ele alış biçimi oldukça etkileyici. İlk öyküsünde büyülü gerçeklik anlayışını oldukça başarılı kullandığını ortaya koyan yazar devamındaki öykülerde de bu nefes kesen anlatımını sürdürür. Yolculuk adı verilen öykü yine taşrada geçer. Yaşlı bir kadının Kocanene'nin hasta yatağında, belleğinde yaptığı bir yolculuğa eşlik ederken buluruz kendimizi. Ölüme yaklaşmış, akranlarını, eşini, dostunu yitirmiş sırasını bekleyen bir insanın geçmişini düşünerek nefes aldığına tanıklık ederiz. Atına biner ve hızını kesmediği bir yola çıkar. Sıradışı varlıklara rastladığımız ve sıradışı olaylara tanıklık ettiğimiz yolculuk, yaşlı kadının, Kocanenenin, ölüm, cennet, cehennem gibi kavramlarla zihnini ne denli meşgul ettiğini ve taşrada kök salan hurafelerin, gerçekdışı varlıklar biçiminde zihninde belirmesini yani bilinçaltını okuruz.

Uykuyla uyanıklık arasında gördüğü düş yolculuğu kocasına ulaşmasıyla son bulur. Yazar öyküye en güzel detayı bu kısma ekler. Kocanene kocasıyla birlikte mitolojik bir kişi olan Sisifos'un kayasına ulaşır. Değil mi ki biz insanların boynuna yaşamak ağrısı asılmıştır, Kocanenedahası biz insanlar, geçmişe özlem duymak, ölümü beklemek ve yaşlandıkça çevremizdekilere huysuzlanmak yerine son anlarımızı Albert Camus'nun yorumuyla yaşamdan keyif alarak geçirmeliyiz. İnsanın yaşamaya dair bu çıkmazını yazar devamındaki öykülerde de vurgulamayı sürdürür.

Üçüncü öykü Tarihi Duvar Bakiyesi, babasını ardından annesini kaybetmiş bir adamın hayatındaki bütün akışın değişmesi, alışkanlıklarının sarsılması, geçmişe annesiyle yaşadığı anlara dönerek yalnızlığını kabullenememesi aktarılır. Dilsiz Kâhin öyküsünde geçmiş, önceki öykülerde olduğu gibi yine içsel bir yolculukla açığa çıkar. Evli, torun sahibi yaşlı bir adamın ilk baskısı kırk yıl önce yapılmış bir kitabı elinde tutarken geçmişine gitmesi, Lelyo adındaki sevdiği kadını hatırlamasını okuruz.

Lelyo konuşamaz ve yazarak anlaşır. Kalbini kaptırdığı bu adama ilk kez konuşmaya çalıştığı anda ise yalnız kalacağını söyler. Sonrasında yaşananlar ise biz insanların yaşadığımız olumsuz olayları bir nedene bağlama eğilimini ortaya koyar. Lelyo'yu hatırladığı andan kısa bir süre sonra eşini kaybeden adam bu ölümü geçmişteki kehanete, kızı ise eve o gün gelen bir biblonun uğursuzluğuna bağlar. Diğer öykülerdeki "alışmak" vurgusu, kayıplar, yitimler, geçmiş, an...

İnsan, başka bir insan üstüne kurduğu hayatını o insanın yokluğunda nasıl sürdüreceğini bilememekle cezalandırılmıştır adeta. Hayata nasıl baktığımız biraz da toplumsal, kültürel bir mesele sanırım. Doğulu olmanın, yaşamı başkaları olmaksızın yürütemeyeceğimize inanmanın, şartlara uyum sağlayamamanın resmi ortaya konuyor bu öykülerde. Ölüm, gidene değil daha çok kalana ait bir olgu. Birine olan bağlılığımızı yaşadığı anlarda göstermek yerine ölümü sonrası açığa vuruyoruz.

Sebastian'la birlikte öykülerin içeriği ve akışı değişiklik gösterir. Günlüğünde patronundan haz etmediğini ve ona dair nefretini okuruz. Kimsesiz bir çocuk olan ve kilisenin himayesinde katı kurallarla büyüyen Sebastian'ın yüzünde kilisede çıkan yangından bir iz kalır. Kendine olan bu yabancılaşma iş hayatında farklı bir boyut kazanır. Patronunu öldürmek arzusundayken kendisine zarar verir. Yazar, Aziz Sebastian tablosundaki tasvirle Sebastian'ın kalp krizi arasında mecazi bir bağ kurduğu etkileyici bir sonla noktalar öyküyü.

Kitaba ismini veren Kuyruklu Yalan, babasıyla hiçbir bağı olmayan bir kızı ve annesinin yıllar sonra babasını eve kabul ederken tutunduğu bahaneleri ele alırken, kızın babasına olan nefretine odaklanır. Kral ve Adamlar'da kıskançlık duygusunu bastırmakta zorlanan bir adamın sanrıları aktarılırken, Şah Mat öyküsünde bir tetikçinin yetiştirme yurdundan aldığı bir çocuğu kendi elleriyle yetiştirmesi ve onun tarafından öldürülmesi işlenmiştir. Cins İsim'deki Nahit ise günlük koşturmacası içinde kimsenin umursamağı, sıradan, görünmeyen, silik bir tiptir. Görülmek beklentisi içinde, küçük bir umut kırıntısına sahip ama gerçeğinin de farkındadır. Yalnızlığından yorgun düşmüştür, öyle ki gece gelen küçük bir sesi bile ciddiye alıp görmeye çabalar.

Siz Hepiniz Ben Tek öyküsü deş hayatına odaklanan bir öykü. Burada kahramanın ruhsal çıkmazları fiziksel bir ağrı halini alır. Herkese dair kafasında bir kurgu var eden Faruk'un, söylemek isteyip söyleyemediklerini içinde büyütüp taşıdığı anlar anlatılır. Tek düze, mekanik bir yaşam, beraberindeki kuruntular... Öyküye dair en güzel detay Faruk'un duymak ve görmek istemediği anlarda etrafta beliren "vızzz" sesidir. Bütün algılarını devre dışı bırakmak, dinliyormuş gibi görünüp dinlememek tepkisinin bu şekilde somutlaştırılması öyküyü eğlenceli kılan kısımlardan. İnsanlar, Faruk'un istemediği gibi konuşmaya başladığında sadece bir vızıltıdan ibarettir. Son öykü Yumruk'ta çaresizlik içindeki bir adamı, Kâzım'ı ve onun bu çaresizliğini kullanarak karısından kurtulmak isteyen Çakırhamza'nın Kâzım'ı bu cinayete ikna etmesi, sonrasında ise Kâzım'ın vicdan azabı aktarılır.

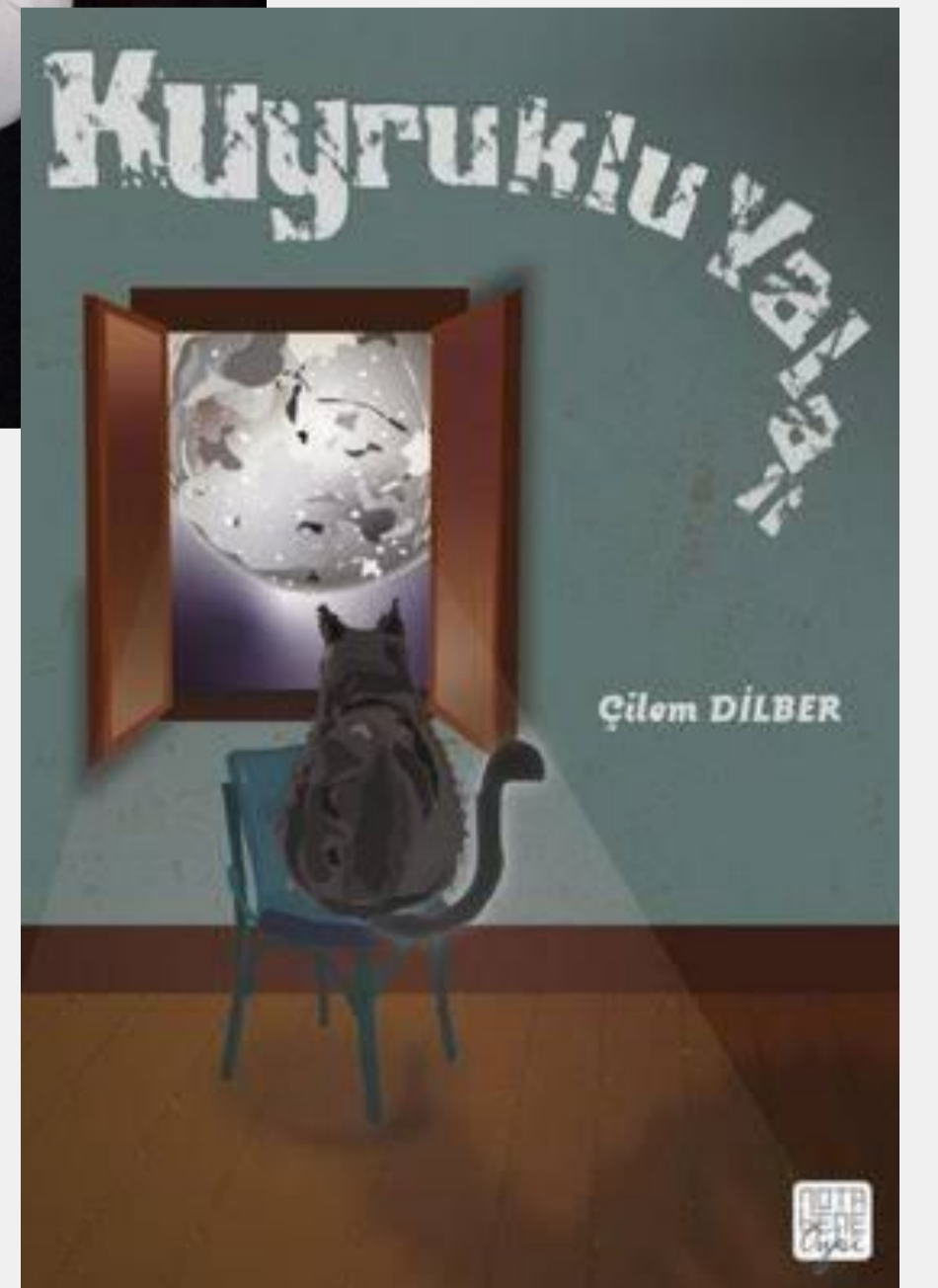
Kadının yerini ve yoksulluğu sorgulatan yazar gerçekleri, görünenin arka planını vererek okuru günlük olaylar üzerine sorgulamaya da iter. Yani 'gerçekliğin çerçevelerini kırar' Çilem Dilber. Zihnimizdeki perdeyi aralayarak, başka bir açı yakalamayı başarır öykülerinde.

*Çilem Dilber, Kuyruklu Yalan, Nota Bene Yayınları, 2021 (1. Baskı)

Çilem Dilber

Çilem Dilber / Kuyruklu Yalan
Röportaj / Zeynep Eşin

Öyküye başlama serüveninizden bahseder misiniz?

Okur olarak öykü türüyle tanışmamla başladı diyebilirim. Sait Faik eminim pek çok okurun öykü dünyasında ön sıralarda yer alıyor. Sonra başka öykücülere çıktığı yolum. Bu elbette çok uzun bir zaman dilimini kapsıyor. Okudukça ve o hızlı, sarsıcı, tek vuruşlu dünyaya alıştıkça acemi denemelerde bulundum. Ancak asıl öykü yazma serüvenimin miladı bir edebiyat sitesinde yayımlanmış kısacık bir öyküm oldu. Sonrasında çeşitli dergiler girdi hayatıma. Birkaç yarışmada seçkiye girince hem motivasyonum arttı hem öyküdaşlarım. Öykü vesilesiyle tanıdığım insanlarla öykü konuşmaya ve bu alanı daha yakından takip etmeye başladım. Bu keyifli ve heyecanlı süreç benim ilk kitaba çıkan yolculuğum oldu.

Edebiyat dünyası çok geniş hatta biraz da sıkıntılı ülkemizde. Biliyoruz ki yazarlar en ağır işçiler, ciddi emek harcanarak bir kitap oluşuyor basılıyor, lakin bazen edebiyatın yarattığı derin boşlukta kaybolup gidiyor. Edebi anlamda güçlü olan bazı kitaplar karanlıkta kalıyor. Bu durumun nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz ve bu edebi eserlerin aydınlığa çıkabilmesi için bir yazar olarak beklentileriniz nelerdir?

Sanırım bunun pek çok değişkeni var. Ekonomi. Yayınevlerinin işleyişleri. Butik yayınevlerinin gölgede kalması ve büyük yayınevlerinin piyasaya hâkim olması. Hem reklam hem dağıtım anlamında. Bu durumda okura şöyle bir iş düşüyor. Yayınevinden bağımsız olarak eseri değerlendirmek. Sırf yayınevi için alınan kitaplar olduğu gibi aynı nedenle alınıp okunmayan kitaplar da var. Okur olarak işin bu kısmını halledebiliyorum ama bunu bütün okurlardan beklemek biraz zor değil mi? Ya da kitabın fiyatı. X yayınevinden çıkan kitap Y yayınevinden çıkan kitapla aynı formda ancak ikikati fiyatlı olunca okur risk almaktan çekinebiliyor. Hele de bu bir ilk kitapsa. Bir de atölyeler aracılığıyla öne çıkarılan kitaplar var ki bunların bazıları gerçekten çok iyiyken bazıları vasat bulunuyor pek çok okur tarafından. Ben yine de çok iyi kitapların bir şekilde uzun vadede de olsa okurunu bulacağına inanıyorum. Gölgede kalmaları ya da bu yoğun akışın içinde dikkat çekmemiş olmaları onların kalitesini düşürmeyecek. Ben son dönemlerde böyle güzel kitaplar okudum. Dilerim her okur bu değişkenlerden bağımsız ulaşabilir böyle kitaplara.

Kuyruklu Yalan kitabınıza dönmek istiyorum. Öykülerinizde anlatım biçimi olarak büyülü gerçekliği tercih ettiğinizi söyleyebilir miyiz?

Aslında kitapta teknik olarak büyülü gerçekçi olan birkaç öykü var. Büyülü gerçekçilik, gerçek ve fantastiğin uyumla birleşimidir. Doğal olan ile doğaüstü olanı bir araya getirirken okuru şaşırtmaz. Bunu yaparken yerel folklordan yararlanılabilir. Geleneksel sözlü edebiyatın kullandığı anlatım teknikleri kullanılabilir. Ben birkaç öykümde bunu kullanmaya çalıştım. Yerel dil, terimler, atasözleri, alışkanlıklar vs. öykülerin atmosferini büyülü gerçekçilik noktasına taşıdı. Ama kitapta gerçekçi öyküler de var. Bu durumda kitabın tamamı olmasa da bir kısmında bu akımın etkisi olduğunu söyleyebilirim.

Suzey ve Yolculuk öykülerinde halk anlatılarına benzeyen bir anlatım var. Kıssadan hisse gibi masalsi bir son da kullanılmış gibi. Toplumun ilkel tepkilerinin sorgulanması için öykülerin etkileyici olmasını mı amaçladınız?

Suzey ve Yolculuk'ta kullandığım dil, öyküleri halk hikâyelerine yaklaştırmış olmalı. İkisi de mekân olarak köyde geçiyor ve masalsi anlatıma sahip. Biri toplumsal diğeri bireysel yönü ağır olmakla birlikte ikisi de gerçek konulara büyülü gerçekçi yaklaşımla değiniyor. Ancak kıssadan hisse açısından değerlendirilebilir mi bilemiyorum. Ben genel olarak öykülerin ders vermeye çalışmadan farkındalık oluşturmasını, mesaj kaygısı gütmeyen mesajını okura geçirmesini isterim. Hem okurken hem yazarken tercihim bu yöndedir. Okurun yapacağı sorgulamayı doğrudan işaret etmek yerine dolaylı olarak göstermek bana göre daha doğru.

Kimi öykülerde çağımızın iş dünyası, koşturmacası içinde hayatını sürdürmeye çalışan insanların ifade edemediği duygular ve bu sıkışmışlığın şiddete dönüşmesi de ele alınmış. Sorun, sonuçtan ziyade tetikleyen muamele gibi. Sanırım şiddetten ziyade sebebine, kişiliği yok sayan anlayışa odaklanıyorsunuz. Böyle düşünmek yanlış olmaz sanırım?

Evet, odaklandığım kısım sonuçtan ziyade neden. Kent insanların sıkışmışlığı ve patlaması bir şekilde şahit olduğumuz şeyler. Yaşadıklarımız, yaşayabilmemizin olduğu durumlarla ilgili ipuçları veriyor. Her insanın travması, acısı ya da kaygıları var. Bunlarla mücadele eden, bunlardan kurtulan ya da kurtulamayan insanlar toplumu oluşturanlar. Sonuçları daha magazin bulsak da sebep açısından yaklaşmak, farklı bakış açıları geliştirmemize yardımcı olabilir. Şahsen kendi nedenlerimi anlamaya iten okumaları tercih ederim. Çünkü sonuçlar ve cezalar bolca yazılıyor.

Kimi öykülerinizde kendisine yer bulan bir hayvan olmuş, kedi. Nedir kediyi bu kadar vazgeçilmez kılan?

Kedi farklı mitolojilerde gücü, doğurganlığı, dişil, zapt edilemez enerjiyi temsil ediyor. Tekinsiz bir yanı var. Haksızlığa uğradığı mitler. Cadı olarak görülmesi, uğursuz sayılması vs. Bunlarla beslenen öfkesi, gerektiğinde tırnaklarını çıkarması. Bu yönleriyle kurgularında kendine yer bulması zor olmadı. Özel olarak kullanma çabasında değildim ancak sanırım niteliği, öykülerimin genel atmosferine çok uygun.

Son olarak, Öykünün edebiyatta ulaştığı noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben son üç yıldır daha yakından takip ediyorum. Özellikle yeni çıkan öykü kitaplarına, genç yazarların ne tür öyküler yazdığına bakıyorum. Dergiler de aynı şekilde dönemin öykü tarzı için fikir veriyor. Öykü arzı çok fazla. Bazen öykü formatından uzak metinlere de denk geliyorum. Sanırım oldukça hareketli bir dönem. Ancak nitelik açısından ne durumda olduğumuzu değerlendirecek yetkinlikte görmüyorum kendimi. Buna zaman karar verecektir.

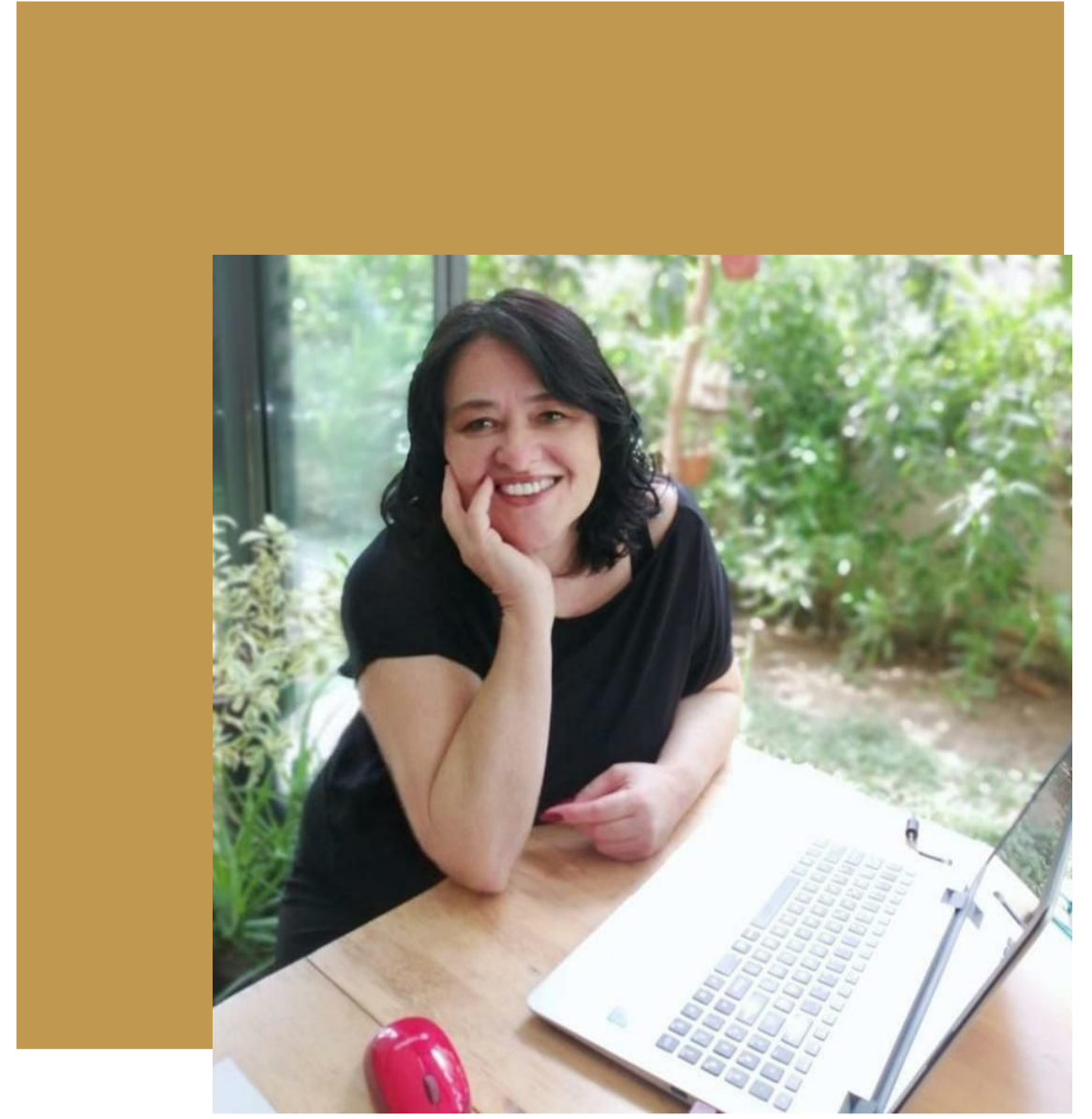

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği mezunuyum. 2008 yılından bu yana devlet lisesinde görev yapmaktayım. İstanbul'da yaşıyorum.

Bazı öykülerim Varlık, Sözcükler, Notos, Hece, Öykü Gazetesi, Buluntu Kutusu, Ecinniler, Şahsiyet, Sin Edebiyat, Altıyedi dergilerinde yayımlanmıştır. Çeşitli edebiyat sitelerinde çeviri ve incelemelerim yer almıştır.

2018 Sevgi Soysal, 2019 Bir Kadın Hikâyesi, 2019 Güncel Sanat Dergisi- Kaygusuz Abdal, 2021 Kirpiğin Düşmesin Yere seçkilerinde öykülerim bulunmaktadır.

İlknur Demir

Son Cevizlik Fatma Nuran Avcı

Kitap İnceleme

Kurmaca metinlerde karakter, metnin inandırıcılığını sağlayan en önemli unsurlardan biridir. Yazar, ete kemiğe büründürüp ruh verdiği karaktere ses olur ve bu ses ile karakterin meselesini okura tercüme eder. İyi okur didaktik dilden hoşlanmaz, öyküde yazarın değil karakterin sesini duymak ister. Bu nedenle, bu metinlerin en önemli özelliğidir yazarın sesinin metne sızması.

Bu özelliği taşıyan ve karakterlerin sesini ustaca okura tercüme eden "Son Cevizlik," Fatma Nuran Avcı'nın ilk öykü kitabı. Çoğu ben diliyle yazılmış on dört öykünün kahramanları, define avına gittiğini zanneden kandırılmış insanlar, bir kahveci ile çırağı, katledilmiş bir kadın, Almanya'da çalışan bir adama gelin edilen bir kız, doğaya tutkun bir öğretmen ve öğrencisi gibi günlük hayatta kolayca karşılaşılabileceğimiz türden. Seçtiği karakter, hangi sosyal sınıf ve meslek grubundan olursa olsun, yazar okura gerçeklik duygusunu yaşıyor. Günlük konuşma dilini oldukça doğal diyaloglarla ve yer yer yöresel sözlerle aktaran yazar, öykü kişilerinin küçük, sıradan gibi görünen sorunlarının ardına gizlenmiş büyük meselelerini aktarıyor okura. Fatma Nuran Avcı'nın kaleminin en belirgin özellikleri, kısa ama net cümlelerle yaptığı karakter tahlilleri, metaforlara boğulmamış mekân tasvirleri ve gerçekçi karakterleri.

Öykülerin bütün kahramanları bu dünyadan alacaklı, bu nedenle öykü bitse bile okuyucunun zihninde hikâye bitmiyor. Tam bu nokta, metnin ajitasyona kayma olasılığının çok yüksek olduğu bir alan. İnce bir çizgi. Bu çizgiyi ustalıkla geçen yazar, en zor günlerimizde bile nereden çıkıp geldiği belli olmayan gülümsemeyi tam kıvamında yerleştiriyor yüzümüze.

"Benim Olayım Başka" adlı öyküde, "Biz var ya çıkmamış kitap için kaç şişe içtik bilemezsin. Gıdım gıdım biriktirdim parayı. Halkadan kerhane tatlısı var ya bir kere bile ağzıma atmadım," diyen öykü kahramanı, kitabını bastırmak için en yakın arkadaşına güvenip ona parasını kaptıran, çevresindeki kişilerin dolduruşu ile yazdıklarını şiir, sosyal medyadaki takipçilerinin övgüleri ile de kendini şair olarak gören biri. Günümüzün en hastalıklı yapılarından birine sahip olan bu kişi, "Yeter ki çıksın kitabım, hiç aldırmam. Evet."

Anlamını ben anlatsam da sen anlayamazsın. Kapasiteyle ilgisi yok. Yaşanmışlıklarımız, dünyaya gelmeyi bırak, döllendiğimiz yerlerin arasında uçurum var arkadaş.” deme cüretini de gösteriyor. Bu öykü kahramanı ile günlük hayatta da karşılaşma olasılığımız çok yüksektir. Hani şu “Benim olayım başka,” diyen, yazsa hayatının roman olacağını zanneden yazarlardan! Biridir o. Ben ve bencillik kavramlarını ardı ardına getirebilmeyi başarır bu kişiler.

İşte bu kişilerin bilinçaltındaki en ilkel davranışı, -en haklı- ve -en değerli- olma halini ete kemiğe büründürmüş ve bu hali ustaca öyküleştirmiş Fatma Nuran Avcı. Bu kendini değerli bulma halindeki kişilere hep birileri tarafından bir teklif götürülmüştür. Oysa onların asla böyle bir beklentileri yoktur! Onlar mükemmeldirler.

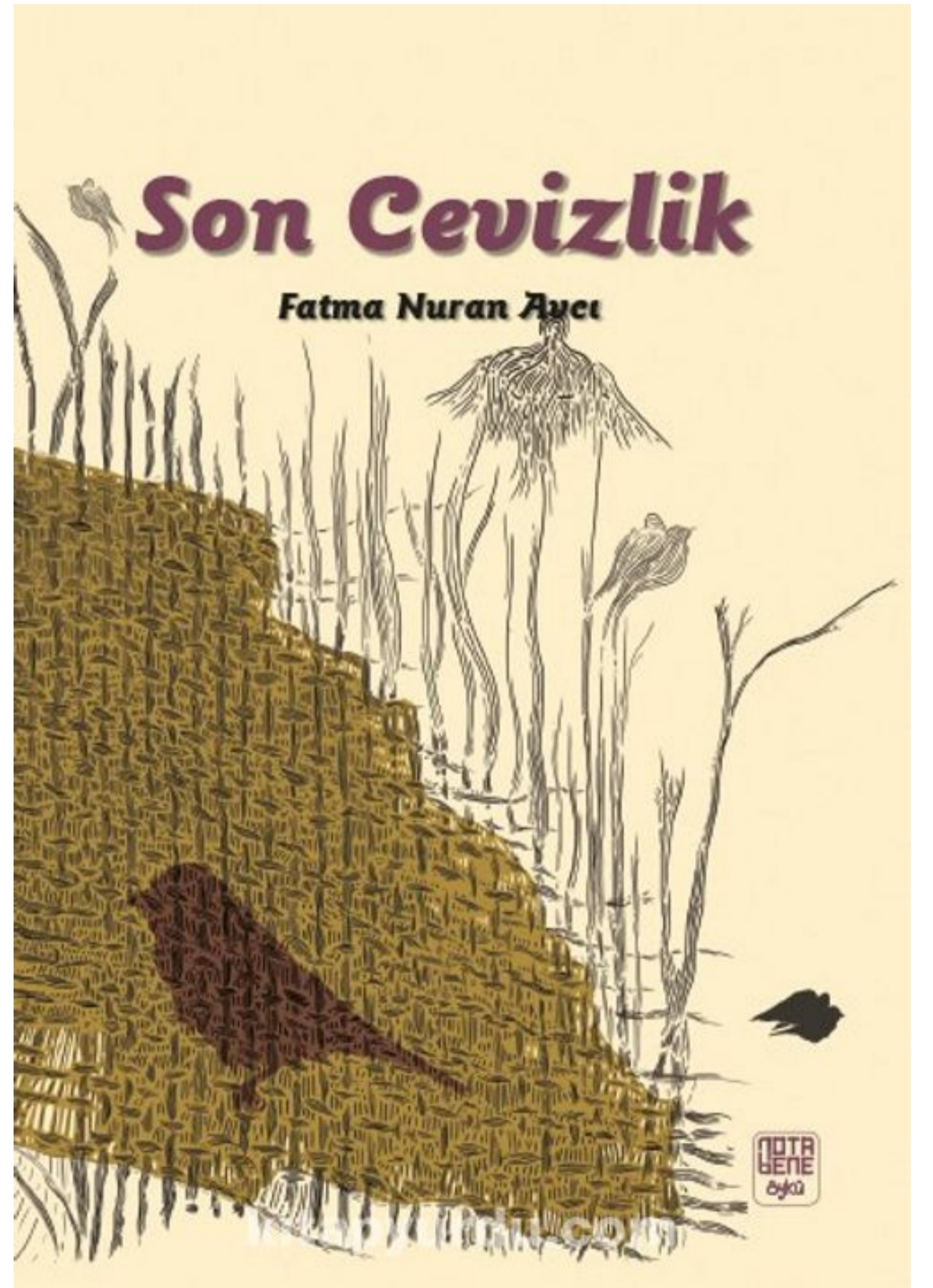
“Gel şu şiirlerini basalım, edebiyat dünyasında dönüm noktası olsun,” diye kendisi teklif etti. Belli bir rakam konuşmadık. Yani hiç anladığım konu değil. Haftalığından ne arttırırsan, dedi. Ben de tamam dedim. Sonuçta kâğıt masrafı, dizgisi, vergisi, algısı var. Maliyet kaçınılmaz. İşletmelerin devamı için hesap bilinecek.” diye kendilerini ve birbirlerini kandırsalar bile elbet bu cicim aylarının bir sonu gelecektir.

Bazı eserler, günümüzü anlatıyor gibi görünse de aslında zamansızdırlar. Onlar, geçmişten bugüne sızmış, bugünden de yarına yolculuğunu sürdürecektir. Edebiyat dünyasını konu alan “Benim olayım başka” bu duruma örnek verilebilecek bir metindir. “Ben bilirim” sözlerinin ardına gizlenmiş bu hadsizlik insanoğlu var oldukça var olacaktır. Yazı dünyasında keza öyle insan var oldukça varlığını sürdürecektir ve bu iki hal biri ya da birileri tarafından pohpohlanarak birlikte yolculuk etme şanslarını bulacaklardır.

Kitabın geneline baktığımızda ise hemen tüm öykülere, eksiklik duygusunun hâkim olduğunu görüyoruz. Bir şeyleri eksik, hayatlarının somut ya da soyut yanını tamamlayamayan bu insanların, kâh çaresizliği, kâh pişmanlığı kâh geleceğinin belirsizliği söz konusu edilmiş gibi görünse bile, öykülere büyük pencereden baktığımızda, cezasız kalan suçlar, susturamadığımız vicdan, sağlayamadığımız adalet, talan ettiğimiz doğa ve insanın merhamet duygusunun eksikliği karşılıyor bizleri. Tüm bu ağır meseleler, sade ve doğal bir dil ile satırlara dökülmüş. Yazarın yazım dilinin doğallığının ve sadeliğinin yöresel ağza hâkimiyetinden kaynaklandığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu yöresel ağız doğru mekân kullanımı ile de desteklenmiş. Öykülerin içinde geçtiği şehirler, oldukça gerçekçi bir şekilde tasvir edilmiş.

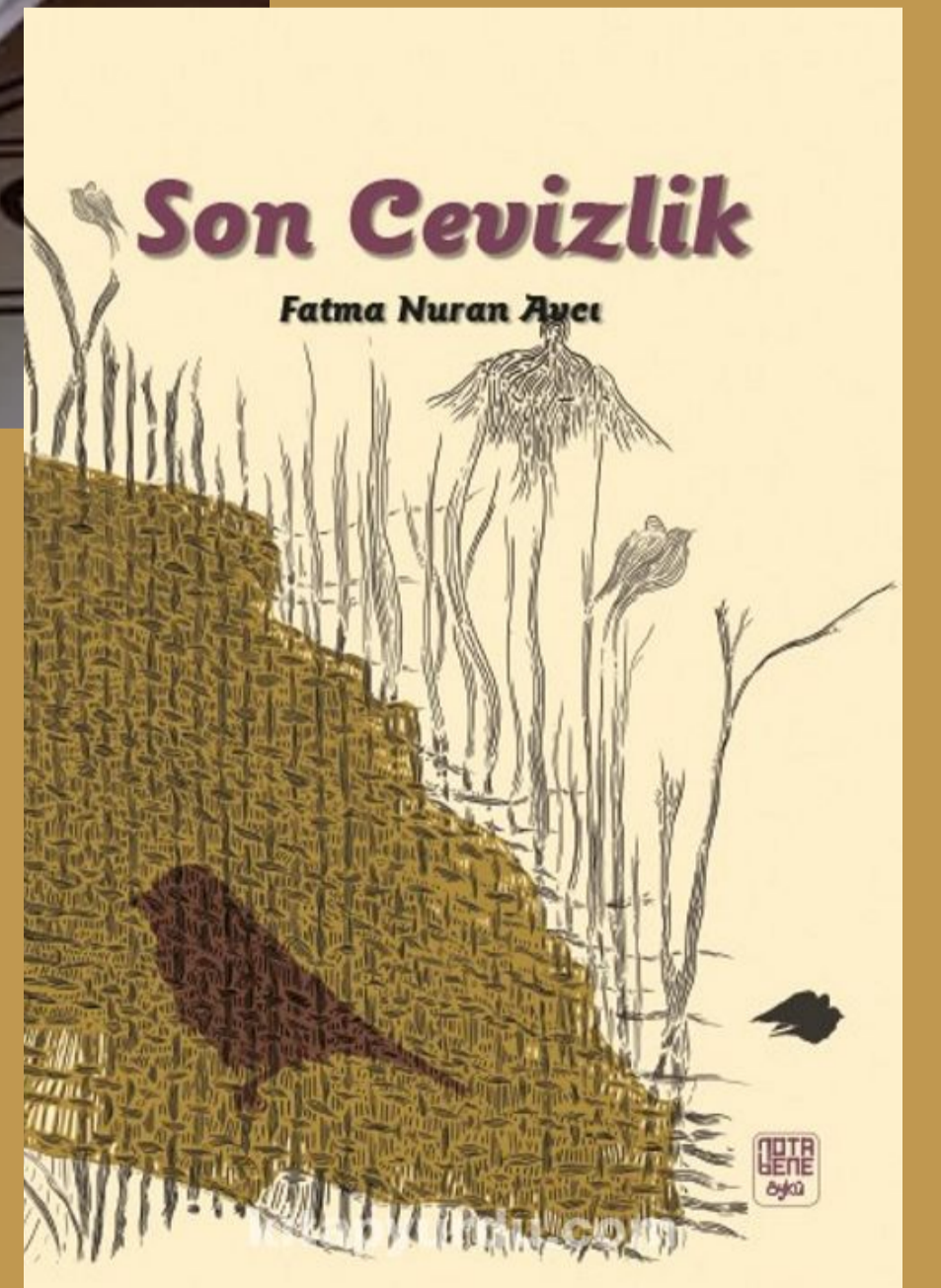
“Kerevetin altında dağ eteklerini aradı gözlerim. Gece oldu. Öbeklenmiş insanlar çizgi gibi uzuyordu. Ve titrek ateş, is çıkararak, lastik kokutarak yanıyordu. Haftaya hidrellez gelecek. Uludağ’ın sırtlarında küçük minareli camiler yatsı ezanından sonra susacak. Tefini, zilini kapan toplanacak bir araya.”

“Son Cevizlik,” doğanın sömürülmesinin, şiddetin, kişisel sömürünün metinlerde yeni yeni yer bulduğu bir zaman diliminde basılmış. Günümüzde sosyal medyada takipçi sayısına, çıkar ilişkilerine dayalı olarak basılan ve satılan kitaplar maalesef iyi metinlerin önüne geçmekte. Burada bir tartışmaya parantez açılabilir elbette. Okuyucuya ulaşamayan “Son Cevizlik” gibi iyi metinler kendi hayat yolculuklarını sessiz sedasız sürdürmeye devam ediyor olabilirler mi? Böyle iyi metinler elbet okuru ile buluşup hak ettiği değere ulaşabilirler mi?

Yaralanılan Kaynaklar= Fatma Nuran Avcı- Son Cevizlik /NotaBene Yayınları-1.Baskı

Fatma Nuran Avcı

Fatma Nuran Avcı | Son Cevizlik
Röportaj / Zeynep Eşin

Fatma Nuran Avcı edebiyatı nasıl tanımlar? Sizin edebiyat yolculuğunuz nasıl başladı?

Doğaya ve insana, olaylara ve zamana, düşünce ve duygulara kendi iç görünüşten milyonlarca pencere açtığınız, bütün bunlarla birlikte kendinizi de tanıyıp aktardığınız sınırsız bir alandır edebiyat. Benim edebiyat yolculuğum ortaokul yıllarında Güzel Konuşma Yazma, adı altındaki dersimizle başladı. İyi bir metin yazmak için gereken tüm bilgileri bu derste öğrendik. Sürekli kompozisyon yazardık. Edebiyata olan bütün sevgimin ve ilgimin temeli aslında bu derse dayanır. Yıllar sonra İstanbul'da yaşamaya başladığımda da yaratıcı yazarlık atölyelerine katılarak duraksamış yolculuğuma devam ettim diyebilirim. Duraksayan yolculuğum aslında benim edebi hikâyem. Erken evlilik, çocukların sorumluluğu, eşimin iş hayatı yüzünden değiştirilen şehirler, kasabalar... Tüm bunların bana getirdiği farklı kültür birikimleri, bizzat şahit olduğum insan hikâyeleri, bir kenarda beklettiğim öykücülüğümü besleyip durdu.

Edebiyat dünyası çok geniş hatta biraz da sıkıntılı ülkemizde. Biliyoruz ki yazarlar en ağır işçiler, ciddi emek harcanarak bir kitap oluşuyor basılıyor, lakin bazen edebiyatın yarattığı derin boşlukta kaybolup gidiyor. Edebi anlamda güçlü olan bazı kitaplar karanlıkta kalıyor. Bu durumun nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz ve bu edebi eserlerin aydınlığa çıkabilmesi için bir yazar olarak beklentileriniz nelerdir?

Edebiyat ve metnin önüne geçen kişisel çıkarların, bu kaybolup gitmenin en büyük nedeni olduğunu düşünüyorum. Siz buna gruplaşma dersiniz ben riya, siz buna kıskançlık dersiniz, ben olgunlaşmama... Uzar gider. Böyle bir ortamda da bazı eserlerin karanlıkta kalması kaçınılmazdır. Dolayısıyla bir yazar olarak beklentim yine önce insandan. Doğru duygu ve tavırla hareket edilmesi, en önemlisi de adil olunması şart.

Son Cevizlik kitabınızda, sade, duru bir dille yazdığınız öyküleriniz, hayal kırıklığına uğramış insanların sıradan sorunlarını anlatıyor gibi görünse de arka planda toplumun genelini ilgilendiren kadın, doğa gibi büyük sorunlara parmak basıyor. Bu durum bir meseleniz olduğu izlenimini veriyor. Nedir Fatma Nuran Avcı'nın meselesi?

İnsana dair acı çektiğim, yıkıcı sonuçlarını gördüğüm tüm kötücül duygular benim meselem. Bunların en başına da ikiyüzlülüğü koyabilirim. Günümüz insanının elleri o kadar uzun ki yok etmekten kaçınmıyor. Doğaya da, insana da şiddet uygularken bir an pişmanlık duymuyor. Konforlu yaşamı sadece o hak ediyor sanki. Bu ilkesiz yaşam, ilişkilerimizi çürütmüş durumda. Son Cevizlik'te tam da bu mücadele var. Kavruk Hasan doğadan ve emekten yanayken, Yılan Kırkan Tahir ise ağaçların kesilmesi ve lüks konutların peşinde.

Öykülerinizde günlük konuşma dili oldukça doğal bir şekilde okura aktarılıyor. Yaratılan mekân, karakter ve onun dili bütünlük içinde. Doğal olarak bu durum okurun karakteri içselleştirmesini sağlıyor. Öyküyü dil, karakter ve kurgu olarak ele aldığınızda sizin için bu üç unsurdan hangisi daha önceliklidir?

Önceliğim her zaman karakterden yana oldu. Bütün meselemi karakter üzerinden anlatmak, karaktere verdiğim canla, devamında tabii ki dilin gücüyle mümkün. Toplam bir güçtür bu. Akılda kalıcı ve etkili bir hikâyeye için, karakteri iyi çalışmanın ön koşul olduğunu düşünüyorum.

Toplumsal yargılar veya toplumsal dinamiklerimizden ötürü, yazarken hayal gücünüzü daraltmak zorunda kalıyor musunuz?

Daraltmak zorunda kalmadığım gibi, bu yargıların ve dinamiklerin karşısında durmak adına zaten yazıyorum.

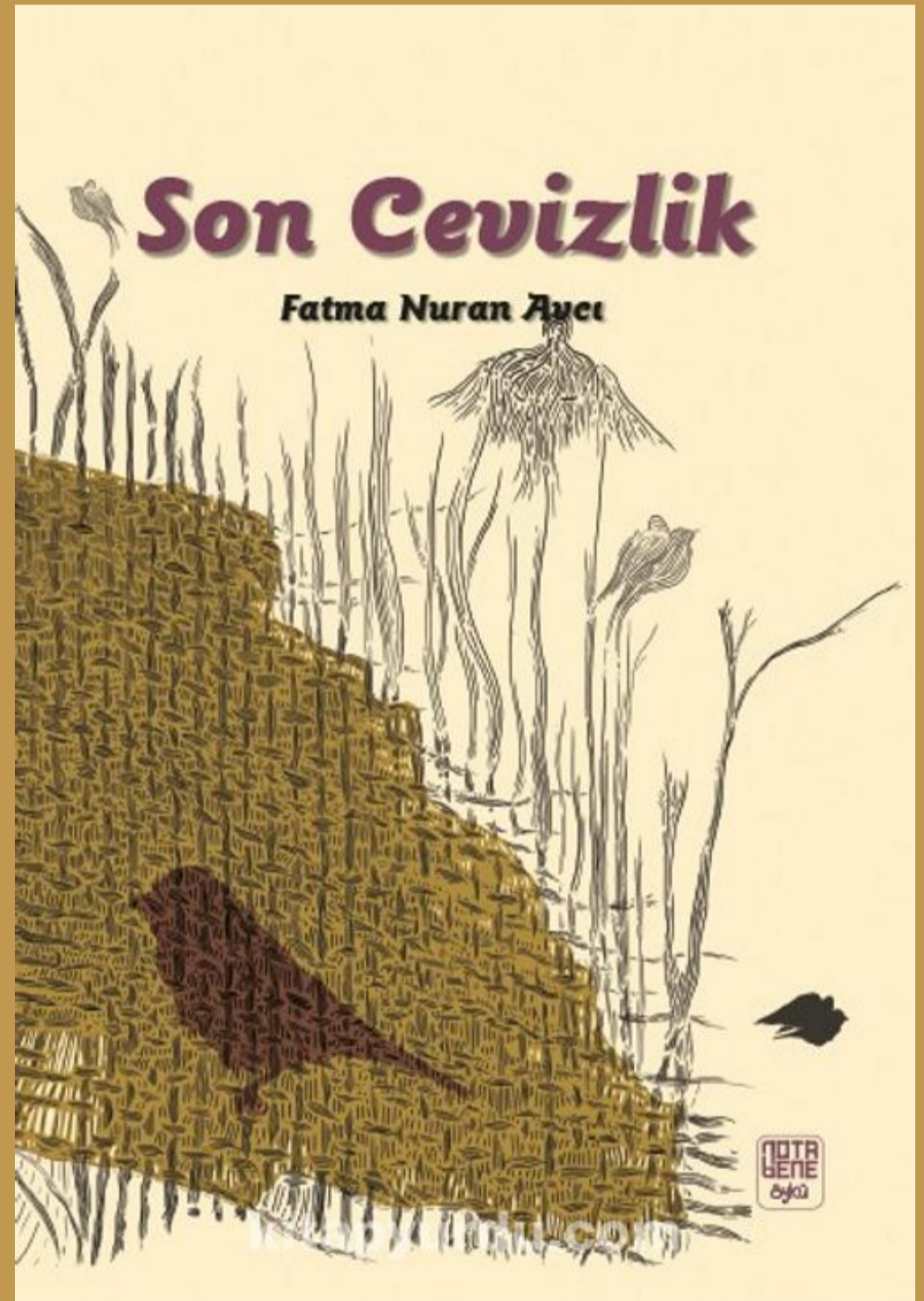
Yazarların aynı zamanda "geleceğe mektuplar yazan" kişiler olduğunu düşünüyorum. Bu açıdan baktığımızda, geleceğin düşünce dünyasına sizin kitaplarınızın nasıl bir katkısı olacağını düşünüyorsunuz ve bu bilinçle mi yazmaya çalışırsınız?

Bir önceki soruyla bağlantılı olarak, karakterlerin ölümsüz olduğunu düşünüyorum. Kitaplar bize ölümün ve yaşamın sonsuzluğunu anlatır. Yarattığımız karakterler ne geçmişten kopar, ne de geleceğe karşı ümitsizdir. Acılarını taşıdığı önceki zaman, yaşadığı zaman, yenileri eklenerek ya da tekrar ederek, kendisinden sonra gelenlere bir bilinç aktarır.

İşte burada edebiyatın gücü ve çıkış noktası mevcut. Dolayısıyla bütün yazarlar az ya da çok geleceğin düşünce dünyasına katkıda bulunmuş olur.

Son olarak, sizce iyi bir okur olmadan iyi bir yazar olunur mu? Her yazarın etkilendiği, biçimini, anlatım tarzını, kullandığı yöntemleri benimsediği isimler vardır. Ve ben her yazarın tek bir dünya görüşünü benimseyen değil de, her görüşten yazarı okuması, bilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu çeşitliliğin yazma serüveninde nasıl bir etkisi olur? Size yoldaşlık yapan yazarlar kimler oldu?

Elbette ön koşul iyi bir okurluk. Yazar okurluğu ile sıradan okurluğu birbirinden ayırmanın gerektiğini düşünüyorum. Her görüşten farklı yazarları okumanın zenginleştirici, algı çeşitliliğini güçlendirici yanları olduğu muhakkak. Aynı zamanda kendi yazdığına hayranlık duymak gibi büyük tehlikeden uzaklaşmak için de çok önemli. Burada yazarın seçimi kendi temalarına, anlatımına yakın olanları takip etmesi, olabildiğince faydalanmasıdır. Yerli ve yabancı tüm öykücüleri okumaya çalışıyorum. Bir süre sonra bana yoldaşlık edenlerse; Tarık Dursun K, Ernest Hemingway, Memduh Şevket Esenal, Raymond Carver gibi isimler oldu. Yalın dilimi, sahneye hemen giren karakterlerimi, çabuk oluşturduğum anlatı evrenimi, bu yazarlara borçlu olduğumu söyleyebilirim. Uzun betimlemelerden çok, ilginç tanımları severim. Duyulmamış lakapları, yöresel sözleri kullanmayı önemserim. Bunlar etkilendiğim yazar ve kitapların sonucunda ortaya çıktı. Kendi üslubunu yaratıp öykü yazmak isteyenlere naçizane önerim, hayat bilgisinin kitap bilgisiyle paralel gitmesi yönünde. İnsanların derdini dinlemekten korkmayın. Günümüzde ısrarla vurgulanan kendini duygusal anlamda koruma fikrini kabul etmiyorum. Yaşadıkça tanıdığım herkesin derdini, hikâyesini dinlemeye devam edeceğim.

Fatma Nuran Avcı

1966 Aksaray doğumlu. İlköğrenimini Sakarya'da, liseyi Bursa'da tamamladı. 1989'da Anadolu Üniversitesi İktisat bölümünü bitirdi. Aynı yıl devlet memurluğuna başladı, 1993'de ayrıldı. El sanatlarının çeşitli dallarında uğraş verdi. 2011'den bu yana İstanbul'da pek çok yaratıcı yazarlık atölyelerine katılarak öykü yazmaya başladı. İlk öyküsü "Beştaş" 2013 yılında Notos Dergisi'nin 46. Sayısında yayımlandı ve Çukurova Üniversitesi öğrencileri tarafından kısa film yapıldı. Öyküleri, kitap tanıtım yazıları, söyleşileri Notos, Lacivert, Edebiyatist, Yeni e, Roman Kahramanları, Gamlı Baykuş gibi dergilerde yayınlandı. Bursa Nilüfer Belediyesi 2016 Yaşar Kemal Öykü Yarışması'nda "Son Cevizlik" adlı öyküsüyle birinciliğe layık görüldü. Evli, bir kız, bir erkek çocuk annesi, İzmir'de yaşıyor.

Nuray Narbay

Bilim ve Sanat

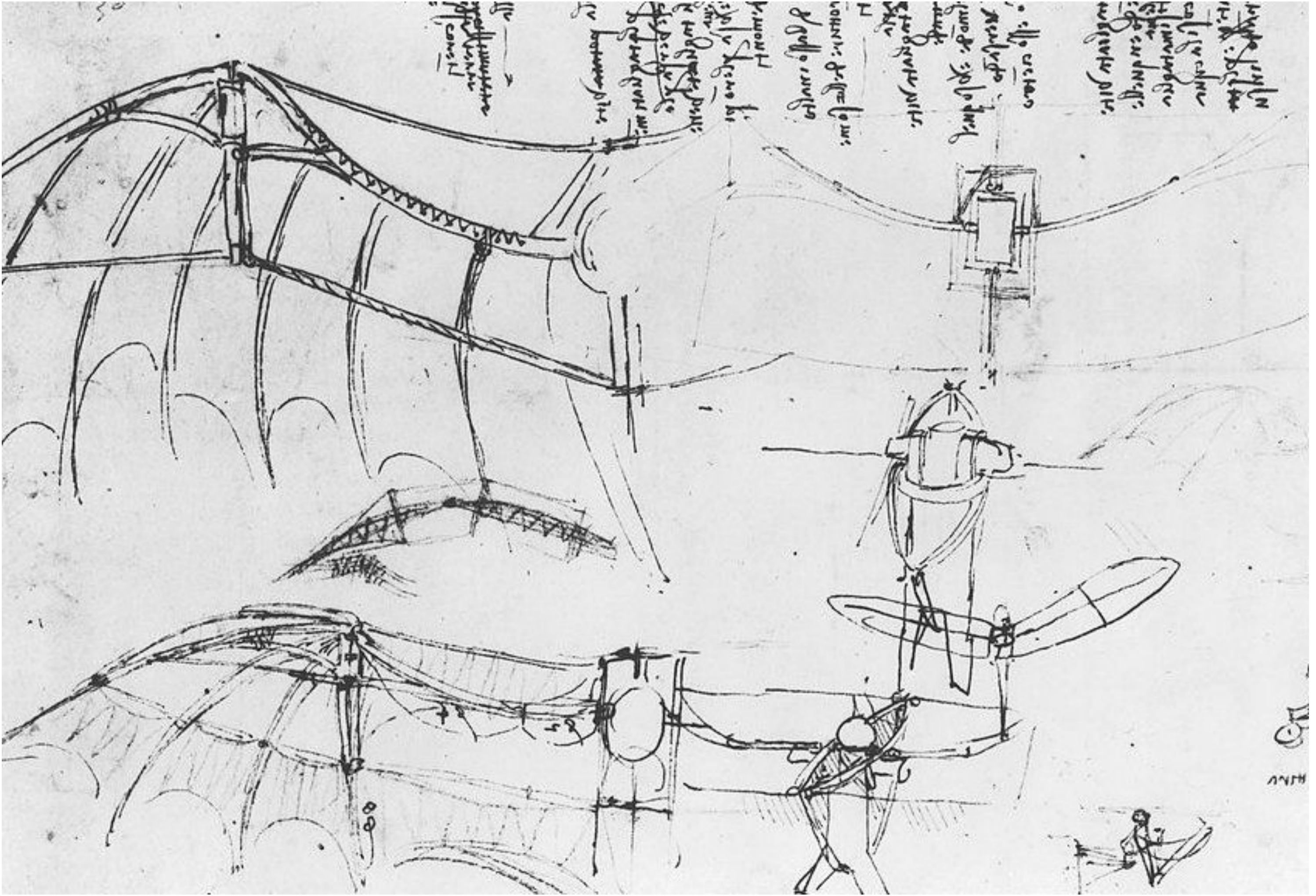

Sanat, insan deneyiminin ilk yaratıcı alanıdır. Bu alan, diğer yaratıcı deneyimleri olanaklı hale getirdiğinden, içerisinde olası bilimi, felsefeyi, tarihi taşıyan tohumların büyüüp yeşereceği ilk toprağı oluşturur.

Çünkü soyut bir fikri somut bir hale taşımakla insan, kendi doğasının gereğini yerine getirmekle kalmaz, yine kendini tanımanın bin değişik yolunun sadece, buradan, yani yaratma deneyiminden geçtiğinin sağlamasını da yapar.

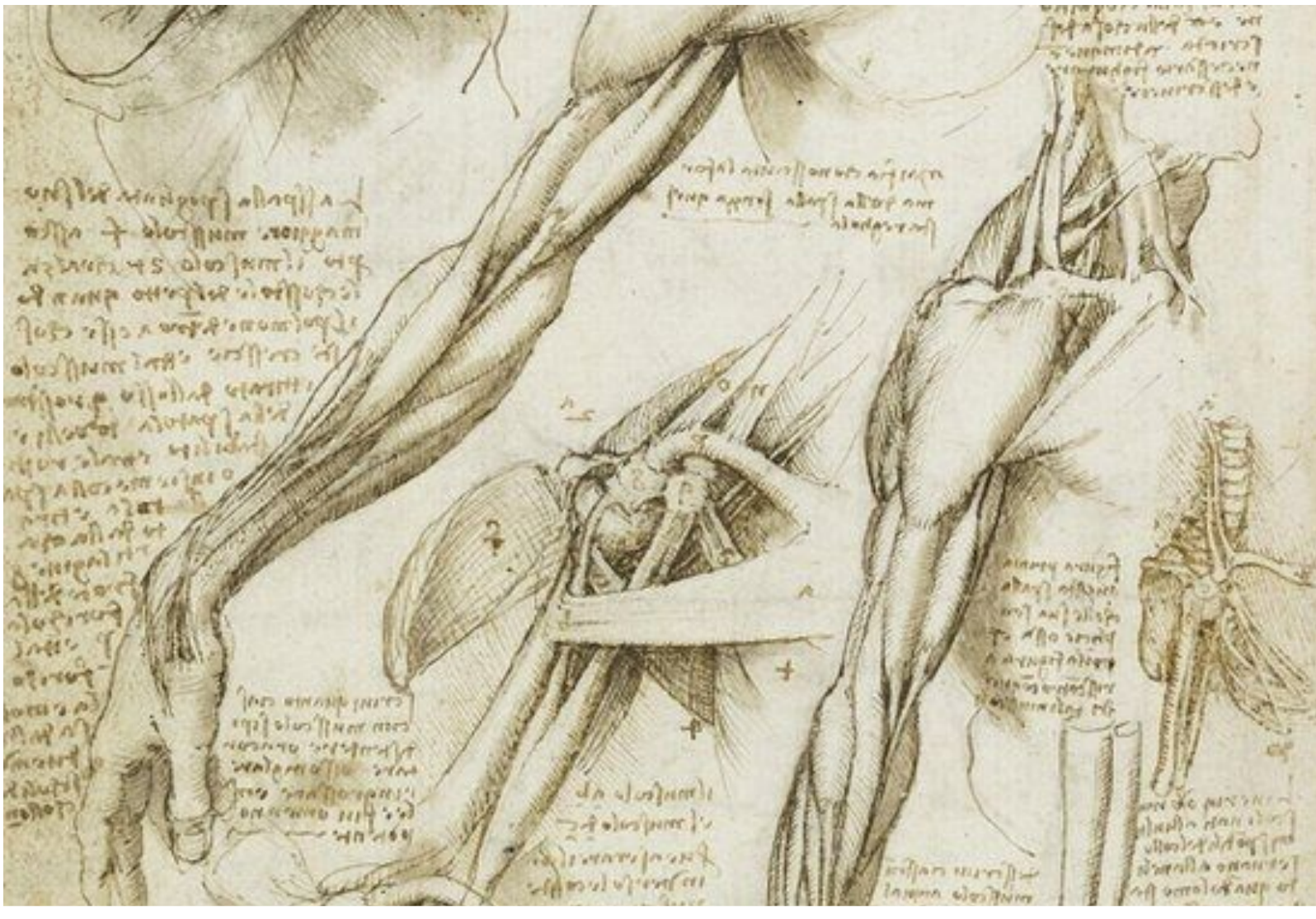
Sanat öncelikle düşünsel soyutlamanın ilk bahçesidir. Sağladığı olanaklar her anlamdaki insan bilgisinin meydana gelmesine kapılar açar. İnsanın sahip olduğu potansiyellerine ulaşmasındaki katkı ilk elden bir olguya teslim edilecek olsa, bu en başta sanat olabilir.

İnsanların kuş olmanın dışında uçmanın mümkün olmadığına inandığı 15.yy da, bir sanatçı defterlerine şimdilerde yarasalardan ilham aldığı düşünülen, kanat çizimleri ve bu kanatların ham ipekle ve çamla şekillendireceğini anlattığı notları düşer. Yine aynı defterlere, ancak 1940 larda icat edilecek olan helikopterin, yukarı doğru spiral bir güçle havalanabileceği fikrini yine bizzat o yüzyılda kaydeder. O sanatçı Leonardo Da Vinci'den başkası değildir.

Çünkü sanat her şeyden önce teoriktir. Çünkü üzerine düşündüğü bir nesnesi vardır. Ancak bunlar, nesnelere dünyasına ait değil, öncelikle idealler dünyasında yer bulacak işaretlerdir. Ama yinede sanat doğası gereği bir ideali uygulamaya yönelik olduğundan, ilk çıkış noktasında yarar ve etik gibi sınırlandıran çerçeveleri kabul etmez.

Bu yüzden ki, yine Leonardo Da Vinci'nin insan anatomisi ile ilgili kadvralar üzerinde yaptığı araştırmalar, damarların nasıl çalıştığını anlamak için sarfettiği çaba, dönemin yetkili kurumlarının muhalefetine ve bu çalışmalarının hoş görülmecek bir davranış olarak adlandırılmasına rağmen, kasların muazzam yapısını ve işleyişini kavraması sonucunda, ortaya koyduğu kusursuz eskizleri bugün bile hala anatomi kitaplarında yer almaktadır.

Aslında yaratımda ifade edilmek istenen duygu da olsa, icat da olsa, araç olarak kullanılan fırça da olsa, makinada, defa kez üzerinde gide gele en sonunda ortaya çıkacak olan, başta sadece tahayyül olan bu deneme, henüz sadece hayatın diline çevrilmemiş bir olasılıktır.

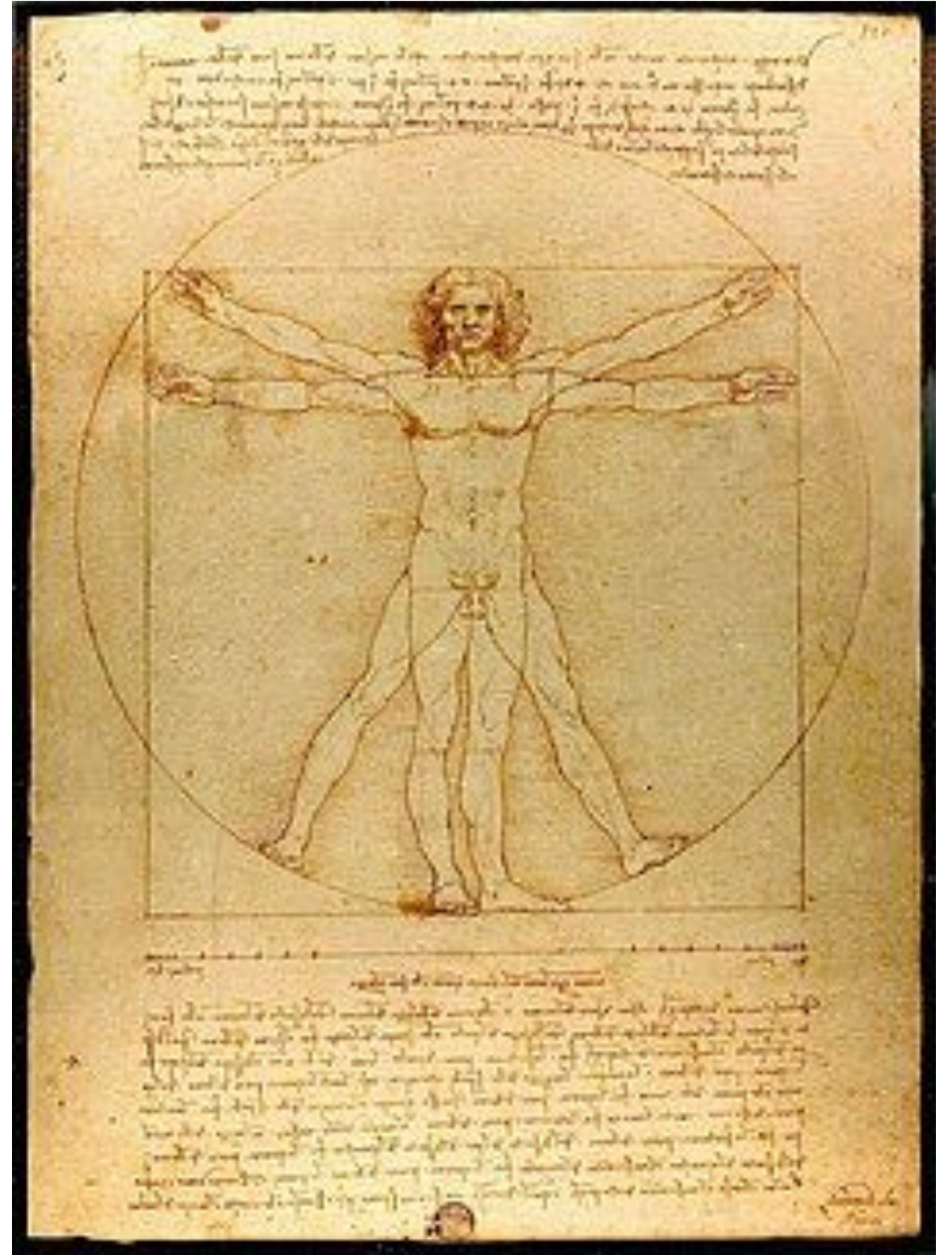
Sanatçı veya mucit en başta peşine düştüğü, hissettiği o duygunun veya o idea nın ne olduğunu, ortaya çıkardığı eserine en sonunda kendi de şahitlik ettiğinde tamamen anlar.

Elbette ki burada, önceden belirlenmiş bir yol takip etmeyi gerektiren işin zanaat kısmında vardır. Fakat bu yol, en baştan bilip adım adım uygulanan bir plan değil, sezilen, akılla yönetilen, sabır ve adanmışlıkla tüm olasılıkların denendiği bir süreçtir.

Sanatla bilimin ayrıştığı köşe başında, sanat, tahayyülünde elde etmeye çalıştığı ideal güzellikle buluşurken, yaratımın diğer kolu olan bilim, ancak bu ayrışma noktasıyla, elde ettiği ideal kanıtların aslında, tahayyüllerinin, yani hayal gücünün ta kendisi olduğu gerçeği ile buluşabilir.

Bunun en kült örneğini yine bize Leonardo Da Vinci o defterlerde bıraktı. İnsanın ideal sağlık, sağlamlık ve dengedeki halinin temsili eskizi Vitruvius Adam, bizlere ideal güzelliğin içinde saklı, oranlar kanununun, bu çember ve dikdörtgen içindeki dengenin sadece matematik, geometri ile açıklanamayacağını en güzel örneğidir.

Bunun sonunda insan bedeninin altın oranı ile matematiğin ideal çember ve dikdörtgeninin alan hesabının birebir örtüştüğü gerçeğini ortaya çıkardı. Aynı zamanda beden kendi içindeki oranlarının yine bir sistemle tekrar ettiğinin notlarını düştü. Felsefeciler Da Vinci'nin ardından, insanın göbek deliğini merkez nokta aldığı bu çiziminde kare ile dünyayı, çember ile evreni anlatırken, aslında insanın bu her iki boyutta da var olabilme gücü olduğunu işaret ettiğini düşündüler.

Çünkü insan tüm bu dengenin ortasında ve ancak tüm materyallerin hepsi ile bir arada iken ideal anlama ulaşabiliyor. Leonardo Da Vinci insana, bu güce erişebilmesi için, sanatı, bilimi ve de felsefeyi, yani soru sorabilme gücünü de elden hiç bırakmadan ve tüm bu alanların birbiri ile bağının hep farkında olarak çalışmasının gereğini mi vurguladı acaba ?

Sanatın ulaşmaya çalıştığı, bilimin kanıtlamaya çalıştığı tüm soruların cevabı insanın yaratma gücüne sır edilmiştir. Bu yüzden de, sanatın tahayyülleri ile elde etmeye çalıştığı ideal güzellik, bilimin hayal gücünün sonunda elde edilmiş kanıtlarından ne daha fazla, ne de daha az bir şeydir diyebiliriz.

Didem Dilmen

Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi

Kitap İncelemesi

İlk kitabını çıkarabilmek için uğraşan tüm yazarlar için süreç son derece zordur, hele ki genç edebiyatçılar söz konusuysa... Çünkü bir yayınevinin kapısının önüne koltuk altınızda dosyanızla geldiğinizde daha sayfalara göz atmadan sosyal medyada kaç takipçiniz olduğunu sorarlar. Yazarın ne yazdığından çok ne kadar tanıtım yapabileceği, adının bilinirliği ve ne kadar satışa dönebileceği değerlendirilir. Genç bir yazar için bilinirlik ne kadar mümkün? Bu tıpkı yeni mezun, en az beş yıl deneyimli mühendis ilanlarına benzer. Mert Erez'in durumu da çok farklı değil, çeşitli dergilerde yazmış ama adı pek duyulmamış bir yazar. Ancak bir şekilde ilk kitabını 2018'de Küllük Yayınları'ndan yayınlamayı başarmış.

Kitabın adı şahane, eminim eğer kitapçılarda görme şansınız olsaydı, "Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi" ismiyle aklınızı çelip kasaya kadar kendisini yanınızda götürmeniz için ikna edebilirdi. Aldığınıza da çok memnun olurdunuz.

Peki ne bulurdunuz Mert Erez'in "Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi"nde?

Farklı tekniklerin bir arada kullanıldığı bir öykü kitabı... İçinde mikro öykü de var, uzun hikayeler de... Klasik öyküye yakın teknikler ve modern kurgu denemeleri bir arada... Anlatıcı çeşitliliği, sade ve az süslü anlatım tarzı, gerçekçi kahramanlar...

7 öyküden oluşan kitabın en çarpıcı yönlerinden biri karakterleri. Öykü yazarken karakterlere isim veririz, bu onları kişiselleştirmek içindir, ete kemiğe büründürür. Mert Erez'in öykülerinin büyük çoğunluğunda kahramanların isimleri yok; oğlan, kız, adam, kadın, baba...

İsimlerin olmaması, öykülere, “aslında kendinden bahsediyor ama olayı üçüncü şahıs gibi anlatıyor” efekti veriyor, karakterler bu kadar canlı...

Kişileştirme ve karaktere hayat vermede son derece başarılı olduğunu söyleyebilirim.

Öykülere alt başlıklar açmak, hikayeleri parçalayarak bütünleştirmek, aynı öykünün içinde anlatıcı değiştirmek Mert Erez’in kitaba egemen olan yazım tarzı. Öykü içinde öykü yerleştirmek de okuyucuyu iyice kitabın içine alıyor. Tüm bunlar aslında Mert Erez’i romana da yakıştırmaya neden oluyor, yazsa da okusak diye geçiriyorsunuz içinizden.

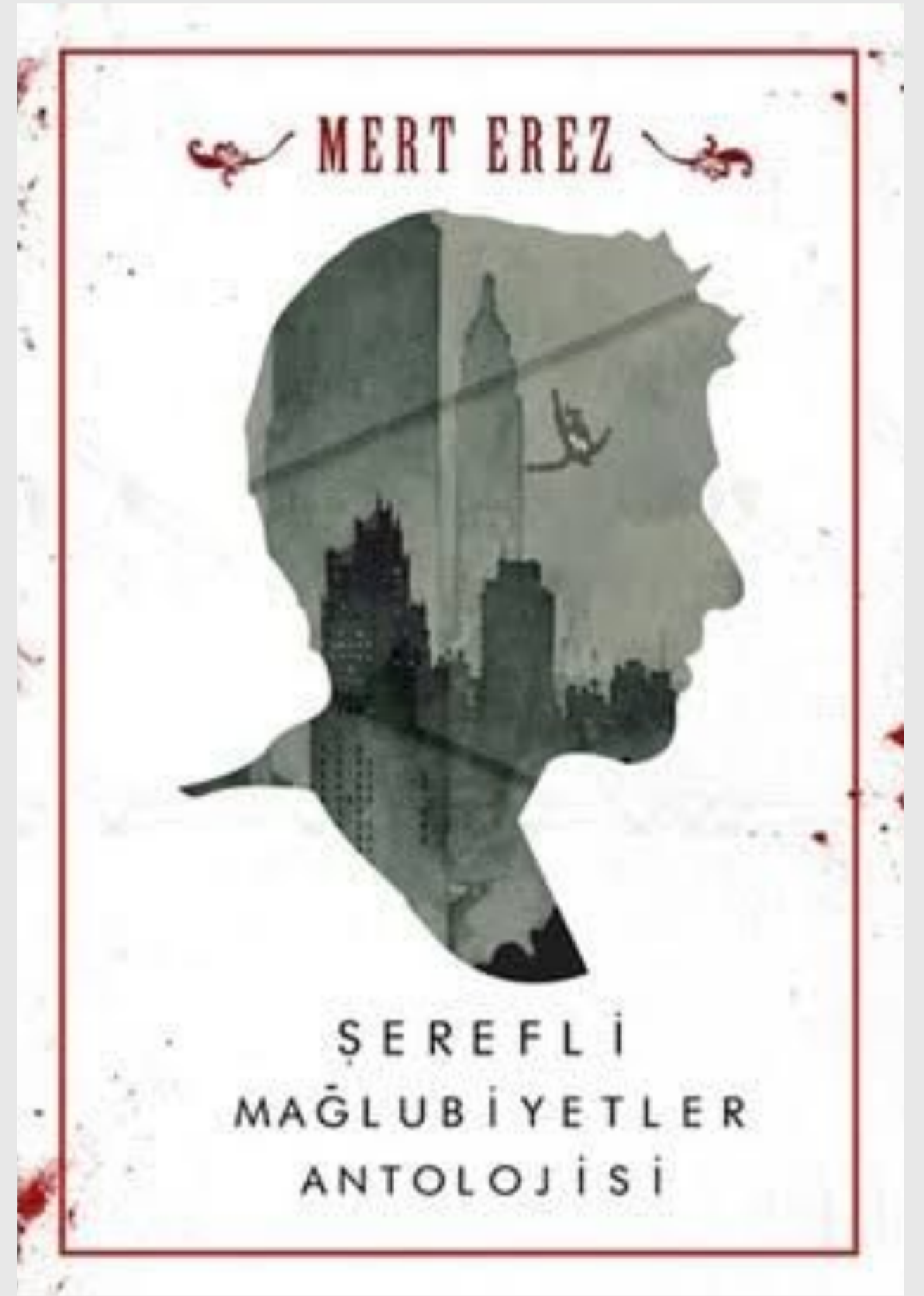
Benim kitaptaki favori öyküm “Güvenlik Adam”, aslında ilk bölümündeki düşüş ve bilinç akışıyla başlı başına bir öykü ama düşüş hikayeyi bitirmiyor, başlatıyor. Sondan başlayan kurgu ve Rafet karakteri çok etkileyici.

Klasik öykü olarak düşünebileceğimiz “Eski Hikaye” ve “Ardından İki El Silah Sesi Duyuldu” anlatım tarzı ve karakter yapılarıyla dikkat çekiyor.

“Hiraeth” içinse kitabın yıldızı desem yeridir. Bay 97’nin Popülerlik Federasyonu karşısında kendi yüzünü görebilmek için popülerlik puanı sorgusu, Kafkavari bir öykü ortaya çıkarmış. Tıpkı “Güvenlik Adam” gibi, “Hiraeth”in de giriş bölümü aslında tekil bir öykü, ikinci bölümünde ise hem mekan hem olay değişiyor.

Mert Erez, gerek öykücülük tarzıyla gerekse de vurucu, sade, dramatik, sisli ve çok iyi kurgulanmış öyküleriyle edebiyat dünyasına etkileyici bir giriş yaptı. “Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi” okunmayı sonuna kadar hak eden bir kitap. Ve bu kitap için yazılmış bu yazıyı okuyanların kitaba erişemeyecek olması çok üzücü.

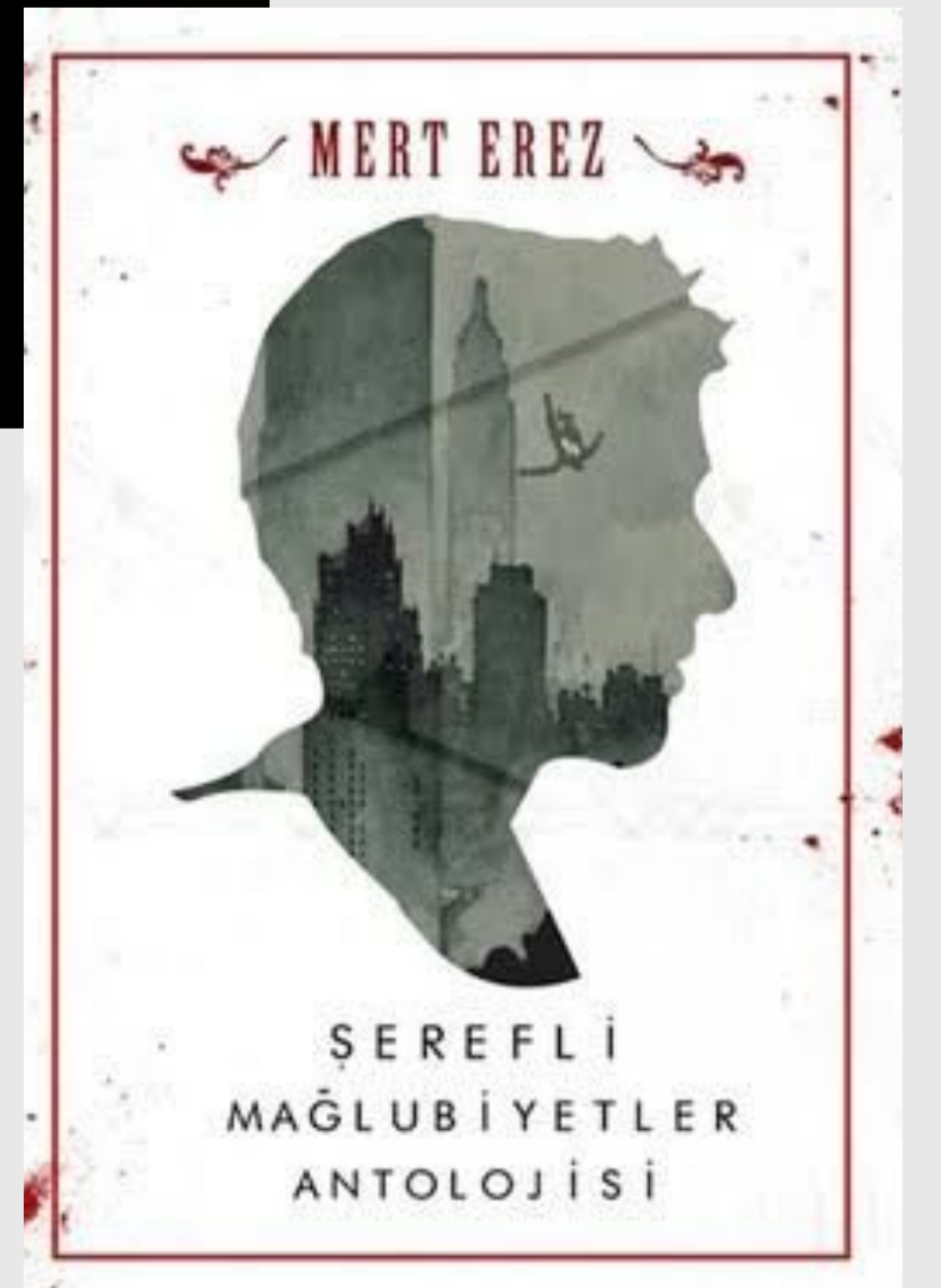
Ancak Mert Erez’in pes etmeye niyeti yok. Yayınevlerinin yükselttikleri duvarların önünde beklemektense tırmanabileceği çıkıntılar, sığabileceği açıklıklar ve atlayabileceği yükseklikler bulmak için çabalamaya devam edecek. Eminim ki “Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi”, Mert Erez’in son öykü kitabı olmayacak. Hiraeth’in devamı gelecektir, kuşum yok.

Mert Erez

Mert Erez / Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi
Röportaj / Zeynep Eşin

İsterseniz söyleşimize edebiyat yolculuğunuz ile başlayalım. Edebiyatla dostluğunuz nasıl başladı?

Ben aslında sinemacıyım. Yazmak ikisinin de gerekliliği. Edebiyata da sinema yapma hevesiyle başladım. Film çekmek pahalı. Hikayelerimden bazılarını film yapamayınca edebi hikayelere dönüştürmek istedim. Yazmaya nasıl başladığımı sorarsanız, onlu yaşların başında senaryo yazma hevesiyle ve okuduğum kitaplara benzer hikayeler yazarak başladım.

Yazmak için bir meselesi olması gerekiyor yazarın diye düşünüyorum. Lafı uzatmadan sormak istiyorum. Sizin meseleniz nedir?

Bu benim de kendime sorduğum bir şey. Sıklıkla değişiyor insanın meselesi. Genel olarak yazdığım hikaye ve senaryolarda insanı mesele yapmayı tercih ederim. İnsan, sürekli başka bir sırrını anladığın ama hiçbir sürprizi ile şaşırtmayan bir canlı. İnsan ve insana dair tüm çirkinlikleri, hataları, duyguları, güzellikleri düşünmeyi ve yazmayı seviyorum. İnsan olmanın utancı ile ilgili meseleleri anlatmayı ve bundan utanmamayı, özümüzden nefret etmeden bununla mücadele etmeyi ya da bunu kabullenmeyi anlatıyorum. Bazı hikayelerimde ise popüler kültürü mesele yapmayı tercih ederim.

Yazmak için bir meselesi olması gerekiyor yazarın diye düşünüyorum. Lafı uzatmadan sormak istiyorum. Sizin meseleniz nedir?

Bu benim de kendime sorduğum bir şey. Sıklıkla değişiyor insanın meselesi. Genel olarak yazdığım hikaye ve senaryolarda insanı mesele yapmayı tercih ederim. İnsan, sürekli başka bir sırrını anladığın ama hiçbir sürprizi ile şaşırtmayan bir canlı. İnsan ve insana dair tüm çirkinlikleri, hataları, duyguları, güzellikleri düşünmeyi ve yazmayı seviyorum. İnsan olmanın utancı ile ilgili meseleleri anlatmayı ve bundan utanmamayı, özümüzden nefret etmeden bununla mücadele etmeyi ya da bunu kabullenmeyi anlatıyorum. Bazı hikayelerimde ise popüler kültürü mesele yapmayı tercih ederim.

Edebiyat dünyası çok geniş hatta biraz da sıkıntılı Ülkemiz de. Biliyoruz ki yazarlar en ağır işçiler, ciddi emek harcanarak bir kitap oluşuyor basılıyor, lakin bazen edebiyatın yarattığı derin boşlukta kaybolup gidiyor. Edebi anlamda güçlü olan bazı kitaplar karanlıkta kalıyor. Bu durumun nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz ve bu edebi eserlerin aydınlığa çıkabilmesi için bir yazar olarak beklentileriniz nelerdir?

Çok fazla nedeni var. Politik ve sosyal. Ben karamsarım. İnsanların çok azının okuduğu ve fazlasına ihtiyaç duymadığı bir yerde okunmayı beklemek hayalcilik. Benim sinirlendiğim kesim ise yazarların kendileri. Halkın okumaması ve sizi keşfetmemesi sorun değil benim için ama yazarların kendilerinden başkasının okunmasını istememesi, yayınevlerinin görmezden gelmesi ve edebiyat dergilerinde sadece 10 farklı ismin olması beni sinirlendiriyor. Herkesin ayrımcılıktan bahsettiği, sinirlendiği ama en büyük ayrımcılığı kendilerinin yaptığı bir yer edebiyat dünyası. Herkes arkadaşını kolluyor, her alanda. Sonuçta da tek düze bir edebi çeşitsizlik oluyor.

İlk kitabınız, Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi’de farklı bir tarzınız var, öykülerin hem kurgusunda hem de zaman kullanımında sıra dışı teknikler denemişsiniz, çıkış noktanız nedir, örnek aldığınız sizi etkileyen bir yazar oldu mu?

Başta da dediğim gibi ben sinemacıyım. Bu nedenle edebi yazmaya çalışırken film kurmaya çalışıyorum. Bunları bir gün film yapacağımı düşünerek yazdığım için sanırım bu yorumları duyuyorum bu beni sevindiriyor. Eğer okurken aklınızda film gibi bir hikaye canlandıysa işimi yapmışım demektir. Edebi olarak hiçbir iddiam da yok. Eksik olduğumu düşünüyorum fazlasıyla. Senaryo yazma işi ise 15 senedir hem amatör, hem de profesyonel yaptığım bir meslek. Reklamdan diziye ve sinemaya. Bu nedenle edebiyatta bundan beslenmem gerek. Çıkış noktam bir film nasıl akmalı, nasıl şaşırtmalı, nasıl görsel bir hikayeye dönüşmeli. Bunlardan yola çıktım.

Genelde öykü karakterlerinizin isimleri yok, kadın-adam gibi tanımları daha çok tercih ediyorsunuz. İsimsiz karakterleri tercih etmenizin sebepleri nelerdir?

Öykülerin uzunluğu karakter yaratmak için yeterli gelmiyor bana. Mesela Güvenlik Adam'da karakterimin ismi vardı. Ama Köpekler ve diğer bazı hayvanlar öykümde adam ve kadın. Güvenlik Adam'da hikaye tematik bir hikayeydi ve bir karakterin dönüşümünü anlatıyordu. 30 sayfadan uzundu. Diğerinde ise bir olay hikayesi. 10 sayfadan biraz uzundu. Olay hikayelerinde karakter yaratmaya, hikayeler kısa olduğu için gerek duymadım. İsim koyarsam da karakter yazmış gibi hissediyorum.

Son olarak, iyi öyküyü nasıl tanımlarsınız?

Bana göre bir derdi olmalı. Ama bunun bir şartı yok. Yani her öykü iyi olabilir. Ama benim sinematografik ve derdi olan bir hikaye olması, dilinin de akıllı bir insan tarafından yazıldığını belli edecek şekilde dans edebilmesi gerekiyor.

Mert Erez;

1993 yılında doğdu. İlk ve orta öğrenimini İzmir Tire'de tamamladı. Lise eğitimi devam ederken kısa filmler yazdı ve yönetti. O yıllarda senaryosunu yazdığı kısa filmlerle çeşitli festivallerde gösterim ve ödüller kazandı. Birçok kısa film ve reklamın yönetmenliğini yaptı. Fitbol Dergi ve Galatasaray Dergisi'nde futbol yazıları yazdı. Son olarak ISKA isimli belgeselin yönetmenliğini yaptı.

Kitapları:

**Şerefli Mağlubiyetler Antolojisi 2018
Hep Sociedad Yüzünden 2020**

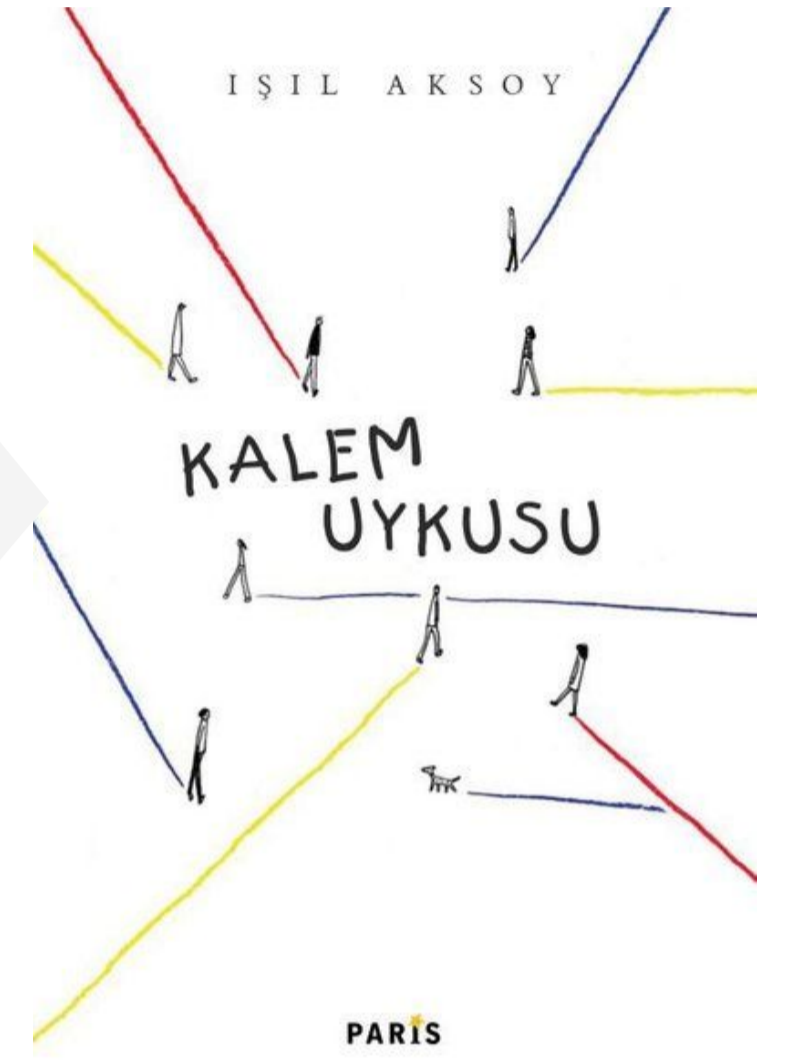

Işıl Aksoy 1977 yılında, İzmir’de doğdu . Ege Üniversitesi Psikoloji Bölümü’nde okudu.

Şiirleri ve öyküleri, çeşitli edebiyat dergilerinde yayımlandı. İlk öykü kitabı KIŞ, 2018 yılında okuyucu ile buluştu.

Ama biliyorum ben, geçecek hepsi. Bu yo kuşlarda çocuklar koşturacaklar yine. Kadınlar kilimler serecekler kaldırımların yüksek yerlerine. Çekirdekler paylaşılacak minicik avuçlara. Sohbetler, gülüşler dağılacak sokaklara. Mimi, boyuna yokuş kalacak hep. Birileri doğacak, birileri büyüyecek düşe kalka bu bayırda. Peki ben? Ben olacak mıyım yine burada? Hacı Mimi’de bir Şinasi vardı diyecekler mi yoksa?

Özlemlerimiz, yaşanmamışlıklarımız ve gelecek umudumuz; şimdinin güzelliği, hüznü, neşesi... Hepsini öykülerle yeniden yaşıyor, kendimizi sağaltıyoruz. Bir daha dönüp yaşantımıza bakıyor, gülüyor ya da ağlıyoruz. Yanımızdan, yöremizden, içimizden geçen öyküler bunlar, sizi bekliyor tüm masumiyetiyle...

very bölgesi hiçbir zaman huzurun ve sessizliğin bölgesi olmadı. Uzun zamandır savaşta olmanın verdiği 'her an tetikte olma durumu' insanları kendine hapsedmişti. İşler yolunda gitmediğinde Ella karşılaşılan sorunlarla nasıl baş edeceğini düşünmek zorundaydı. Yaşadığı kayıplar ona bir amaç belirlemişti. Vermesi gereken kararlar vardı. Sevinci de hüznü de yaşamıştı. Annesini kaybetmenin acısı onu intikam arzusuyla doldurmuştu. Babası tarafından belirlenen turnuvalara hazırlanıyor ne kadar yetenekli olduğunu göstermek istiyordu. Liderlerin savaşı halkına çok şey kaybettirmişti. Yeniden şehirlerini, özgürlüklerini kazanmak en büyük hayalimdi Ella'nın.

"Biz bu küçücük alanda tıkalı kalmış toplam yüz elli dört kişiydik. Şehrimizin lideri, Pigeo tarafından zehirlenerek öldürülmeseydi bu büyük savaş hiç çıkmayacaktı. Hikâyemiz işte böyle başladı."

Aycan Mutlu

Manisa doğumlu olan yazar, Bursa Uludağ Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünde eğitim hayatını sürdürmektedir.

Yazarlığa çeşitli sosyal medya platformlarında başlamıştır.

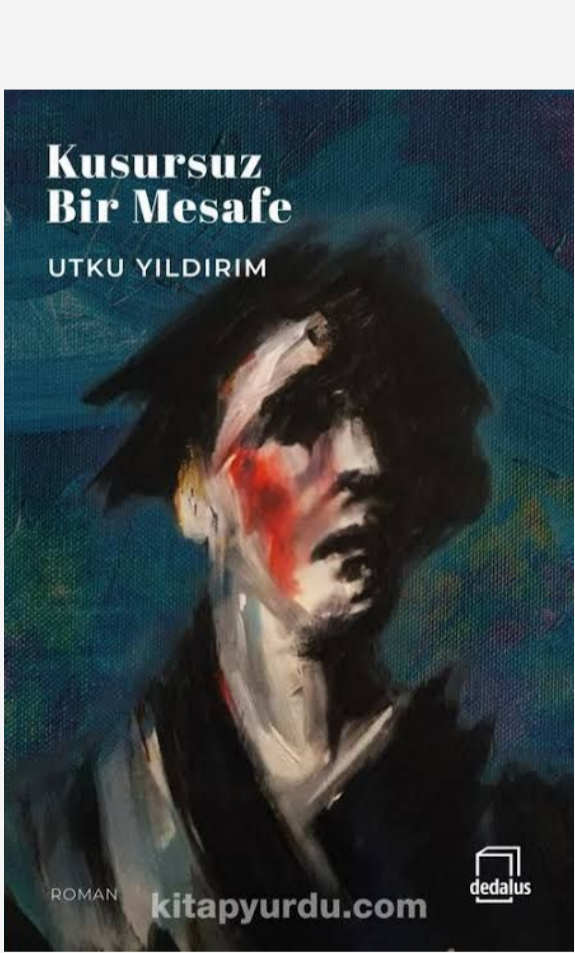
Hatıralar, yazarın 2016 yılında basılan ilk eseridir.

Levent Okur / Karsavuran

Şimdi, Orhan Gencebay deyince, öyle sokakta kolay rastlanır bir adam değil bu Orhan Gencebay. Saçlar bir şekil, bıyıklar bir şekil, giyim kuşam desen, yakalar ayrı paçalar ayrı... Her şeyiyle nev-i şahsına münhasır bir adam. Markette yahut lokantada "Orhan Gencebay mı yav şu?" dediğin birine denk geldin mi hiç? Gelmedin. "Bizim ofiste Ali var, aynı Orhan Gencebay" diyebilir misin? Diyemezsin. Fakat Orhan Abi, Orhan Gencebay'ın aynısı! Saç, sakal, kostüm, komple...

Ufuk ile Derin'in arasına çöreklenen sancı önce ilişkilerini, akabinde kendileriyle olan diyalogu bozmaya başlar. Her yeri arar tararlar; salonu, yatak odasını, hafızalarını, kalplerini... karşılıklarına çıkan şey Kusursuz Bir Mesafe'den ibarettir. Utku Yıldırım bu romanında günümüz ilişkilerini konu ediniyor. İlişkileri çevreleyen pek çok etmeni de irdelemekten çekinmiyor. Klasik roman kalıplarının dışında inşa ettiği evrenini, karakterlerin ruh hallerine göre bozarken karşımıza yarım bırakılmış başlıklar, paragraflar, cümleler, kelimeler çıkıyor; tıpkı ilişkiler gibi. Herkesin suçlu olduğu bir roman bu; sadece ilişkinin tarafları değil, akıl vereni, umursamazı, aileleri, yoldan geçeni, şarkıları, okuyanı, okumayısıyla herkesin ve her şeyin suçlanabileceği bir roman.

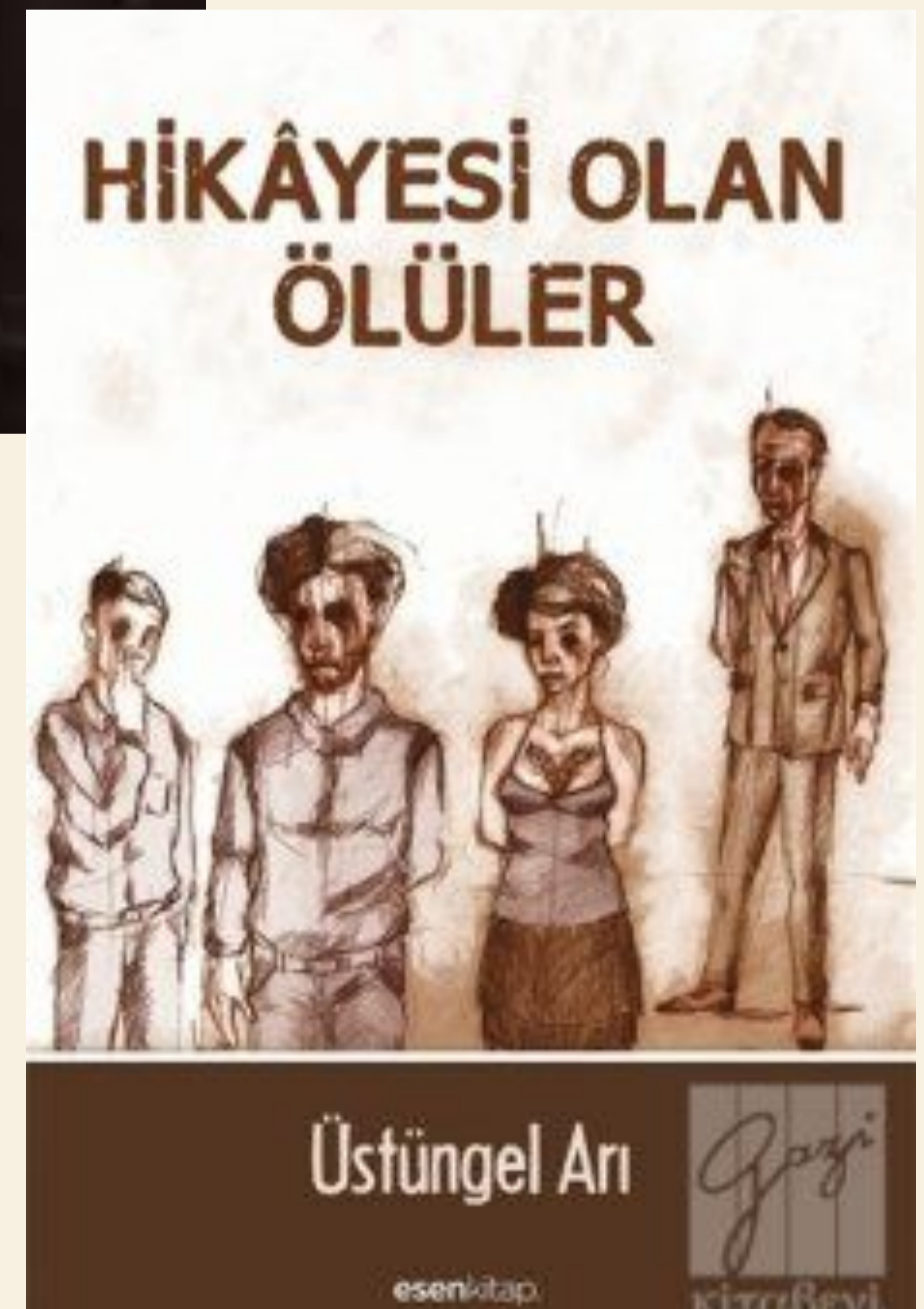
Utku Yıldırım | Kusursuz Bir Mesafe

Üstüngel Arı

Üstüngel Arı / Hikâyesi Olan Ölüler
Röportaj / Zeynep Eşin

İsterseniz söyleşimize edebiyat yolculuğunuz ile başlayalım. Edebiyatla dostluğunuz nasıl başladı?

Muhtemelen aynı sorunun yöneltileceği pek çok yazardan çok daha geç başlamıştır. Arkeoloji ve felsefe eğitimi aldığım için üniversite yıllarımda ağırlıklı olarak teorik kitaplar okurdum ve edebiyata biraz mesafeli hatta biraz da burun kıvıran biriydim. Amatörce bir blog yazıyordum ama içerikler ağırlıklı olarak tarih ve felsefe üzerineydi. Bir gün Okan Bayülgen'in bir tweet'ine rastladım. Bir dizi projesi için genç polisiye yazarları aradığından bahsediyordu. Henüz yirmi iki yaşındaydım ve kurgusal bir şeyler yazma tecrübem yoktu fakat ilanı gördükten sonra on gün içinde bloguma üç bölümlük bir polisiye hikaye serisi yazıp Okan Bayülgen'e twitter'dan defalarca gönderdim. Bir şekilde dikkatini ve ilgisini çekti, birkaç ay içinde de yanına çalışmaya başladım. Yani roman yazmaya başlamadan önce dizi yazmaya başlamıştım. Fakat bu süreçte edindiğim tecrübe beni edebiyata da yöneltmişti. Bir sene içinde ilk romanımı yazdım. Edebiyatla olan ilişkiyi dostluktan ziyade toksik bir aşk ilişkisi gibi tanımlamayı tercih ederim ama sanırım bu hastalıklı birlikteliğimiz bu şekilde başladı.

Edebiyat dünyası çok geniş hatta biraz da sıkıntılı Ülkemiz de. Biliyoruz ki yazarlar en ağır işçiler, ciddi emek harcanarak bir kitap oluşuyor basılıyor, lakin bazen edebiyatın yarattığı derin boşlukta kaybolup gidiyor. Edebi anlamda güçlü olan bazı kitaplar karanlıkta kalıyor. Bu durumun nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz ve bu edebi eserlerin aydınlığa çıkabilmesi için bir yazar olarak beklentileriniz nelerdir?

Açıkçası yazarları "en ağır işçiler" olarak tanımlamayı tercih etmem. Bu gibi tanımlar bana her zaman edebiyatı gereğinden ve hak ettiğinden fazla romantize etmek gibi gelmiştir. Edebi bir metin yazmakla, bir TikTok videosu çekmek arasında motivasyon olarak bir fark görmüyorum. İkisi de bir dışavurum. İkisi de bir kendini ifade etme şekli. Son beş yılda yeni bir roman yazma konusunda beni yabancılaştıran da tam olarak bu aslında. Klavyenin başına geçip birbiri ardına kelimeler sıralayan insanların kendilerini "edebiyatçı" olarak tanımlaması ve yaptıkları işin çok özel, çok ulvi, çok kutsal olduğunu düşünmeleri. Yaptığımız, ağır bir iş değil. Öncelikle lütfen bunu kabul edelim. Hatta yaptığımız -çoğunlukla- bir iş bile değil. Emin olun kendilerini yazar olarak adlandıran insanların çoğu, kendilerini yazar olarak adlandırabilmek için yazarlar. 2019 yılında 61 bin 512 kitap yayımlanmış. (Bunu şu an Google'layarak öğrendim) Bu sayının yüzde 18'i kurgu edebiyat. Bu da kabaca 11 bin kitap anlamına gelir. Ben Türkiye'de 11 bin iyi okuyucu olduğundan bile şüpheliyim.

Sorunun devamına gelecek olursak, güçlü kitapların karanlıkta kalmalarının iki sebebi olabileceğini düşünüyorum. Ya kitaplar, yazarlarının sandıkları kadar güçlü değildir, ki bu çok büyük bir orandır. Çünkü az okunan yazarların en temel problemi, az okunmalarının sebebinin, yazdıklarının insanlar tarafından anlaşılamayacak kadar iyi metinler olduğunu düşünmeleridir. İkinci sebep ise, -ki bu gerçekten güçlü bir metin için geçerlidir- gerçekten güçlü olan metinlerin, çoğunlukla orta düzeydeki insana seslenmiyor oluşudur. Burada da Şibumi'den bir alıntı yapmak isterim:

"Sevgili öğrencim, sen kendinden yeteneksiz kişilerin seni yenebileceklerine inanmakta güçlük çekiyorsun. Oysa biz artık orta düzeydeki insanların çağında yaşıyoruz. Orta düzeydeki insan sıkıcı, renksiz, aptal gibi görünür. Fakat ölümsüz tekdüzeliğine devam eder. Hiç bıkmaz. Amipler her zaman kaplanlardan çok yaşar."

Hikâyesi Olan Ölüler kitabını yazarken etkilendiğiniz, hikâyenize de dokunan resim, müzik, film gibi bir sanat eseri var mıydı?

Hikayesi Olan Ölüler benim ilk romanım. İlk romanlar genellikle yazarların eteklerindeki tüm taşları dökmeye çalıştığı metinlerdir. Ben Hikayesi Olan Ölüler'i yirmi üç yaşındayken üç ayda yazmıştım. Çünkü yirmi üç yılda anlatılmaya değer çok şey yaşadığımı ve biriktirdiğimi düşünüyordum. Yani yirmi üç yıl boyunca etkilendiğim her şeyden beslenmiş olabilirim, o yüzden spesifik bir cevap veremiyorum. İkinci romanım Y.Ü.K.'ü yirmi beşimde yazdım ve on bir ayda bitirebildim. Çünkü artık eteğimdekilerden daha fazlasını dökmeliydim. Zaten tam da bu sebeple üçüncü bir romanı yazabilmek için beş yıldır uğraşıyorum.

Hikayesi Olan Ölüler için istediğiniz cevabı veremesem de, Y.Ü.K. için verebilirim. Bir Tarantino hayranıyım ve Kill Bill serisini çok severim. Y.Ü.K.'te de temel olarak, bir kadının intikam hikayesini anlatıyorum. Belki de Tarantino'dan etkilenmiş olabilirim

Hikâyesi Olan Ölümler kitabını yazarken sizin hayatınıza dokunduğunu hissettiğiniz için zorlandığınız anlar oldu mu? Bu yazım sürecinizi nasıl etkiledi?

Bu soruyu doğru anlamamış olabilirim. Kurguyla gerçeğin kesiştiği noktaların beni etkileyip etkilemediğini soruyorsanız, elbette etkilemiştir. İlk romanlar genellikle çok daha otobiyografiktir. Romandaki ana karakter, yani anlatıcı kişi, beni fazlasıyla yansıtıyor, fakat romana dair aldığım yorumlar, yan karakterlerden biri olan Kolsuz'un çok daha güçlü bir karakter olduğu yönünde. 80 darbesinin mağdurlarından biri Kolsuz. İşkenceler sırasında bir kolunu kaybediyor ve bu lakabı alıyor. Onun hayatını ve başından geçenleri anlatırken zorladığım anlar tabii ki oldu, çünkü 80'leri cezaevlerinde, işkencelerle geçirmiş bir babanın, bana uykudan önce masallar yerine Nazım şiirleri okuyan bir annenin oğluyum. Yani aslında bu kitap benim değil, onların eseri. Ben sadece beceriksiz bir aracıyım.

Bir romanın başarılı olabilmesi için sizce olmazsa olmaz koşul nedir?

Bu, başarı kelimesinden ne anladığımıza göre değişir. Başarı çok satmaksa, yukarıda alıntısını yaptığım orta düzeye hitap etmelisiniz. Başarı sanatsal değeri olan bir metin ortaya koymaksa, kendinizden vazgeçmelisiniz. Eğer başarıdan anladığımız ikincisiyse, buna da bir alıntıyla cevap vermek isterim:

“Yahut kocaman gözlüklerin,
Beyaz gömleğinle bir laboratuvarda
İnsanlar için ölebileceksin,
Hem de yüzünü bile görmediğin insanlar için,
Hem de hiç kimse seni buna zorlamamışken,
Hem de en güzel en gerçek şeyin
Yaşamak olduğunu bildiğin halde.”

Türkiye’de kitap yayımlamak zor mudur? Bir kitabı yayımlatmak için hangi süreçlerden geçmek gerekir?

Kitap yayımlatmak dünyanın en kolay işi. Bu sürecin en önemli adımı, bana kalırsa ilk adımı. İlk adımınızı kitap yayımlatmak için atıyorsanız, yayınevlerini araştırın, birileri sadece Acun Ilıcalı'nın eski karısı olduğunuz için bile kitabınızı yayımlayabilir. İlk adımınızı yazar olmak için atıyorsanız, süreç çok daha basit, oturunuz ve yazınız. Elinizde iyi bir metin varsa, değeri bir gün elbet bilinir.

Yad eller diyarı soğuktur, kasvetlidir
Ölülerden biliyorum, senden biliyorum.
İçimdeki naralar birbirleriyle yarışıyor.
Perdenin eteklerinden damlayan yaşlarla yıkadım soğuk bedenini.

Her şey yerli yerindeydi,
Akasyalar pencerede.
Masada akşamdan kalma sohbet duruyor tüm yarım kalmışlığıyla.
Bak, masaya döktüğün bira kurumuş
Tanrı buna çok kızacak.
Bir gökkuşağı çizdim kara kalem ile
Masaya bıraktım ve çıktım.

Taşsın uzuvlarımdan hislerim
Fıskırsın kalbimden geçenler
Kalbine dokunsun
Dolunay seyre dursun
Dursun pervasızca akan zaman,
Raylarınla sevişirken trenim.

Umut Kaygısız

Kadınlardan Tenis Dersi

Deneme

Sporcular da tıpkı sanatçılar gibi topluma karşı sorumluluk taşırlar. Kitlelerin soluğunu tutarak izlediği bu kişiler, yaptıklarını sadece spor olarak nitelendirmemeli diye düşünürüm. Saha içindeki duruşları, davranışları ve oyunun sonucuna karşı verdikleri reaksiyonlar birer mesaj olmalı ve seyircilere örnek teşkil etmelidir. Çünkü spor müsabakaları kabul etsek de etmesek de aslında hayatın keyifli bir özetidir.

Takım sporlarında koçların veya antrenörlerin taktiklerine, oyuna müdahalelerine, oyunculara karşı yaklaşımlarına istemsizce dikkat kesiliriz. Takımlarının aldıkları sonuçlar olumlu ya da olumsuz olsa da, bizler sonuçtan daha büyük anlamlar yükleriz onların oyuna ve oyunculara dokunuşlarına. Bireysel sporlarda ise durum farklıdır. Bu sporlar takım değil oyuncu odaklıdır. Çünkü sporcu bir bakıma bizi temsil eder. İşte, evde, sokakta, her yerde, her gün insanlara karşı verdiğimiz mücadelenin bir benzeridir onların sahadaki mücadeleleri. Hayatın kendisi de bir anlamda böyle değil midir? Bir şekilde karşımıza çıkan insanları dinleriz, yorumlarız, onlara karşılık veririz ve sürekli olarak duygu ve düşüncelerimizi kabul ettirmeye çalışırız birilerine.

Günlük hayatlarımızdaki diyaloglar silsilesinin bir benzerini, çetin bir mücadele olarak görsel hafızamıza kaydederiz o birkaç saatlik zaman diliminde. Yani sahadaki sporcu, aslında hiç yabancı olmadığı bir şeyi sunar müsabaka boyunca bizlere. Hele ki kadınların yaptığı bir sporsa seyrettiğimiz, normalden iki kat daha fazla dikkat kesilmemiz gerektiğine inanırım. Çünkü kadının olduğu yerde yalnızca kaslar konuşmaz, aynı zamanda zekâ çıkar ortaya ve ustaca duygu yönetiminin bütün müsabakaya hâkim olduğunu kolayca görebiliriz. İşte bu yüzden kadınların tenis maçlarını kaçırmamaya çalışırım. Hemen hemen her maç ayrı bir ders niteliğindedir. Ve kim kazanacak diye izlemediğim maçlarda soluğumu tutarken, oyunun içerisinde muhakkak kendimi ve çevremdeki insanları görürüm.

Hiç yanıltmaz beni kadın tenisçiler. Hayata dair bir bakış ve bireyi çoğaltıp toplum içerisinde güçlendiren doğru bir felsefe ile süslerler oyunlarını. Çok değil, biraz düşünürse bile aklıma bir sürü müsabaka geliyor şimdi.

Mesela 2018 Amerika Açık'ta şampiyon olduktan sonra tüm seyirciden özür dilemişti Naomi Osaka. Unutulmaz bir sahneydi bana göre bu. Müsabaka boyunca herkesin rakibi Williams'ı desteklediğine kulaklarıyla şahitlik ettiği ve aldığı galibiyet ile tüm izleyiciyi üzdüğün için, tipik bir Japon gururu eşliğinde, mutluluktan akan gözyaşlarına hâkim olmazken, hayal kırıklığına uğrattığı insanlardan özür dilemeyi de ihmal etmemiştir. Osaka koyu renkliydi, çekik gözlüydü ve henüz sadece yirmi yaşındaydı. Yani seyircilerin gözünde en az üç kere yenilmeyi hak ediyordu ama yine de yenilmemiştir. Ve duygularını çok doğru bir zamanda, yani işi bitirdikten sonra sergilemekten de çekinmedi. Bence asıl galibiyeti de tam o an aldı.

Benzer bir durumu daha önce de görmüştüm ben. Aklıma hemen aynı senenin başındaki Shenzhen turnuvası geldi. Maria Sharapova'nın maçı olduğu için tıka basa doluydu tribünler. Ve yine bilindik sahneler tekrarlanıyordu. Sharapova koşarak yetiştiği her topa vurduğunda yüksek desibelli çığlıklarını cömertçe savuruyordu ve tabii o çığlıkların yankıları seyircilerin alkışlarıyla birleşince, gürültü de iki misline çıkıyordu. Her zamanki gibi güçlü fiziği üzerine kurmuştu oyununun temelini Maria. Erkeklerin kullandığı ağır raketleri taşıyabilen ender kadınlardan olduğu için, çok sert ve şiddetli servisler atarak rakibini baskı altında tutmaktı ana planı. Karşısında genç ve deneyimsiz raket olarak Siniakova'yı bulduğu için pek de mantıksız sayılmazdı düşüncesi. Ancak dersine iyi çalışmış Siniakova maç boyunca hep doğru köşelere koştu, ayaklarının çabukluğunu konuşturdu ve tılsımlı "Return" leriyle de Sharapova'yı büyük bir hezimete uğrattı. Üstelik soğukkanlı Çekyalı, Osaka'dan farklı olarak, maç sonrası seyirciden özür dileyebilecek kadar duygusal bakmıyordu olaya. "Her bir sayı için savaşırım ben ve asla pes etmem. Bu maç da herkese gösterdim bunu" diyordu.

Yani kendi ilacını çoktan bulmuştu. Osaka'yı öteki olma fikri maça tutundururken, Siniakova'yı da sürekli sıfırdan başlama duygusuydu ayakta tutan. İkisinin de ortak noktası, onlar için sürpriz olmayan ama seyirciyi çok şaşırtan galibiyetleriydi.

Tabii ki tenis, ayrıca mental öğretilerle de dolu bir spor. Her sezon, her turnuva bambaşka bir öykü yazılıyor ve her öyküde kahramanlar, bir sonraki hikâyede oynayacakları roller için bizleri heyecanlandırabiliyor. 2018'den örnekler vermeye devam edersek, ilk aklıma gelen Roma Açık'ta Svitolina'ya şampiyonluk yolunu gösteren Kasatkina ile oynadığı maç olur. İlk sette tek sayı bile alamamıştı Ukraynalı raket. Tenis tabiriyle "Beagle" yemiştir. Favori olarak çıktığı bir maça 6-0 ile başlamak moralini çok bozmuş olmalıydı veya onu aşırı derecede gergin, sinirli bir haleti ruhiyeye taşımalıydı ki, her iki ihtimal de Svitolina'yı ikinci sette kırılğan yapacaktı.

Ancak o gün, ilk set sonrasında kenarda yüzünü havluyla silerken onda gördüğüm şey, bunlardan hiçbirisi değildi. Gayet sakindi ve bir sonraki adımını milimetrik olarak hesapladığı gözlerinden okunuyordu. İşte bu sahne hepimiz için tanıdık ve günlük hayatta ezberlediğimiz bir şeydi bence. Zir bir kadın bu hale dönüştüğü zaman çok tehlikelidir ve ne yapar eder istediğini alır. Bu, iki kere ikinin dört olduğuna benzer, tartışmaya kapalı bir gerçektir bana göre. Çünkü duygusal olduğumu söylediğimiz kadınlar, aslında duygularını erkeklerden çok daha iyi yönetirler. Şayet duygusal gözüküyorlarsa da, bu tamamen istedikleri ve bir hedefleri olduğu içindir.

O maçta intikamını almıştı Svitolina. Diğer iki seti kazandı ve bu galibiyetin sonrasında istem üzerinde yolunu sürdürerek turnuva şampiyonu oldu. O gün kortta yaşanan her şey, basit bir hırs ya da gurur mücadelesi olarak hafifletilemeyecek detaylara sahipti aslında. Çünkü intikam, karşı tarafı kazandıran detayları iyi okumaktan geçiyordu ve bunu Svitolina başarmıştı.

Ancak ne büyük ironidir ki, yine Svitolina benzer bir hikâyenin kahramanı olmaya devam ediyordu. 2018 Brisbane finalinde bu kez karşısında Sasnovich vardı ve onu eze eze yenmişti. Bundan tam bir sene sonra karşılaşmak zorunda olduğu kişi ise, yine Sasnovich'den başkası değildi. Karşısında genç, atak ve ona karşı aldığı yenilginin yarasının tazeliğini koruyan bir raket vardı bu sefer. İlk sete hırsı ile damgasını vuran Sasnovich, nefes aldirmeden Svitolina'yı parçalara ayırmıştı. Ama başladığı kadar kolay devam etmemişti her şey. Çünkü bu intikam hikayesi uzun ve farklı kurguyla yazılmaya mahkumdu. İkinci sette Svitolina bizleri şaşırtmadı ve yine rakibini çözdü. Bu defa 6-0 ile kazanan ve aklımıza Roma turnuvasını getiren kişi o oldu. Bütün hesaplar karışmıştı şimdi. Bir yanda intikam ateşiyle saldıran Sasnovich, diğer yanda 6-0 psikolojisini iyi okuyan ve rakibini bir kere yakaladı mı, asla öldürmeden bırakmayan Svitolina vardı. Son set nefesleri kesti ve tahminlerim çöp kovanı boyladı. Sasnovich, bir kez daha kadınların ne yapıp edip, her koşulda öç almayı başardığını ispatlamış ve kazanmıştı. Bu kez 6-0 mağduru Svitolina'ydı ve sanırım lanet sürüyordu. Maçtan sonra genç raket Sasnovich ibretlik bir konuşma yapmıştı: "Kaybetmeyi sevmiyorum, herkes gibi. Ve bir önceki karşılaşmada kaybettiğim birisini yenmek, daha evvel yendiğim birisini tekrar yenmekten çok daha kolay oluyor. Sanıyorum bu herkes için böyle.

Şüphesiz ki tenis, kadın zekâsının duyguları nasıl yönettiğini aşikâr kılan sporların başında geliyor. Bire bir ve direk rakibe karşı oynandığı için, akıllı bir kadının eninde sonunda, tüm zorluklara rağmen kazanacağı bir oyun. Zaten bu yüzden, erkelerde favoriler üç dört isim arasında gidip gelirken, kadınlarda üst üste iki turnuva kazanabilen birisine rastlamak hayli zor. Sanırım biz erkekler, bol bol kadınların tenis maçlarını izlersek, hayatımızdaki kadınları da çok daha iyi anlayabiliriz. Çünkü kadının kadınlık mücadelesi hem fazla estetik hem de oyunu kas kuvvetinin çok ötesine taşıyabilecek zekâ kabarcıklarıyla dolu. Yani kadınları tenis oynarken seyretmek, sahip olabileceğimiz en ucuz ve etkili özel ders.

Mustafa Kabak Göç | Öykü

Kış geldiği zaman en yakın sırdaşı olurdu için için yanan soba. Üzerinde kaynayan güğümün suyuyla çayı demler, pişirdiği tarhana çorbasının kokusunu içine çeker, akşamdan ıslattığı nohutları da bir güzel pişirirdi. Çam pürlerini kendilerine yorgan yapıp, büyüyünce şemsiye şeklinde yeryüzüne çıkan mantarların da son durağı sobanın üstüydü. Bazen ateşi harlar, gürül gürül yanan sobanın altından çıkan alevler etrafı aydınlatır, sedir ağacı odunlarının kokusu yayılırdı. Komşularıyla şen şakrak günler düzenler, mahallenin en güzel zeytinyağlı sarmasını o yapardı. Bir köşesinde kümes, bir köşesinde köpeğinin kulübesi olan bahçesinde rengârenk güller yetiştirirdi.

Gelin geldiği bu evin sahibinin ölümüyle kocasının iş kazasına kurban gidişi aynı zamana denk gelince alıvermişti bu evi. İyi mi kötü mü olduğunu bilemediğin ne çok denk gelişler vardı hayatta. Daha çocukluğunu bitirmeden kocasına mı yoksa bu eve mi vardığını ayırt edememişti Gülbahar. Hangisini daha çok sevdiğini de. Bu evde büyümüş, kadın olmuş, ana olmuş ama en çok büyükanne olmayı sevmiştir Gülbahar. Ölmeden çıkmam bu evden diye söylediği bütün büyük lafları yutmuş, adını bile doğru düzgün söyleyemediği kentsel dönüşüme yenilmiştir. Gülbahar'ın evi dâhil birçok arsayı birleştirip almıştı yüklenici firma. Dayanmıştı kapıya işte kamyon. Artık mis kokulu güllerinin yerini plastik çiçekler, kırk yıllık komşularının yerini boş koltuklar alacaktı. İçinde, çürüyen dişin çekildiğinde ağız içinde bıraktığı gibi bir boşluk duyumsadı.

Kamyoncu, her eşyanın bir anısı olduğunu umursamadan kamyonu balık istifi yüklemişti eşyaları. Bu yaştan sonra, nasıl alışacak, nasıl sığdıracaktı bunca anıyı kibrit kutusu kadar apartman dairesine. Rafasını kaldırdı, tellere konan kuşlara baktı son kez, köpek seslerini ardında bırakıp kamyonete bindi. Gel ev bitene kadar bana yakın olursun babaanne demesiydi torunu, eski falan dinlemez çıkmazdı evinden de işte yeni evin bir katını da toruna verecekti.

Radyoda Neşet Ertaş'tan bir türkü çalıyordu. Palabıyıklı, göbekli kamyonet şoförü son bir fırt daha çektikten sonra camdan dışarı fırlattı sigarasını. Başka zaman olsa söylenir kızardı Gülbahar ama hiç mecali yoktu. İzmaritin peşinden gökyüzüne savrulmak istedi. Ağırlaşan bulutlar biriktirdikleri su damlacıklarını yeryüzüne hırsla bıraktı.

Kamyonetin eskimiş, iç gıcıklayıcı silgeç sesi eşliğinde yola devam ettiler. Taşınma konusunda Gülbahar Teyze'nin aksini düşünüyordu kamyonet şoförü: "Bizde taşınacağız yakında, yüklenici firma bazı ev sahipleriyle anlaşmamış, yaşlı anamın dizleri tutmuyor artık, asansörlü bir evde daha rahat eder. Hanım yağmur, çamur, soba ile uğraşmaz, çocuklar üşümezler." Dinlemiyordu Gülbahar. Aklı bu kez baharı göremeden koparılıp atılacak güllerindeydi. İnşaat molozlarının daha temizlenmediği, yeni yapılmış sıvasız duvarın dibinde durdu kamyonet. Ruhunu çekilmiş, çıplak insan gibi karşıladı apartman Gülbahar Teyze'yi. İşçiler, üst üste dizilmiş eşyaları birer birer taşımaya başladı. İşçilerden biri, kurutulmuş gül yapraklarıyla dolu vazoyu yere düşürünce, rüzgârında etkisiyle bütün anılar havada savruldu. Gülbahar uçuşan yapraklara baktı kaldı.

Taşınma ve yerleşme telaşı bittikten bir hafta sonra, yatağından fırlayan güneşin ışığı ağda gibi uzayarak odaya yayıldı. Açtığı ıspanak böreği ve incir reçeliyle mis gibi kahvaltısını yaptı Gülbahar Teyze. Alıştıyordu insan her şeye. İçinde bir yerlerde bir şeyler birikiyor ama alıştıyordu işte. Torununun doğum günüydü bugün. Dolaptan albümü çıkardı. Ne çabuk büyümüşü bu oğlan böyle. Kocaman adam olmuştu. Camı aralayıp dışarı baktı. İnşaat molozları hâlâ yerinde, moloz parçalarından çocuklar kale yapmış top oynuyordu. Eski ev, yeni ev, eski insan ilişkileri, eski anılar, zihnini rahat bırakmıyordu.

Düşüncelerinden sıyrılmak için yarım bıraktığı örgüsünü eline almak üzereyken duydu anlamlandıramadığı gürültüyü. Bir anda olmuştu her şey. Bir anda toz dumana karışmıştı. Sonrası yoktu. Gözlerini açtığı anda, elini tutuyordu birileri, geçti diyordu. Neydi geçen, hiçbir şey hatırlamıyordu Gülbahar. O ambulansa bindirilirken, televizyonlar son dakika haberinde veriyordu depremden saatler sonra göçük altından otuz yaşlarında bir gencin cesedine ulaşıldığını.

Tan vakti yalnızlık geldi mi akla
Bilmezsin ki tenhada zordur gurbet
Sesimi böler sessizlik evvela
Duymazsın ki içimde kordur gurbet

Soğuk havalarda yorgan kar etmez
Penceremde ın sesleri hiç dinmez
Yzmde yaz esenliĐi gezinmez
DeĐmezsin ki başımda kardır gurbet

İnan alışamıyorum buraya
Sen diye dokunuyorum her suya
Viranım giriyorum hep kavgaya
Bakmazsın ki elimde řerdir gurbet

Atlatamam bu zorluĐu bilirim
Fazladır önümde zorlu engelim
Böylece yarını zor getiririm
Grmezsin ki gözümde surdur gurbet

Nezihet Keret Ruh Adası | Öykü

İçinde yapamayacağına dair bir his belirdi. Şu anki durumu göz önüne alındığında aklından geçenler imkansızdı. Beşiktaş İskelesi'ne doğru yürümeye başladı. Terden sıırsıklam olmuş bir halde vapura bindi. Dalgın dalgın vapurun arka tarafına geçti. Keşmekeş uğultuları güverteden boğaza doğru üfürecek sert bir rüzgâr yoktu. Bunca kalabalığın içinde de aslında kimse yoktu, "Yapabilirim" derken. Yanındaki yaşlı adam merakla "Neyi?" diye sorunca, dikildiği yerden ön tarafa yöneldi. Arkasından sesini duyurabilmek için olanca gücüyle bağırmaya devam ediyordu pejmürde gömleğiyle. "Neyi, neyi?"

Direnışçi umutları göçmen kuşların kanatlarına tutunup gidiyorlardı. "Hey! Bekleyin. Yapabilirim" diye bağırarak istedi. Sustu. Kupkuru bir bez parçasını andıran dili izin vermedi. Vapur iskeleye yanaşınca, yalnızlık dalgasına kapılmış duygularıyla halatlara baktı. Zihnindeki yerini yadırgamış gibi hırpalanan hislerin zincirlerini çözüp, salıvermek istedi. Yapabilirim duygusu yerini tekrar endişeye bıraktı, etrafından erozyona uğratırcasına geçip giden karabasana benzer koyu uğultuyla. Kumdandı onlar, kumdandı. Yıktıkları güven köprüleri de kumdandı. Ve hepsi vapurun köpükleriyle birlikte dağılıp gideceklerdi.

Bağdat caddesindeki ofise vardığında teri neredeyse kurumuştu. Elindeki evrak çantasını portmantoya bıraktı. İçindeki mavi dosyayı çıkarıp, masasına koydu. Fareyi hafif dokunuşlarla e-postaların üzerinde gezdirdi. Ama hiçbirini yanıtlamadı. Koridorla oda arasında kuvvetli bir cereyan olmuş gibi, son dava dosyasının içindeki bazı kâğıtlar etrafa savrulmuştu. "Söylediği yalana kendisi inanan bir insanın başkalarını da inandırması hiç zor olmazmış" diye konuşurken bir taraftan da yere dökülen kâğıtları toparlıyordu. Hevessiz ve zoraki. Son inancını utanca dönüştüren dosyayı arşive kaldırdı. Bir önceki konuşuz kalmış davanın yanına. Yüreğindeki çatlaklar daha da derinleşirken, ofisin sigortalarını kapattı. İndiği her basamakta; "Yapabilirim" dedi ardı ardına.

...
Rüzgâr geçirmeyen lacivert montunu, fotoğraf makinesine sarıp sarmaladıktan sonra, valizin ortasına yerleştirdi. Birkaç parça eşya daha ekledi son olarak. İletişim bilgilerini yazmadığı kâğıdı fermuarından çıkarıp bavulu duvara yasladı. Hazırlıkları tamamı. Sabah ilk uçağa almıştı biletini. Tek yön.

Ruh Adası'ndaydı yolculuk. Buzullarla beslenen ve mükemmel bir manzaraya ev sahipliği yapan eşsiz adaya. Arkadaşının geçen sene ona armağan ettiği takvimdeki pozu kadar vakur bir duruşu var mıydı acaba? Kendine ilk bakışta âşık eden bu büyüleyici doğanın salgıladığı maddeleri tüm hücrelerine çekecekti. Varır varmaz.

Bulutlu günler iyiydi. İnternette okumuştur yaptığı araştırmalar esnasında. Eğer alçak bulutlar varsa ve hava yağışlıysa, göl ve dağların görünürlüğü zayıf oluyormuş diyordu yazıda. Şanslıysam yağışlı olmaz günlük güneşlik olur diye düşünürken, Sedat'ı aradı. Ulaşamadı. "Varsın dolu yağsın. Elmas gibi toplarım her birini" dedi klavyeye dokunmadan önce. "Yeni dosyanın taslağını masana bıraktım. Arabamı sigorta şirketi sana teslim edecek. Haftaya görüşürüz." Üç cümle ile meramını anlatan mesajı gönderdi. Umurunda mıydı tüm bu yazdıkları? Belki evet, belki hayır. Ama bunu zaman gösterecekti. Mutfağa gidip bir soda aldı dolaptan, sonra siyah deri koltuğuna oturdu. Sıfır, sıfır, bir ile başlayan farklı bir numarayı tuşlarken, soğuk gazın, içindeki kuruluğa doğru nüfuz ettiğini hissetti. Telefonu kapatırken, rezervasyonun yapıldığından emin olmanın verdiği bir rahatlık vardı üzerinde.

Yaz ayı olmasına rağmen, sıcak ve güneşli bir havadan bir anda soğuk havaya veya yağmura kadar değişkenlik gösterebiliyormuş adada hava. Hatta ani fırtınalar meydana gelebiliyor ya da kar yağabiliyormuş. Yazının devamındaki uyarılardı bunlar. Önemsemedi. Gerekli olan tüm malzemeleri alıp almadığının ne önemi vardı ki. "Yeterince inanırsam yapabilirim" dedi. Ya da en azından denemiş olurum diye düşünürken uyarılar zihninde silikleşmişti bile.

...
Uçaktan iner inmez, Edmonton Havalimanı'nda kiraladığı araba için gerekli işlemleri tamamladı. Yaklaşık dört saat süren yorucu yolculuk sonrası kamp alanına ulaştı. Yolda ona gerekli olan eksikleri temin etmişti. Tek kişilik çadır ve kampta ihtiyacı olacak diğer eşyalar ile hazır gıdalar ve içecekler.

Bugüne değin hiç maceraya atılmadığını ve risk almadığını çok iyi biliyordu. "Hayatıma yeni bir rota çizmenin vakti geldi" diyemeden vedalaşmıştı göçmen kuşlarla son vapurda. Hatta onlara "Hey! Bekleyin. Yapabilirim" demek isterken, sessizce arkalarından bakakalmıştı. Ne yaşlı adam, ne güvertedeki onca kalabalık onun yapabileceğine inanmamış gibi, umursamaz tavırlarla omzuna çarpa çarpa inmişlerdi vapurdan.

Yüzlerinde kim bilir daha kaç kat masumiyet maskesi vardı, ayaklarının çıkardığı tamtam seslere aldırış etmeksizin önünden, arkasından yürüyüp gidenlerde. Peki o neredeydi o an? Yaşayan ya da ölü karakterlerin konu olduğu dosyalarda mıydı yoksa arşivlenip kaldırılan raflarda mıydı? Hayır, hayır. Hiçbiri değildi. Bambaşka resimleri tasvir etmek üzere kaybolmuştu...

Kamp alanı göldeki yansımalarla hayal gücünün ötesinde bir güzellikteydi. Etrafı çitlerle çevrili olmayan vahşi yaşamın göbeğindeydi şu an. Çadırı kurması pek kolay olmadı. Ama yine de yaşam krokisini değiştirmek için aldığı karardan dolayı çabasıyla gurur duydu. Denemeye değer olsa da olmasa da. Hafif bir şeyler atıştırdıktan sonra, ilk kamp ateşinde marshmallow kızarttı. Yıldızların sunduğu büyü ışıltı ona güven vermiş olsa gerek, kemiklerine sıkışmış cansızlıklar dağılıp gitmişti.

Şarkı söyleyen kuşların, çam ağaçlarının kokusuyla karışmış temiz dağ havasının ve ağaçların arasından parlayan güneş ışınlarının sinerjisiyle ertesi sabah erkenden uyandı.

Maligne Gölü'ne gidecek ilk tekneye bindi. Pencereleli boş bir koltuk aradı. Neredeyse elli kişi vardı. Turkuaz renkli buzul gölleri resmetmek için sabırsızlanıyordu. Ne de olsa ilk hedefi buydu. Göl kenarındaki manzara çok güzeldi. Ruh Adası, aslında Maligne Gölü'ne uzanan küçük bir kara yarımadasıydı. Sadece kıyı şeridinden bakılıyordu o kadar. Gölü çevreleyen sıradağların içini titreten ihtişamına hayran kaldı.

Buzul yolculuğu, sıradaki hedefiydi. Parkın parıldayan buzullarını yakından görmek için can atıyordu. Kristal berraklığındaki diğer gölleri, gürleyen şelaleleri, derin kanyonları ve her biri yüksek dağlarla çevrili olan yaprak dökmeyen ormanı yaşamak ise diğer hedefleriydi. Hatta adrenalin pompalayan dağ bisikletine bile binecekti. Daha çok vakti vardı...

Çadıra dönünce azıcık nefeslenip, keşif yürüyüşüne çıktı. Beşparmak otları, kır çiçekleri ile kaplı dağ çayırları, daha evvel gördüklerini unutturacak kadar harikuladeydi. Dağ keçileri, akkuyruklu geyikler, büyük boynuz koyunlar ve doğal hayatın içinde sayısız diğer yaşamlar. Hatta kara ayılar. Hepsi vahşi yaşamın ev sahipleriydiler. Şaşırması gerekiyordu onları ürkütmemek için. Ama o zaten buraya gelmeden şaşırma kotasını fazlasıyla doldurmuştu. Şimdi boşaltma zamanıydı.

Dönüş yolunda, kayaların arasında saklanan bir pika gördü. Bir kayanın üzerine oturup başını hafifçe yana eğdi. Buruk bir ifade ile onu izlemeye başladı. Bir nevi dertleşiyordu:

“Kalbim soğumadan ben kaçtım dostum. Kaçtım. Ah bir bilsen hangi dağları aştım da geldim. Ah bir bilsen hangi kör inançsızlıklara düşmeden kurtuldum da geldim. Ah bir bilsen! Anlatsam yaşadıklarımı, sır verir misin sıradağlara? Vermezsin değil mi, ağızma kadar beceriksizliklerle dolu olduğum sırrını.”

Uzun mesailer boyunca yaşadığı onca sıkıntılardan bertaraf olmasına yardımcı olan güçlü kasları oturduğu kayanın üzerine yığılıp kalmıştı adeta. Kayanın etrafını saran mor saksafonlar da alkış tutuyor olmalı ki burnunu polen kokuları sarmıştı. Kalın kaşlarının altından iri kahve gözleriyle yerde bir taş aradı, “Taş kalpli” derken.

“O da bilmiyor kaçtığımı. Şimdi sen Sedat’a getireceksin lafı. Getirme! Onu ne sen sor ne de ben söyleyeyim. Hele ki... Hele ki...”

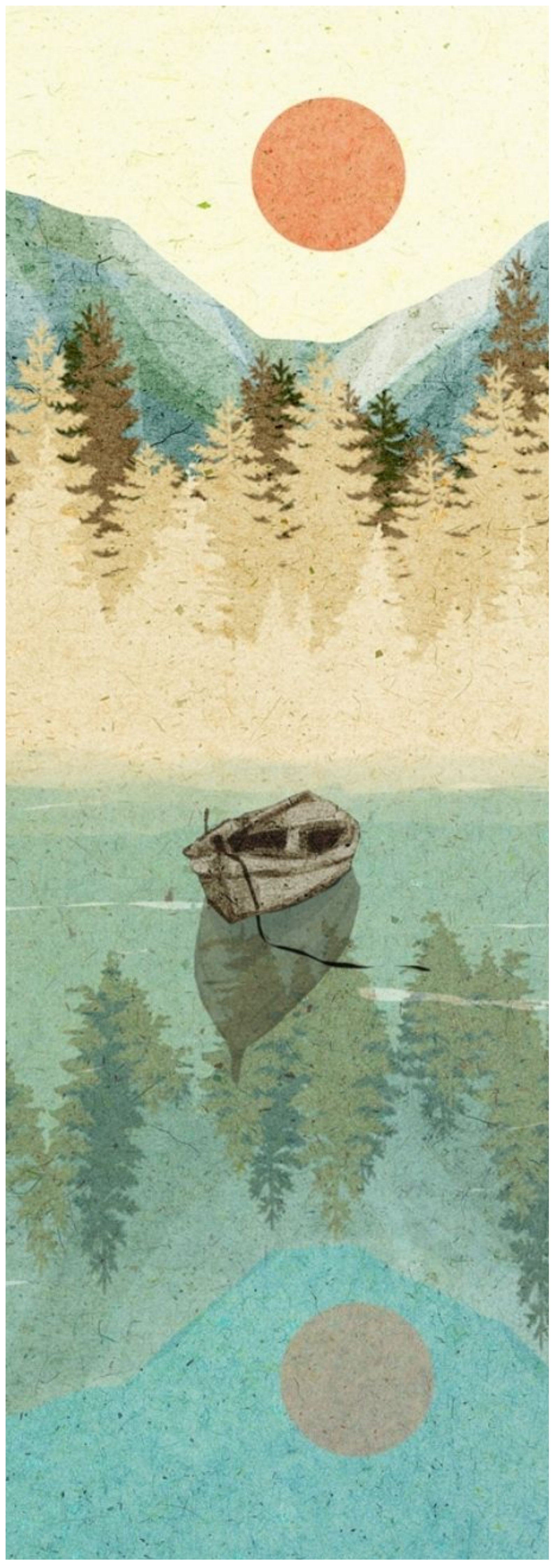
Bu cümleye karşı istemsizce öfkelenmekten alamadı kendini. Göğsüne yine bir yumruk oturmuş gibiydi. Ellerini birbirine kenetleyip, ağızından dökülen son cümleyi topladı; “Neyse sorma dedim ya! Sorma işte.” Titreyen omuzlarının üstünden pikayı takip etmeye devam etti. Biraz uzaklaşmıştı, “Tamam, git öyleyse” dedi ansızın beliren bir sakinlik ve yanıtını bekler bir tavırla.

Matarasından birkaç yudum içip, eliyle dur dur gibi işaret yaparak konuşmasını sürdürdü; “Yok gitme, dinle azıcık daha. Dostum nerede kalmıştım. Hah hatırladım. Başarısızlıklarımda! Son iki davanın özetinde. Kurnaz yalanlardan ibaret insan ilişkileri mi dersin? Kendine duyduğun güven hissini umutsuzluğa terk ettiren omurgasızlar mı dersin? Ne yapacağımı bilemez bir halde bıraktım işte bedenimi buralara.”

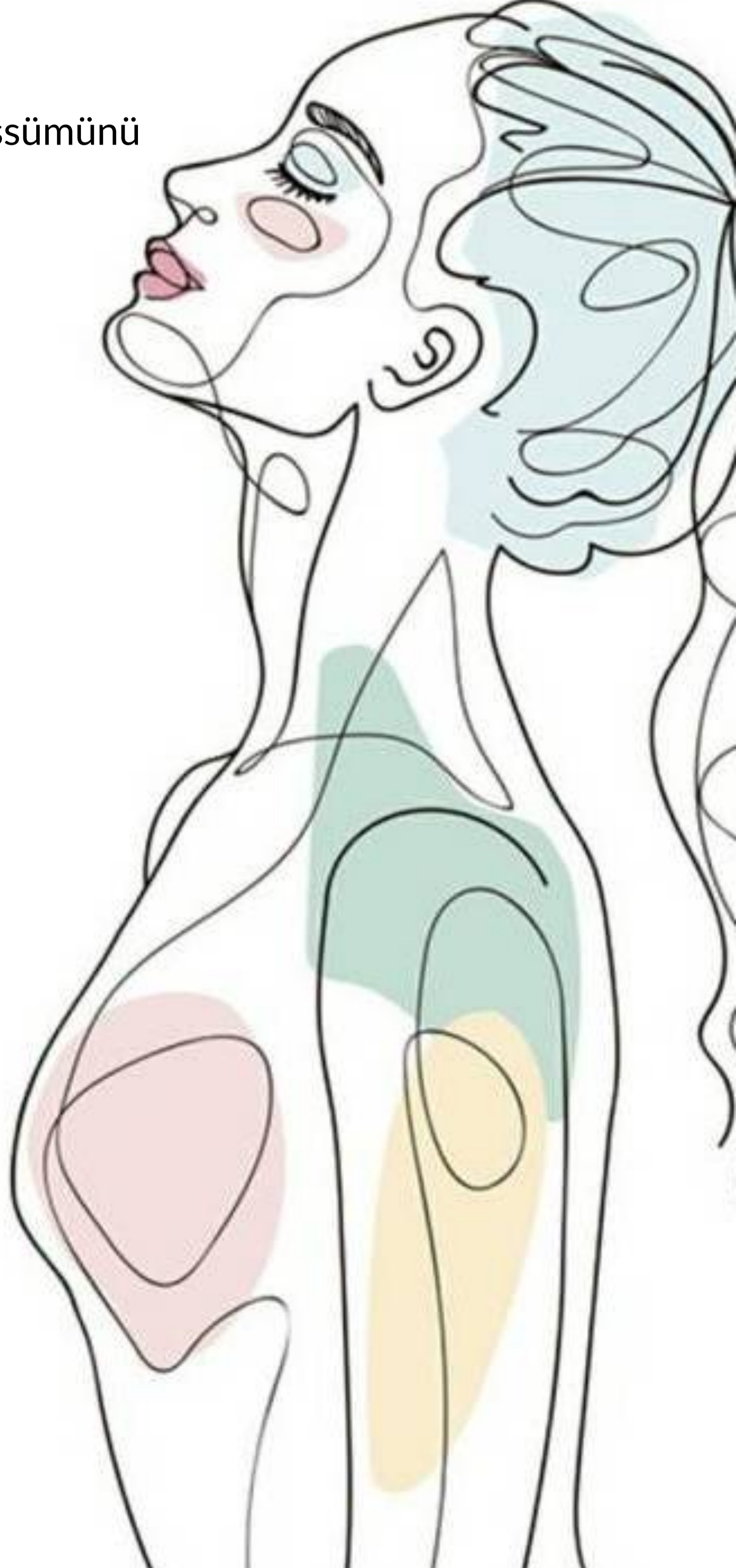
Saat gece on ikiyi gösterinceye kadar konuşmaya devam etti. Pika ise çoktan saklanmıştı beş yüz yıllık mutlu ağaçların arasına. Orman banyosunun etkisiyle mi bilinmez, kendini huzurlu hissetmeye başlamıştı tuhaf bir şekilde. Elleri çoktan iki yana açılmıştı bile. Pikanın ayak izini sürerken, yürüyüşünü şu sözlerle tamamladı;

“Bir gün olur da sen de asude ömrünün kalan son deminde, olmaz deme olur ya, arınmak istersen tüm yabancılaştırmalardan, yapabilirim de. Sadece yapabilirim de...”

O gece gün batarken, uğurlamıştı yüreğindeki matem tutan ölü evi yascılarını. Doğa ile bağlantı kurdukça, evrenin ihtişamına hayretle bakmak ne harika bir maceraydı. Ve denemeye değerdi. Değmişti. Gökyüzüne bakıp, yaklaşık yüz milyar yıldızın olduğu Samanyolu’nda kaybolup gitmişti. Zihninde sadece doğanın eşsiz senfonisi çalarken, soğumuş marshmallow yemeye başladı. Son yirmi dört saatte yaşananlar, çoğaltmak için değil, çoğalanları azaltmanın bir ön izlemesiydi. Arınıyordu. Mamafih bu arınma, kendine lütfettiği yeniden konumlandırma haliydi. Onu inançla saracak ve kurtaracak...

Biri ağıt yaksa
Ağlamaya başlıyor yüreğim.
Daha dün gördüm gözlerimle
Recmettiklerini genç bir kızın ümitlerini
Kurşuna dizdiklerini dul bir kadının tebessümünü
Lakin dönüp duruyor hâlâ devran!..
Bir kimsenin canı yansa
Sızlamaya başlıyor kalbim.
Bir pedofil, taciz etti çocuğu!
Bir nekrofil, gene ölüye sardı!
Bir narsist, hunharca katletti yalnızlığını!
Kanayıp duruyor karanfiller!..
Anladım ki
İnsan bir kere ölmez.
Anlamasına anladım da
Anlatmama yetmiyor bildiğim sözcükler
Bilmediklerime acep
Dağ mı desem, derya mı?..

Sezen Doğan

Yün Çorap | Öykü

Sabahları hep aynı saatte açılır gözlerim. Saat kurmaya falan gerek kalmaz. Gece boyunca en az iki kez tuvalet için bir kez de su içmek için muhakkak kalkar bölerim uykumu. Buna rağmen günün ilk ışıklarıyla yarış edercesine fırlarım yataktan.

Ayaklarım üşümüş yine, bağdaş kurup oturdum, altıma aldım ısıtmak için. Kızımın uyanıp kahvaltıyı sormasına daha çok var. Ses etmeyeyim, bir hafta sonu var uyusun. Bugün ne yapmalı diye geçirdim içimden uzanıp sehpadan saç lastiğimi alırken (kocaman saçma sapan bir topuz yaptım aynada, kendim bile şaşırdım sabah sabah nasıl bu kadar iyi görüldüğüme...) Kapının arkasında kalkmamı bekleyen sabahlığı geçirdim sırtıma.

Pazar günleri hep böyle olur, sabahtan öğleye kadar olan zaman dilimi nasıl geçer anlamadan kendimi yağmalanmış kahvaltı masasında elimde bir fincan çay ile yapayalnız bulurum. Hâlâ ayaklarım üşüyor, bugün artık kışlıkları çıkarma zamanı. Kocaman bir fincan kahve hazırlayıp elbise dolabının önüne kurulma vaktidir. Aslında çok sıkıcı gelir bu angarya bana ama yine de yenilenmek için iyi bir fırsat diye kendimi avutur, hiçbir şeyi atmaya kıyamadan hurçlardan değiş tokuş yapmış olurum günün sonunda.

“Annee o sarı boğazlı kazağın benim artık unutma bak!” diyerek kocaman öpücüğüyle kandırıldım yine diye gülümseyerek, kızımın koşarak evden çıkışını izledim. “Geç kalma, atlet giydin mi sen, bak yine incecik giyinmişsin.”

Ne çabuk büyümüştü. Dışarı yalnız çıktığı ilk gün hasta etmiştim kendimi. Pencere önünde bekleyince hemen gelecekmiş gibi bir an ayrılmamış, evde hiçbir şey yapmamıştım. (Hâlâ bu gidişlere alışmış sayılmazdım ama artık balkonlarda beklemiyordum en azından.)

Önce dolap raflarında katlanmış duran yazlıkları yatağın üzerine indirdim. Ne çok siyah vardı dolabımda. Birden onu gördüm, siyah kıyafetlerin arasında. Tam ordaydı, diğerlerinden daha ağarmış rengi ile “merak etme gitmedim bir yere” der gibiydi. Sıcacık dokundu elime. Kaç yaz, kaç kış geçmişti, neler toz bezi olmuş neler ihtiyaç sahiplerine verilmişti ama o öylece duruyor, her mevsim değişiminde aynı anıyı hatırlatıyordu.

Heyecandan bütün gece uyumamış sabah yanına giderken ne giyeceğimi düşünmüştüm. Aslında her buluşmamızda ikimiz de aynı heyecanı yaşıyorduk. Avuç içlerimiz terliyor, dilimiz dolanıyor kalbimizin sesi birbirimizi duymamızı engelliyordu.

“Sensin ömrümün diğer yarısının sahibi, başkası değil asla” dediğinde hiç koşulsuz inanırdım ona. Ailesine götürecekti beni ilk kez tanışacaktık artık bundan sonrası belliydi. Özenle hazırlanmış bir kahvaltı sofrası ile karşılaşmıştım. Yumurta sevdiğim gibi kayısı kıvamında hazırlanmış, son anda masaya dâhil edilmişti sıcak sıcak. “Annenler nasıl kızım?” “Teşekkür ederim iyiler selamları var.” En yakın arkadaşımın sinemaya gittiğimi sanan annem adına cevap verirken yüzüm masadaki domateslerden daha kırmızı hal almıştı sanırım.

Kahveleri ben yaparım diye atılmıştım kahvaltı bulaşıklarının son kalanlarını makineye yerleştirirken. Kalbim bu kadar gürültü ile çarparken bir şeyleri döküp saçmaktan korkmayacak kadar evimde hissetmiş olmalıyım ki bu özgüvenden olsa gerek, masadan gelen son çay bardağını üzerime dökmeyi başarmıştım. En sevdiği siyah tişörtünü verdi bana, içinde kayboldum. Kıkırdaştılar annesiyle. Her nefeste onun kokusunu içime çekerek ailesinin yanında oturmak fazlasıyla zorlamıştı beni.

Aylar sonra o kapıdan tekrar girerken ayaklarım geri geri gidiyor, kalbim sıkışıyor ölecekmiş gibi hissediyordum. Annesinin o şen şakrak görmeye alıştığım yüzü tanımayacak hale gelmiş, göz altları halka halka morarmış, günlerdir yıkanmamış saçları siyah bir yemeni ile bağlanmıştı. Dudakları kurumuş, akacak gözyaşı kalmayan gözleri kan çanağı gibi olmuştu. Evdeki kalabalıktan kimse ile göz göze gelmeden odasına girdiğimde yatağının üzerinde uzanmış askeri üniformasını gördüm. Birazdan banyodan koşarak çıkacak, “Geç kaldım nerede benim termal çoraplarım hemen verin” diyecekti sanki. İzmir sıcağında bile çıkarmazdı ayağından çoraplarını. “Kızım sen gel bakalım Sarıkamış’a, en değerli kıyafetin çorap mı yoksa o süslü püslü incecik bluzların mı göreceksin -20 derecede” derdi.

Çorapsız... En sevdiği üniforması yatağında, üç kurşun bedeninde buz gibi yatıyordu aile mezarlığında büyüklerinden önce. Daha fazla duramadım. Tam kapıyı açıp çıkacaktım ki kapı arkasında duran siyah tişörtünü çabucak attım çantama, geldiğim gibi kimseyle göz göze gelmeden hızla uzaklaştım. Kaçtım. Evet, ama başka türlü elimden gelmedi, gelemedi.

“Hayatım, bitiremedin mi daha bak gelecek şimdi seninki, karnım çok aç diye üzerine atlayacak, toparla artık.” İçime akıttığım gözyaşlarımı sakladım, yüzüme kocaman sahte gülümsememi yerleştirip, “Tamam şimdi bitti, hemen mutfağa giriyorum” diyerek toparladım çabucak kendimi. Hiç söylemedim Nazlı’nın babasına bu kalp ağrısını. Bilse, beni daha mı az severdi, bakışları mı değiştirdi ya da kendini daha az sevdiğimi mi düşünürdü?

Anne nerede bakalım sarı kazak, bak söz verdin mızıkçılık yapma o benim” diyerek evin içine pür neşe ile geldi Nazlı. “Bak ne buldum bugün, az daha unutuyordum.” Sırt çantasını açtı, içindekileri tek tek çıkarmaya başladı. “İşte bak.” Elime tutuşturdu. Sarı, yumuşacık, üzerinde gülümseyen bir surat olan ev içi giyilen çorap botlardan almıştı bana. “Bunları ayağından çıkarmak yok üşümeyeceksin artık bak gör” dedi sabah bıraktığından daha büyük bir öpücüğü kondurarak yanağıma. Oysa hâlâ üşüyen, yüreğimdi.

Soma anısına..

Bugün sözcükler mühürlü dilimde,
Bir acı ki kapkara çöreklenmiş yüreklerde,
Sesi duyulmayan gölgeler var derinlerde,
Bugün aydınlık yok tünelin ucunda,
Üç kuruş fiyat biçilen ömürlere,
Bugün karanlık her yer,
Acı çığlıklar bölüyor uykularımızı,
Gözlerindeki ışık artık yok kara adamların,
Küçüklere duyurulmadı henüz bu sonsuz gidişler,
O kara adam giremeyecek artık o kapıdan,
Yorgunluğa teslim olmayacak bu akşam gözleri,
Onlarca "Baba" sözcüğü anlamsızlaşacak birden,
Bir şair çıkacak "Sizin hiç babanız öldü mü ?" diyecek,
Küçükler büyüyecek, akli erecek,
"Öldü " diyecek, "öldü..."
"Kör olduk "...

Ben göğüne ağır gelen bir kuştum
Kanadımda kendimden başka acıya tüy bitmedi
-bağışla.

Dağınık bir geceden kalan uçuşla
Acımsayarak ve azımsayarak
Senin göğünde süzölmeye geldim
-bağışla.

Bilinmezden önceydi,
Elimdeki bütün özürleri tanrıda tükettim
Sana kısır bir merhabam kaldı.
Şimdi senin dilinle bir kargış türetirken bu dağınık geceye,
Tekrar ve tekrar sana döndüm,
Şu düşen yüzüm hatrına
-beni bağışla.

Bizden Haberler

Çocuk Öyküleri Seçkisi

Yazı –Yorum Dergi ve Paris Yayınları ortak çalışması, 'Çocuk Öyküleri Seçkisi ' için başvurular başlamıştır. Konu "Serbest" olup, 7- 10 yaş grubuna uygun öyküler yazmaya ilgi duyan 18 yaş üzeri tüm edebiyat severlerin katılımına açıktır. Eserlerin değerlendirmeye alınabilmesi için son katılım tarihi 10 Ağustos.2021 'dir Değerlendirmeye konu öykü, yazarın kısa özgeçmişiyile birlikte; oykuseckisi1@gmail.com adresine gönderilmelidir.

Online Öykü Atölyesi

Başlangıç Tarihi : 23 Temmuz
Saat:20:30-22:30
4 Hafta

Atölyede, öykü yazmak isteyenlere hem teorik bilgiler vermek hemde pratik yapmalarına olanak verecek bir sistem uygulanıyor.

